NOV 26 1954
DEC 17 1954

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
EDITOR IN CHIEF: INGRIDA VIĶSNA
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — EM 8-0792
Cable Address: LATAMERIKA
Editor in U.S.A. — A. ZVĒRIŅŠ
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL
POST OFFICE DEPARTAMENT, OTTAWA

LATVIJA AMERIKĀ

94./322. n-rs SESTDIEN, 1954. G. 27. NOVEMBRĪ 4. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VIĶSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telefons — EM 8-0792
Telegrammu adrese: LATAMERIKA
ASV redakcija — A. ZVĒRIŅŠ,
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00
SLUDINĀJUMU MAKSA:
sīkd. daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 collas telpu 1 slejā

LATVIJAS TRĪS ZVAIGZNES ATGŪS SAVU MIRDZUMU

VICEPREZIDENTA NIKSONA UN ĀRL. MINISTRA DALLESA VĒSTĪJUMI VALSTS SVĒTKOS

Latvijas neatkarības dienā, 18. novembrī ASV viceprezidents R. Niksons un ārlietu ministrs J. Dalless snieguši vēstījumus Latvijas tautai, ko Amerikas Balss noraidīja uz Latviju. Vēstījumu teksts ir šāds:

„Pieminot dienu, kad Latvija dzima pirms 36 gadiem, es gribu apstiprināt ne tikai mūsu cerības, bet arī mūsu ticība, ka pašreizējais bēdīgais stāvoklis, kad Latvijas republika paklauta nežēlīgai okupācijai, nevar turpināties mūžīgi. Latvijas tauta ar pilnām tiesībām var būt lepna uz saviem pagātnes sasniegumiem neatkarības laikā. Latvijas tauta ir ātstājusi iespaidu kā uz saviem draugiem, tā uz ienaidniekiem ar savu intelliģenci, drošsirdību un izturību. Tas ir pilnīgi neiedomājami, ka šai spējīgai, drošsirdīgai un strādīgai tautai varētu ilgstoši atņemt tiesības izraudzīt pašai savu valdību un veidot savu dzīvi saskaņā ar savu sirds vēlēšanos. Mēs nemitēsimies lūgt Dievu un strādāt, kamēr trīs zelta zvaigznes, kas tik gaiši spīd Latvijas republikas vapenī, atkal būs atguvušas mirdzumu pasaules brīvo tautu firmamentā.

R. Niksons."

„Sakarā ar Latvijas neatkarības pasludināšanas 36. gada dienu es gribētu nodot Amerikas tautas labākos novēlējumus, un siltākās simpatijas Latvijas tautai. Savas neatkarības divos gadu desmitos Latvija iespaidīgi demonstrēja savas brīvības augļus. Tā iemantoja visas pasaules atzinību un cieņu kā brīvo nāciju saimes pareuglociklis. Mēs zinām, ka Latvijas tauta ir saglabājusi nelokāmu gribu būt atkal brīvai. Mēs esam pārliecināti, ka tai nevar uz ilgiem laikiem atņemt tiesības izvēlēties pēc savas patikas sev valdību, saimniecisko sistēmu un kultūras iestādījumus. Pretojoties apspiešanai, Latvijas tauta var paļauties uz morālo principu neatvairāmo spēku un daudzu tautu apņēmību dzelzs aizkara abās pusēs sagādāt gaišu nākotni tagad verdzinātām tautām Vidusun Austrumeiropā.

J. F. Dalless."

18. NOVEMBRA SVINĪBĀS TORONTO

Toronto latviešu sestdienas skolas un ģimnazijas audzēkņi valstssvētku aktā ar dedzīgām sirdīm pulcējas ap savu karogu.

Valstssvētku aktā Toronto piedalījās arī kanadiešu, igauņu un lietuviešu pārstāvji. J. Kreiļa uzņēmumi

Miris Kremļa noziedznieks, kas iznīcināja brīvo Latviju un miljoniem cilvēku dzina nāvē un verdzībā

ZIŅU PAR VIŠINSKA NĀVI APSPIESTĀS TAUTAS UZŅEM AR GANDARĪJUMU

Kad pirmdien pusdienas laikā pasauli aplidoja vēsts par Andreja Višinska nāvi, ko vispirms izziņoja radiofoni un pēc tam laikrakstu vakara izdevumi, latviešu un visu trimdā esošo Padomju Savienības okupēto zemju piederīgie šo ziņu uzņēma ar lielu interesi un gandarījumu. Višinskis miris Padomju Savienības Apvienoto Nāciju delegācijas galvenā mītnē, savā kabinetā, Nujorkā Parka avenijā. Tur viņš atrasts sabrucis pār savu darba galdu, gatavodams materiālus AN pilnsapulcei. Sirdstrieka izdzēsusi Padomju Savienības delegācijas vadītāja dzīvību negaidot. 10. decembrī Andrejs Višinskis būtu kļuvis 71 gadu vecs. Iepriekšējā naktī Višinskis redzēts kādā franču dinejā Nujorkā, kur triecis ar dāmām un kāri dzēris kapitālistu ražoto šampanieti, lai pēc tam pie AN galda mēģinātu „buržujus apvest ap stūri", kā to jau darījis visu laiku. Bet tas viņam šoreiz neizdevās. Likteņa roka aizspieda varmākas lūpas uz visiem laikiem.

Nujorkā mirušā Višinska līķi 8.000 dolaru vara šķirstā ar speciāllidmašīnu pārveda uz Maskavu apbedīšanai. Paredzēts Višinska līķi novietot Sarkanajā laukumā, aiz Ļenina un Staļina.

Ar Andreja Višinska nāvi no pasaules politiskās skatuves aizgājis viens no lielākajiem politiskajiem akrobatiem un Padomju Savienības lielinkvizitoriem. Ar Višinska vārdu saistās arī brīvās Latvijas iznīcināšana, jo viņš bija tas, kam Maskava bija uzdevusi aranžēt Latvijas pievienošanu Pad. Savienībai. Latviešu tauta pirmoreiz Višinski vaigā redzēja uz Nacionālā teātra balkona, kad viņš 1940. g. jūnija dienās ar platu smaidu un paceltu roku noraudzījās gaŗām dzītajos „demonstrantos", kas bija spiesti nest boļševiku karogus un plakatus ar nodevīgajiem lozungiem. Kaut gan Višinskim komūnistu politiskajos triekos ir akrobāta rutīna, Latvijas iznīcināšanu viņš veica brutālā kārtā — ar zemiskiem meliem un kailu varu, nerēķinoties ar latviešu tautas patieso noskaņojumu. Latvijā viņš rīkojās tikpat necilvēcīgi un brutāli kā toreiz, kad 1936./38. g. tika galā ar Staļina politisko pretinieku dzīvībām, kad, būdams galvenais prokurors, vadīja Maskavā inscenēto prāvu pret Zinovjevu, Rīkovu, Buhārinu, Kameņevu, Radeku, Rudzutaku un daudziem citiem, kuŗus bez žēlastības aizsūtīja uz viņpasauli. Pēc šī asinsdarba, kad zvēri apēda zvērus, Staļins viņu pagodināja, ieceļot viņu par zinātņu akadēmijas un komūnistu partijas centrālkomitejas locekli. Tad Višinskis saņēma pastāvīgā lietošanā lidmašīnu un tika iecelts par Tautas komisāru padomes priekšsēža vietnieku. Tā Višinskis kļuva par visas Padomju Savienības lielinkvizitoru un brīvo tautu iznīcinātāju.

Pirms savas karjēras kalngalu sasniegšanas Andreja Višinska rokas jau bija aptraipītas nevainīgu krievu inženieŗu asinīm: 1928. gadā šie augstākie tehniskie darbinieki tika vilkti tiesas priekšā par „sabotāžu". Toreiz Višinska rokās nonāca 53 galvenie inženieŗi.

Ar savām Rietumu valodu zināšanām pēc Otrā pasaules kara Višinskis uzpeldēja pasaules politiskajā forumā. No 1943.—1945. g. viņš muļķoja rietumniekus kā Pad. Savienības pārstāvis sabiedroto Vidusjūras komisijā un kā Tuvo Austrumu apstākļu pazinējs, vadīja komūnistu sistēmatisku iefiltrēšanos Balkānos tik labi, ka jau 1947. g. varēja galīgi likvidēt Rumānijas monarchiju, rumāņiem par valdnieci iecelot pazīstamo komūnisti Annu Paukeri. Bez tam viņš veiksmīgi vadīja tīrīšanas akcijas Prāgā un Varšavā. 1949. g. janvārī pienāca laiks, kad Eiropas jautājumos izskolotais Višinskis kļuva par Padomju Savienības reprezentātīvo ārlietu ministru, kamēr Molotovs uz laiku bija „pazudis", lai savukārt nodarbotos ar Ķīnas problēmām. Višinskis sagatavoja „auksto karu", bet Molotovs ar viņam piemītošo veiklību ievadīja Ķīnas boļševizēšanu.

(Nobeigums 4. lpp.)

FAKTI, KAS RAKSTURO PADOMJU SAVIENĪBAS „MIERMĪLĪBU"

Brīvajai pasaulei sapņojot par miermīlīgu sadzīvošanu ar Padomju Savienību, būtu mazliet jāpakavējas pie dažiem faktiem, kas šo „miermīlību" raksturo: Indonēzijā komūnistu vara nemitīgi pieaug un politiskie lietpratēji sagaida, ka Indonēzijas armija visdrīzākā laikā pilnīgi pāries komūnistu rokās. Formozā: komūnistu militārā aktīvitāte pret nacionālistiem nepārtraukti turpinās. Ķīnas nacionālistiem jārēķinās ar komūnistu invāzijas iespēju kā Formozā, tā arī citās čangkaišeka pārvaldītajās salinās. Komūnistu Ķīnā: ķīnieši sākuši jaunu spiedienu seriju Parīzē, Londonā un Tokio, cenšoties panākt brīvās pasaules tirdzniecības palielināšanu ar komūnistu Ķīnu un komūnistu Ķīnas uzņemšanu Apvienotajās Nācijās. Francū Zemeļafrikā: Tagad izdevies noskaidrot, ka alžiriešu galējības nonākušo nacionālistu fanātiķu vadonis savu izglītību baudījis Maskavā. Somijā: Maskava cenšas panākt pilnīgu militāro aliansi ar Somiju. Tai pašā laikā Padomju Savienības komūnistu piektā kolonna nepārtraukti turpina strādāt kā Francijā, tā Itālijā un visur citur, kur vien komūnistu sēklai atrodama kāda pēda auglīgas zemes. Acīmredzot Kremlis miermīlīgo sadzīvošanu iztulko kā iefiltrēšanos, subversiju un parasto komūnisma spiedienu.

*

Apgabalu vēlēšanās pēdējā laikā ļoti sekmējas Anglijas konservatīvo partijai. Čerčila valdība to ieskata kā drošu zīmi sava režīma popularitātei tautā un līdz ar to daudz drošāk skatās pretī 1955. gada beigās vai 1956. gada sākumā paredzētajām vispārējām vēlēšanām. Līdz šim Anglijas politiķi bija pārliecināti, ka nākamajās vēlēšanās zaudētāji būtu konservātīvie. Apgabalos nodotās balsis tomēr pierāda pretējo.

SŪTNIS A. SPEKKE BALTAJĀ NAMĀ

Trešdien, 17. novembrī, Latvijas Chargé d'affaires Vašingtonā, sūtnis Arnolds Spekke ar kundzi bija viesi oficiālā dinejā pie ASV prezidenta Baltajā namā.

18. novembŗa pieņemšana Latvijas sūtniecībā Vašingtonā

Ceturtdien, 18. novembrī, Latvijas valsts dibināšanas atceres dienā, sūtnis Spekke ar kundzi rīkoja pieņemšanu savā rezidencē. Bija ieradušies ap 120 viesu. Viņu starpā bija vairāki ASV Valsts departamenta darbinieki ar Valsts sekretāra palīgu Barbour un protokola šefu Simmonu priekšgalā. Bija ieradušies nacionālās Ķīnas ārlietu ministrs, Ķīnas, Rietumvācijas, Irijas un El Salvadoras vēstnieki, kā arī pārstāvji no Austrijas, Korejas un Haitijas vēstniecībām, Lietuvas sūtnis un Igaunijas lietvedis. Lielākā daļa no šiem viesiem bija ar kundzēm.

Bija ielūgti arī Vašingtonas latviešu organizāciju un sabiedrības pārstāvji, ciktāl nelielās telpas to atļāva. Starp latviešu viesiem bija arī pirmā Latvijas ārlietu ministra Meierovica kundze un nelaiķu sūtņu A. Bīlmaņa un J. Feldmaņa kundzes.

Vašingtonas ev.-lut. draudze saziņā ar sūtni noturēja vakarā, pēc pieņemšanas svētbrīdi Augustānas luterāņu baznīcā. Tajā bija klāt sūtnis Spekke ar kundzi un sūtniecības darbinieki.

ČERČILS ATKLĀJ NOSLĒPUMUS

Baidīdamies, ka Padomju Savienība 2. pasaules kara beigās varētu savu ekspansiju Eiropā turpināt, Čerčils izdeva pavēli feldmaršalam Montgomerijam neiznīcināt vācu armijas ieročus un kara materiālus, lai vajadzības brīdī ar tiem varētu no jauna apbruņot sagūstīto vācu armiju.

Vūdfordā, Anglijā. — Anglijas ministru prezidents Čerčils kādā runā atklāja, ka jau pirms Otrā pasaules kara beigām viņš nolēmis apbruņot sakautos vāciešus, lai ar pēdējo palīdzību apturētu komūnistu paisumu Eiropā. Uzsvērdams Padomju Savienības agresijas briesmas Otrā pasaules kara pēdējās dienās un tiešajā pēckara periodā, kā arī tagadējo Anglijas valdības atbalstu Rietumvācijas apbruņošanai. Čerčils pierakstīja pārsteigumu pilnas beigas modernās pasaules vēsturei.

Atgādinādams saviem klausītājiem, ka viņš ir bijis pirmais, kas atklāti nostājies par vāciešu iesaistīšanu Rietumu aizsardzībā iespējamas komūnistu agresijas gadījumā, Čerčils sacīja: „Pirms vēl karš bija beidzies un kamēr simtiem tūkstošu vāciešu padevās sabiedroto gūstā, es telegrafēju lordam Montgomerijam būt uzmanīgam vācu ieroču savākšanā un novietošanā tā, lai tie bez kavēšanās varētu tikt izsniegti vācu karavīriem, ar kuŗiem mums būtu bijis jāsadarbojas, ja padomju ekspansija būtu turpinājusies." Tas bija laikā, kad sabiedroto virspavēlniecība nebija skaidrībā, kas notiks sastopot sarkanarmiju. Neilgi pēc sabiedroto un krievu armiju savienošanās pie Torgavas uzvaras prieka skurbumā, kāds krievu ģenerālis vaicāja kādam amerikāņu ģenerālim: vai viņa armija ierokas aizsardzībai. Kad amerikānis atbildēja: „protams, ne," krievs atzinās, ka viņi to darot.

Pretēji pagātnes notikumiem Čerčils saviem klausītājiem atzinās, ka viņa mērķis vēl joprojām ir tiešas sarunas ar Padomju Savienību. Pēc Anglijas ministru prezidenta domām šīs sarunas būs sekmīgas, tiklīdz būs ratificēti Parīzes līgumi un Rietumu spēks un vienotība būs nepārprotami.

Sakarā ar Čerčila pārsteidzošo atklājumu feldmaršals Montgomerijs žurnālistiem paskaidroja, ka Otrā pasaules kara beigu posmā viņš saņēmis un izplatījis kādu Čerčila pavēli, kuŗā pēdējais viņam licis savākt un novietot vāciešiem atņemtos ieročus tā, lai tie bez kavēšanās varētu tikt izsniegti vācu karavīriem varbūtēja kara gadījumā ar Padomju Savienību. Savas intervijas beigās feldmaršals Montgomerijs piebilda, ka tas, ko Čerčils teicis, ir pilnīga patiesība. Viņš tomēr atteicās paskaidrot, kā un kur vācu ieroči tikuši novietoti. „Es tikai pildu pavēles," sacīja Montgomerijs, „kā karavīrs es vienmēr pildu pavēles."

KOMŪNISTU ĶĪNA TIESĀ AMERIKĀŅU LIDOTĀJUS

Londonā. Pekingas radio ziņo, ka kāds komūnistu Ķīnas militārais tribunāls notiesājis Korejas kara laikā 13 sagūstītos amerikāņu lidotājus ar ieslodzījumu no 4 gadi līdz mūža ieslodzījumam. Visi notiesātie lidotāji apvainoti spiegošanā. Tai pašā laikā četri ķīnieši tika notiesāti uz nāvi, kamēr vairāki citi saņēma ilgākus cietumsodus. Komūnistu Ķīnas radio ziņo, ka notiesātie amerikāņi sagūstīti pēc divu lidmašīnu nogāšanas. Divi lidotāji krituši komūnistu rokās 1952. gada 29. novembrī, kad viņu lidmašīna nošauta virs Ziemeļķīnas, kur vainīgie nometuši apgādes materiālus

Padomju Savienība pievienojas atomu krātuves dibināšanai

Apvienotās Nācijas Nujorkā. Apvienoto Nāciju politiskā un drošības komiteja vienbalsīgi pieņēma Sav. Valstu prezidenta Eizenhauera pagājušā gadā proponēto atomkrātuves dibināšanas plānu atomenerģijas izmantošanai miera laika vajadzībām. Tuvākās dienās sagaida arī Apvienoto Nāciju pilnsapulces vienbalsīgu piekrišanu. Pārsteidzošā kārtā Eizenhauera plānu atbalstīja arī Padomju Savienība, kaut gan divi padomju ieteiktie punkti programmas grozīšanai tika noraidīti. Padomju Savienības pārstāvis Sobolevs tomēr atzina par vajadzīgu atgādināt, ka iecerētajai programmai vēl ir daudz trūkumu

NO PASAULES GALVASPILSĒTĀM

VAŠINGTONĀ

Francijas ministru prezidents Mendess-Frānss brauca uz Sav. Valstīm ne tikai tādēļ, lai, paspiežot rokas Eizenhaueram un Dallesam, apliecinātu savu mūžīgo padevību lielajam Rietumu kaimiņam. Ja Mendesam izdevās ar amerikāņiem mazliet salabt, tad tā ir tikai patīkama sagadīšanās un pilnīga blakus lieta.

Būdams praktisks cilvēks, Mendess-Frānss Sav. Valstīs gribēja panākt divas lietas. Pirmkārt, viņš gribēja piespiest amerikāņus ieguldīt jaunus dolaru kalnus, pasūtīnot ieročus franču rūpnīcās, un, otrkārt, viņš gribēja panākt garantiju, ka ārkārtīgi devīgā Savienoto Valstu palīdzība Francijai un Indoķīnai turpināsies arī nākotnē. Mendess-Frānss, acīmredzot, ir mazliet nobažījies, jo tekošajā budžeta gadā Sav. Valstīs Francijas fabrikās ir pasūtinājušas ieročus tikai 15 milj. dolaru vērtībā. Francija sagaida pasūtinājumus vēl vismaz 100 milj. dolaru apmērā, bet gaidītie pasūtinājumi nenāk. Nevarēdams tos sagaidīt, Mendess atzina par nepieciešamu braukt uz Vašingtonu lūkoties.

PARĪZĒ

Sav. Valstu kavēšanās ar jauniem pasūtinājumiem Francijā ir apzinīga un iepriekš labi pārdomāta. Vispirms jau amerikāņu lietpratēji apšauba franču ražoto ieroču kvalitāti. Sav. Valstu fabriku līmenim tie līdzi netiek. Arī pati ražošana ieilgst, tāpat ieilgst piegāde. Jau tagad amerikāņiem Francijā uzkrājušies pasūtinājumi vairāk kā 600 milj. dolaru vērtībā. Līdz ar to Vašingtona pašreiz ir vairāk ieinteresēta redzēt agrāko pasūtinājumu veikšanu nekā pasūtinājumu palielināšanu. Bez tam Sav. Valstu valdība vēl nav pārliecināta, ka Francijas parlaments ratificēs Rietumvācijas bruņošanās līgumu. Amerikāņi ar saviem pasūtinājumiem vēl mazliet „pacietīsies" un apskatīsies, kā norit politiskā dzīve Francijā. Tad redzēs, vai franču rūpniecība amerikāņu dolarus būs godam nopelnījusi.

Bez tam amerikāņiem ir arī problēmas Indoķīnā. Jāpalīdz Francijai un jāpalīdz iedzimtajiem. Franču karavīriem ir jāmaksā algas. Mendess-Frānss cerēja, ka amerikāņi šai virzienā noziedos kādu žūksnīti. Armijas uzturēšana ir dārgs prieks, pat tad, ja to no 150.000 vīriem samazina līdz 100.000. Ja franči paši gribētu segt šo karavīru algas, viņu budžets iekristu vismaz 300 milj. dolaru lielos parādos. Sav. Valstis tiek laipni aicinātas šo iztrūkumu segt.

Indoķīna amerikāņiem sāk izmaksāt pārāk dārgi. Jau tagad, neskaitot milzīgās naudas summas, kas tiek izšķiestas militārās palīdzības sniegšanai Indoķīnā, amerikāņi ir paspējuši iztērēt 40 milj. dolarus pārvietojot 500.000 bēgļus no komūnistu ieņemtās Ziemeļvietnamas uz Dienvidvietnamu. Bez tam Sav. Valstīm būs jāizdod vēl vismaz 100 milj. dolaru saimnieciskajai palīdzībai bēgļu pārpildītajos apgabalos.

Francijas lielās naudas grūtības radījušas Mendesam šaubas, vai viņam izdosies Francijas budžetu parlamentā izvilkt cauri. Mendess cer, ka amerikāņu palīdzība nāks laikā, lai viņš noturētos ministru prezidenta amatā. Sav. Valstīs, no otras puses, gribētu zināt, kā paglābt Dienvidvietnamu un cik tas viss beigās maksās. Tikai pēc tam franči var atkal sākt cerēt, ka amerikāņi turpinās viņu rēķinu maksāšanu.

ŽŅAUDZĒJS ATKAL PARĀDĪJIES TORONTO

Kādai igauņu sievietei otrdienas vakarā ap pl. 7,30, ejot uz skolas vecāku sapulci, Logan un Carlaw ielu rajonā no muguras puses uzbrucis nezināms vīrietis, sācis žņaugt un vilkt šķērsieliņā. Sievieti izglābušas iedegušās ugunis kādā tuvējā garāžā, un tā viņa atbrīvojusies. Par notikumu ziņots policijai, kas noziedznieku meklē.

ZIEDOJUMI JĀIEMAKSĀ LĪDZ 10. DECEMBRIM

Ziemassvētkiem tuvojoties, Daugavas Vanagu saime Kanadā jau ceturto gadu vāc ziedojumus trūkumcietēju aprūpei, lai atcerētos mūsu tautas brāļus un māsas Saulgriežu svētkos. Lai šo mērķi varētu labāk reālizēt, ziedojumu vākšana ir uzsākta savlaicīgi, lai ziedojumi nonāktu saņēmēju rokās tieši pirms svētkiem, jo no Kanadas sūtījumi uz Eiropu jānosūta noteiktā laikā. Tāpēc ziedotāji lūgti ziedojumu iemaksāt vietējās DV nodaļās vai iesūtīt DV Kanadas valdes kasierim uz adresi Mr. A. Putniņš, 280 Wright Ave, Toronto, Ont. Sūtot ziedojumus pa pastu, tie sūtāmi ar čeku vai M.O., izrakstīti uz L.R.S. Daugavas Vanagi vārdu. (Saīsinājums LRS nozīmē Latvian Relief Society). Ziedojumi sūtāmi ar aprēķinu, lai tie ienāktu kasierim vēlākais līdz š. g. 10. decembrim.

Visi ziedojumi tiks izlietoti pēc ziedotāju norādījumiem, kam ziedotā summa ir domāta. Ziedojumiem pievienojams paziņojums pēc zemāk minētā parauga, vai izlietot šo paraugu, izgriežot no avīzes.

DV KV Aprūpes noz. vadītājs

Ziedotāja vārds .....

Adrese .....

Ziedotā summa $.....

Ziedotāja norādījumi .....

Paraksts .....

Latviešu katoļu kultūras centrs Kanadā, 21. novembrī rīkoja Rakstu nolieguma Latgalē atcelšanas 50 g. atceri. To atklājo LKKCK pr-dis J. Niedra. Monsiņors J. Velkme sniedza atmiņu tēlojumu par rakstu grūtībām nolieguma laikā. Rakstnieks A. Rupainis referēja par nolieguma sekām, kas smagi ietekmēja kultūrālo attīstību Latgalē. Uzņēmumā A. Rupalnis referē.

Foto A. Jānītis

LATVIJA

Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Draugi grib mūs asimilēt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.

Archibīskaps T. GRINBERGS

BALTIJAS VALSTU SAVIENĪBA

ANGELIKA GAILĪTE

Mēdz teikt, ka jāmācoties no pagātnes pieredzes, lai izsargātos no jaunām kļūdām. Diemžēl, tautu dzīvē šie labi domātie padomi maz tiek ievēroti. Tieši Baltijas tautu pagātne kā spoguli rāda, cik līkloņiga mūsu trim tautām ir bijusi savrupceļa iešana. To ir izmantojuši Baltijas zemju iekarotāji no pat mūsu vēsturisko laiku sākuma, kad viņi ar „skaldi un valdi" taktiku pakļāva Latviju un Igauniju, kaut gan pēc chronistu liecības, „šīm tautām netrūka varonības". (Lietuva, kur tai laikā jau veidojās lielākā centrālā vara, tieši nākamajos gadsimtos sasniedza savu augstāko politisko uzplaukumu. Bet, vēlāk iekšēji sašķelta, arī nonāca svešā virskundzībā).

To tālo laiku apstākļu neizpratni un politisko tuvredzību vēl varētu izskaidrot ar gauso satiksmi, vājo informāciju u. tml., bet arī nesenā pagātne mūsu triju valstu neatkarības laikā neliecina par nozīmīgu kopdarbību.

Tiesa, bija nolidzinājušās sīkās kaimiņu sadursmes. Tautas izjuta viena pret otru tuvību, kas izpaudās interesēs par citcilts kultūru; notika vismaz valsts svētkos kaimiņu apmeklējumi, viesojās arī valsts prezidenti — viss tas sekmēja tuvināšanos.

Mūsu ārlietu vadītāji tūliņ pēc neatkarības atgūšanas centās rast kopīgus ceļus (Bulduru konference 1920. g. vasarā), tomēr tālāk par Latvijas un Igaunijas alianses līgumu netika. Šo līgumu parakstīja ārlietu ministri Z. Meierovics un F. Akels Tallinā 1923. g. 1. novembrī. Lietuvu kavēja pievienoties šai savienībai neizšķirtie Viļņas un Klaipēdas jautājumi. Aiz šī paša iemesla 1934. g. 12. septembrī Ženēvā trīs Baltijas valstis nodibināja gan Baltijas antanti, t. i., parakstīja draudzības un saprašanās līgumu uz 10 gadiem, bet Baltijas valstu savienību, kur ikviena ar ieročiem aizstāvētu divas pārējās, nespēja izveidot.

Jau 1923. gadā bija parakstīts Latvijas un Igaunijas muitas savienības līgums, bet tas atdūrās uz saimniecisko darbinieku pretestību abās valstīs un netika īstenots.

Un iznākums šai Baltijas savrupcelībai, diemžēl, mums visiem pārāk labi zināms: par mums un mūsu valstīm sāka ļemt citi, kamēr vienu pēc otras atsevišķi, bez ārējas pretošanās mūsu zemes okupēja boļševiki un valstis iznīcināja.

Tā kā mūsu brīvība nākotnē ir saistīta ar Rietumu brīvību, mēs vēl arvienu nezaudējam ticību to reiz atgūt.

Bet kāda tad izskatīsies pasaule? Kas to varētu uzņemties pareģot?

Tomēr jau tagad sakarā ar satiksmes līdzekļu un rūpniecības milzu attīstību bieži iztēlcas atziņa, ka tikai valstu savienības ir spējīgas saimnieciski un politiski pastāvēt. Paraugs te Amerikas Savienotās Valstis. Arī Eiropā ar tās vecajām nācijām ir iedzīvināta ideja par Eiropas Savienotajām Valstīm.

Un cīņā pret mūsu tautas pašreizējiem apspiedējiem triju Baltijas tautu pārstāvji ir gājuši un iet kopīgu ceļu — tā sauktajā Kerstena komitejā un citur. Apvienotas trīs Baltijas tautas jau ir vienība, ar ko rēķinās. To apzinās politiķi, bet tam jābūt skaidram arī ikvienā latvieša, igauņa un lietuvja apziņā. Šī saprašanās un tuvināšanās jāveicina jau tagad trimdā. Ir nodibinājušās Baltijas tautu federācijas dažādās vietās (Vai nebūtu pareizāk — Federācija ar nodaļām?). Pagaidām to aktivitāte parādās kopējās sanāksmēs, it īpaši atzīmējot 14. jūnija deportācijas un sakarā ar to izplatot uzsaukumus.

Bet vai tikai pagātne mūs varētu vienot? Vai mums, Baltijas tautu trimdiniekiem, nebūtu laiks domāt par nākotni? Šai virzienā jau sācis darboties Baltijas Federācijas Toronto lietuvju pārstāvis Dr. Anysas, uzrakstīdams Baltijas savienības satversmes projektu, ko kādā sanāksmē cēla priekšā. Cerams, to virzīs tālāk nacionālajām apvienībām iztirzāšanai. Bez šaubām, tas izraisīs diskusijas, papildinājumus un varbūtējus grozījumus, bet tas iedzīvinās ko praktisku nākotnei.

Un mūsu, mazo tautu, nākotne ir iespējama tikai vienotībā — par to mums reiz jābūt skaidrībā un šai virzienā jādarbojas, kur un kā vien tas iespējams.

Bāka, kas mums rāda ceļu

St. Katrīnes un Niagāras 18. novembra sarīkojumā St. Katarīnēs, dziedāja DV vīru koris Viesturs diriģenta V. Lindes vadībā. (augšā). Apakšā pa labi. Rīcības komit. pr-sēdis L. Līdums pateicas prof. Fr. Gulbim par teikto svētku runu. Pa kr.: viesus saņēma un informēja jaunatnes pulciņa dalībnieces (sēž no kr.) G. Vītola, Z. Vītola, D. Treijere, (stāv) I. Gulbe un D. Konrāde. J. Liģera uzņ.

Prof. Fr. Gulbja runa Latvijas dibināšanas dienas atceres sarīkojumā St. Katarīnēs

Latvijas dibināšanas dienas atceri šogad rīkoja St. Katarīnes un Niagāras organizācijas kopīgi — 20. novembrī, St. Katarīnēs. Sarīkojums sākās ar dievkalpojumu. Svētrunu dievlūdzēju pilnajā Kristus baznīcā teica māc. V. Šēfers. Dievkalpojumu kuplināja DV vīru koris ar divām dziesmām. Pēc dievkalpojuma slovaku zālē sākās 18. novembra akts, ko atklāja rīcības komitejas pr-dis L. Līdums. Sekoja prof. Fr. Gulbja svētku runa.

„Liktenis bija lēmis," starp citu teica profesors, „ka Latvija atradās tā pasaules lielceļa malā, pa kuru gāja stipras un lielas valstis, kārtodamas savus rēķinus, kuru rezultātus mēs kā tauta dabūjām smagi izjust. Gadsimtu gaitās latvieši arvien vairāk izjuta savas valsts nepieciešamību, kas mūs noveda pie 18. novembra. Cik liels toreiz bija tautas iekšējais potenciāls — rādīja 18. novembris. Kādus lielus sasniegumus īsā laikā var veikt maza tauta, to šodien redzam vislabāk, raugoties no tālienes. Ja kāds latvietis pēc visa pieredzētā varētu aizmirst savu zemi — tas nozīmētu, aizmirst pašam sevi. 18. novembris ir tā uguns, kas mūs silda, vai, pareizāki sakot, ir bāka, kas mums rāda ceļu trimdas gaitās, mūsu pienākumus un politisko stāju. Kādam novirzoties no šīs bākas uguns un sekojot spožajām maldugunīm, to varam uzskatīt par savai tautai zudušu. Daudzi mūsu tautai piederīgie — gados jaunākie, stipri skatās uz priekšu, nākotnē, nevarot saprast vecākos, kas kavējas atmiņās, bieži pēdējos ieskatot par fantastiem, kas dzenoties pakaļ maldugunij, jo 18. novembra jau vairs nav. Bet jaunajiem jau arī atmiņu nav. Nākotne bez pagātnes ir tukša un kaila. Latvijas valsts formāli nav mirusi, tāpat arī 18. novembris, jo tā var atdzimt tādā pašā kārtībā, kā tā dzimusi. 18. novembris ir diena, ko nebeigsim mīlēt, ko suminām un cildinām. Tādi paši kā mēs, nospiesti, no nodarītām pārestībām Eiropā cieš vēl 100 miljoni cilvēku. Tas ir stāvoklis, kas nevar tik ātri uzlaboties. Ja domājam par kausālitātes principu — tiekam ātrāk vaļā no sava izmisuma un nezaudējam cerību.. Šis 18. novembra mirdzums, kas spīd šovakar mūsu sirdīs, reizi mirdzēs atkal pasaulē!"

Prof. Fr. Gulbja svētku runai sekoja valsts himna un DV vīru koŗa Viesturs koncerts. Diriģenta, komponista V. Lindes vadībā, koris jauki noskandināja desmit dziesmu. Deklamēja Niagāras latviešu sestdienas skolas audzēkne Dace Liģere un St. Katarīnes skolnieks Persijs Lazdiņš. Programmu noslēdzot, L. Līdums visu organizāciju vārdā izteica sirsnīgu paldies visiem, kas piedalījās minētajā sarīkojumā un bija sekmējuši tā izdošanos. Sekoja savietīgs vakars. J. L.

18. novembris Hamiltonā

18. novembrī hamiltonieši atzīmēja sestdien š. g. 20. novembrī Royal Connaught Hoteļa Normandijas zālē. Zāle bija dekorēta ar Latvijas valsts ģērboni, karogu, Kanadas karogu un ziediem. Zālē Latvijas un Kanadas karogus ienesa Hamiltonas latviešu gaidas un skauti, kas arī stāvēja goda sardzē visu akta laiku. Pēc God save the Queen īsu uzrunu angļu un latviešu valodā teica Ilmārs Andrejsons. Sekoja Dievs, svētī Latviju. Svētku runu teica Viktors Upeslācis no Toronto.

Viņš īsumā pakavējās pie Latvijas neatkarības dienām, bet jo sīkāku un izsmeļošu sniedza pašreizējā politiskā stāvokļa novērtējumu un mūsu lomu un nostāju neatkarīgās Latvijas atgūšanā. Runātājam klausītāji sekoja ar lielu uzmanību.

Sakarā ar mūsu valsts neatkarības dienu sveicienus nesa K. Baronas no Hamiltonas lietuviešu sabiedrības un Dr. E. Arro no Hamiltonas igauņiem. Rakstveida sveicienus bija atsūtījusi Edīte Haidere. E. Haidere bija atsūtījusi arī lielu groziņu rudens ziediem. Svinīgo aktu beidzot, A. Kalupnieks uzaicināja klātesošos ar pieceļšanos un klusuma brīdi godināt visus latviešus, kas savas dzīvības ziedojuši Latvijas brīvībai.

Priekšnesumu daļā Izolde Silkovska deklamēja J. Akurātera Latvijas balādi, Gundega Upīte Elzas Ķezberes Dieva lūgumu un Jānis Vilks E. Ķezberes Ir viens krasts. Noslēgumā HLB koris dir. J. Cīruļa vadībā dziedāja J. Cīruļa Maldi un Tek saulīte, J. Cimzes Kas tie tādi un M. Hermanes Ak, stiprais valdniek. Piedevām dzirdējām Em. Melngaiļa Senatni.

Nobeigumā A. Kalupnieks pateicās visiem, kas kuplinājuši mūsu valsts neatkarības svētku sarīkojumu, bet it sevišķi V. Upeslācim, kas mērojis ceļu no Toronto. Svinīgā aktā piedalījās turpat 300 latviešu un šo sarīkojumu sīki bija atreferējis Hamiltonas vietējais kanadiešu laikraksts Hamilton Spectator.

Aktam sekoja saviesīgs vakars. J. G.

CELS SAVU DIEVNAMU

Toronto Sv. Jāņa draudzes padomes lēmumi

Sv. Jāņa latviešu draudzes Padome savā 19. novembra sēdē pieņēma vairākus svarīgus lēmumus, kuŗiem tālejoša nozīme draudzes turpmākā augšanā un attīstībā.

Visupirms — pēc plašākām pārrunām — lielā vienprātībā — nolēma jau tuvākā nākotnē veikt priekšdarbus draudzes dievnama celšanai vai iegādei. Līdzekļu vākšanai un uzkrāšanai padome nodibināja Sv. Jāņa draudzes baznīcas celšanas fondu. Fonda izveidošanas komitejā ievēlēja māc. A. Lūsi, māc. A. Briedi, dr. priekšnieku A. Vanagu, pr-ka vietn. Ž. Rutenbachu, kasieri K. Vītiņu un pad. locekļus A. Dobeli un J. Liepiņu. Divas pārstāves baznīcas celšanas fonda komisijai izraudzīs Sv. Jāņa draudzes dāmu komiteja.

Fonds nodarbosies ar visu to priekšdarbu veikšanu, kas nepieciešami dievnama iegādei, un pirmās summas, ko fondā ieskaitīs, būs draudzes Ziemassvētku dievkalpojumu kollektes.

Varbūtējai gruntsgabala pirkšanai ev. - lut. bazn. Misuri sinode draudzei jau agrāk bija asignējusi $17.000.

Draudzes kasieris K. Vītiņš ziroja, ka budžets reālizējas labi, un draudzes nodevā paredzētās summas būs ieņemtas jau novembra mēnesī. Toronto iecirkņa „Building for Christ" komitejā, kuŗā ir trīs locekļi un kuŗas mērķis ir paplašināt un padziļināt līdzekļu vākšanu baznīcas darbam Toronto iecirkņa apmērā, par draudzes pārstāvi izraudzīja pad. locekli J. Konci.

Kopējās latviešu kapsētas iegādes lietā pilnvaroja padomes locekļus J. Skrastiņu un J. Beitiņu stāties sakaros ar Sv. Andreja baznīcas 1. latviešu draudzi, kas ierosinājusi atrast abām draudzēm kopēju kapa vietu Dieva mierā aizsauktiem tautiešiem.

Nolēma atbalstīt ALA un LNAK skolu nodaļu t. s. uzskates karšu izgatavošanā latviešu skolām un svētdienas skolām, kā arī veicināt sadarbībā ar citām organizācijām latviešu skolas izveidošanu „Latviešu apriņķī".

Māc. A. Lūsis ziņoja, ka Baptistu jaunatnes pulciņa vadītājs I. Arājs lūdzis dot iespēju nākošās vasaras jūlija mēneša pēdējā nedēļā sarīkot Saulainē Amerikas latviešu baptistu jaunatnes gadskārtējo kongresu — salidojumu.

Padome atzina, ka šis lūgums, ja vien būs iespējams atrisināt kongresa dalībnieku novietošanas jautājumu, katrā ziņā būtu atbalstāms un veicināms.

J. Rolavs sniedza ziņojumu par pēdējā laikā Saulainē veiktiem remontdarbiem. Nokrāsotas visas vasaras mājiņas un Saulaines saimnieka dzīvojamā ēka, izremontētas dažas istabas, salaboti jumti un šķūņa pamati. Nākošajā pavasarī jāveic laukumu plānēšanas darbi un apkārtnes izdaiļošana.

Ontario valdība izmaksājusi pabalstu pag. vasaras jauniešu nometnei $115.00 apmērā.

Pārrunājot draudzes svētdienas skolas darbu, nolēma turpināt reliģiska satura skaņu filmu izrādi bērniem laikā, kad dievkalpojumi notiek Jāņa baznīcā.

PATEICĪBA

Sirsnīgi pateicos māc. A. Lūsim, korp. Fraternitas Lettica's konventam, Toronto Korporāciju kopai, korp. Tervetia's konventam un visiem draugiem un paziņām, kas piedalījās mana vīra Anša Grīnberga izvadīšanā pēdējā dusā. Mīļš paldies visiem, kas rakstveidā un telegrafiski man izteikuši līdzjūtību smagā pārdzīvojuma dienās.

Elga Grīnberga

KANADĀ

TORONTO

Sv. Jāņa draudzes dāmu komiteja šogad atkal gatavojas savam tradicionālam Ziemassvētku tirdziņam sestdien, 4. decembrī, no pl. 1.00 līdz 6.00 p. p., Sv. Trīsvienības baznīcas telpās Sherbourne ielā pie Bloor ielas. Arī šogad savu līdzdalību tirdziņā apsolījusi Latviešu dailamatnieku savienība un paredz tanī piedalīties ar lot bagātu latvisko darinājumu klāstu. Lai dotu ikvienam iespēju atrast ne tikai acīm tīkamu, bet arī mākam atbilstošu mantiņu, šoreiz dailamatnieki būs īpaši parūpējušies par mazāku izstrādājumu krājumiem. Daugavas Vanagu grāmatnīca būs ierīkojusi tirdziņā kuplu grāmatu galdu, bet dāmu komitejas loterijā ikvienam būs iespējams laimēt vērtīgus priekšmetus, ieskaitot Jurģu tirdziņā neizlozēto uzvalka drānu. Darbosies arī atspirdzinājumu galds, kur varēs nogaršot arī pirmos svētku cepumus.

Tradicionālais tirdziņš dod līdzekļus ne tikai grūtdieņu atbalstam, bet reizē popularizē lietišķo mākslu, pamudinot latviešus cienīt mūsu tautas mākslu, dodot iespēju Ziemassvētkos pārsteigt savus piederīgos ar skaistām un vērtīgām dāvanām.

Dāmu komiteja cer, ka šogad, tāpat kā iepriekšējā gadā, sabiedrība atbalstīs šo jauko pasākumu, tā palīdzot tiem, kam grūti klājas.

Svētdien, 28. novembrī, plkst. 6.00 p. p. TLB telpās, 198 Osler ielā, Latviešu jaunatnes pulciņš Lāpa rīko tējas vakaru. Turpat notiks arī pilna biedru sapulce ar valdes un revīzijas komisijas vēlēšanām. Meitenes tiek lūgtas ņemt līdz groziņus, bet jaunekļi rūpēsies par dažādu izdevumu segšanu. Vakara noslēgumā deja. Visi laipni ielūgti.

Piektdien, 19. novembrī, māc. A. Lūsis Sv. Jāņa baznīcā salaulāja Herbertu Zablovski ar Ritu Unti.

Lai Toronto zīvojošos tautiešus iepazīstinātu ar pilsētas pašvaldības iekārtu un darbību, LNAK valde ielūgusi Toronto pilsētas galvas amata kandidātu J. Brovna k-gu svētdien, 28. novembrī, plkst. 17.00 DV mītnē, 123 Huron St., uz runām. Latviešiem būtu vēlams izmantot šo vienreizējo izdevību iepazīties ar pilsētas iekārtu un informēt B. par latviešu problēmām.

20. novembrī, braucot mājās no darba, uz Bloor ielas auto sadursmē cietuši latviešu būvstrādnieki. Smagāk cietis pats uzņēmuma līdzīpašnieks V. Tora, kam lauztas vairākas ribas. Vieglāk cietuši Andrejs Bodnieks un Garjānis, kas no slimnīcas atbrīvoti otrā dienā.

MUSKOKĀ (ONT.)

Muskokas sanatorijā strādājošie tautiešu Latviešu valsts dibināšanas dienas svinībām pulcējās inž. Rolanda Kalniņa svinībām piemēroti greznotā dzīvoklī 17. novembra vakarā. Svinībām piemērotu un dziļi izjustu spredīki teica rets viesis — māc. A. Čops no Toronto.

Pēc tam īsu uzrunu teica angļu māc. Mr. Livingstone. Piezīmējams, ka minētais angļu mācītājs ir neredzīgs, acu gaismu zaudējis jau divu gadu vecumā. Viņš jo bieži ierodas latviešu sanāksmēs.

Pēc aizlūguma inž. R. Kalniņš teica runu, kuŗu beidzot klātesošos uzaicināja pieceļties un ar klusuma brīdi pieminēt tos, kas atdevuši dzīvību par Latviju.

Runāja arī Dr. A. Diksons, Ar deklamācijām vakaru kuplināja aktrise A. Mača un L. Krūmājs. Bija ieradušies arī daži latviešu farmeŗi.

Māc. Čops ar konkrētiem piemēriem apgaismoja latviešu dzīvi trimdā. Viņš apsolījās arī turpmāk neaizmirst muskokiešus.

Paldies čaklajām rokām, kas cienāja ar tēju un garšīgiem cepumiem.

L. K.

SADBERIJĀ

15. novembrī Sadberijas DV nodaļa Latvijas valsts 36. g. dibināšanas atceres dienā vietējai pilsētas bibliotēkai pasniedza grāmatu — Cross Road Country Latvia.

20. novembra vakarā DV nodaļa rīkoja „Sudbury Band Hall" telpās Latvijas valsts dibināšanas 36. gada atceri.

Svinīgo aktu atklāja nodaļas prks V. Kics, sekoja igauņu pārstāvja Nelsona un lietuviešu pārst. A. Strakauskas apsveikumu uzrunas. Svētku referātu nolasīja V. Roms, kas attēloja 18. novembra norisi Latvijas neatkarības tapšanas laikā, mudinādams tautiešus nepagurt, gaidot atgriešanās brīdi brīvajā Latvijā. Svinīgo daļu noslēdza J. Vuškāna un A. Šiņķa deklamācijas.

Pēc svētku svinīgā akta tautieši pakavējās atmiņās pie klātiem galdiem. Apmeklētāju vidū bija arī tālāki ciemiņi, piem., V. Bucenieka ģimene no North Bay, kas uz šo vakaru bija mērojuši apm. 90 jūdžu ceļu.

ST. KATARĪNĒS

21. novembra vakarā, plkst. 21,30 St. Katarīnes un apkārtnes latvieši sēdēja pie radio aparātiem, līdz vietējā raidītāja ziņotāja balss pieteica raidījumu latviešu valodā, sakarā ar 18. novembri. — Visā pasaulē vēl joprojām latvieši kopā ar igauņiem un lietuviešiem cīnoties par savas zaudētās brīvības atgūšanu. Sekojošā latviešu pusstundā uzrunu teica St. Katarīnes latviešu organizāciju pārstāvis L. Līdums, bet skaņu lentā iespēlēto programmu pieteica Dzidra Sprūdža. „Dainas" skaņu lentā dzirdējām Emmas Skujiņas un Kārļa Dzeldes deklamācijas, K. Brantes un Ramata koŗa „Daugava" iedziedātās dziesmas.

VINDSORA, ONT.

Vindsorā dzīvo kādas 30 latviešu ģimenes. Tomēr 20. novembrī notika Latvijas valsts proklamēšanas atcere. To atklāja Vindsoras latviešu biedrības priekšnieks V. Sališs. Pēc tam runāja viesis no Londonas (Ont.) P. Dreimanis. Viņš savā runā izsekoja tam, ka Latvijas valsts ideja guva arvien vairāk piekritēju un tās reālizēšanas mēģinājumi beidzās ar republikas proklamēšanu, kas atstāja sevišķu iespaidu uz tautas materiālās un garīgās kultūras attīstību un tagad liek trimdiniekiem ilgoties un cīnīties par tautas politiskās neatkarības atgūšanu. Runai sekoja Latvijas valsts himna un pēc tam saviesīga dzīve, kuŗas laikā ar pārtraukumiem vindsorieši un viesi no Detroitas kavējās atmiņās pie klātiem galdiem, par kuŗiem bija parūpējušās biedrības dāmas. Ps.

KALENDĀRS TORONTO SARĪKOJUMU

27. nov. Ītona auditorijā Nujorkas Teātra viesizrādē M. Zīverta Cūska.
28. nov. prof. L. Bērziņa godināšanas vakars Centrālās YMCAs telpās.
4. dec. Dainas koŗa 5. gada svētku koncerts, 209 Jameson Ave., Parkdale Collegiate.
5. decembrī Centrālās YMCA's telpās, LPB Kanadas kopas literāra diskusija par K. Raudives romānu Neredzamā gaisma.
28. decembrī YMCAs eglīte
31. decembrī DV Toronto nodaļas Jaungada sagaidīšana Columbus zālē.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 2707
114 DANFORTH AVE

KONSULS
VILIS TOMSONS
5210 VICTORIA AVE, APT. 10
Tel. AT 7798
MONTREĀLA, P. Q.

LASĪTĀJU VĒSTULES

VAI TĀ VAJADZĒJA DARĪT?

Laikrakstā LA 20. novembŗa nrā Visvalža Šmita raksts, Jaunatne meklē pati savu ceļu, mani stipri pārsteidza. Ar minēto rakstu V. Šmits ir iznesis atklātībā pārliecību, ka latviešu jaunatne ASV tāpat kā vecā un vidējā paaudze savā starpā plēšas. Rodas iespaids, ka ar šī raksta palīdzību Š. grib taisīt „karjēru" — panākt sava viedokļa uzvaru. Gribas V. Šmitam jautāt vai nebūtu bijis pareizāk, ja viņš savu viedokli aizstāvētu tieši jauņatnes kongresā, bez iepriekšējas rībināšanas presē V. Šmits saka, ka tikai pāris valdes locekļu un apvienības biedru esot pret tiešām rakstveida vēlēšanām, tātad V. Š. viedoklim ir gandrīz absolūts vairākums. Tas nozīmē, ka lieta pati par sevi būtu demokratiskā veidā balsojot kongresā atrisināta. Kas notiktu, ja mēs visi, aizstāvot savus uzskatus, ievietotu laikrakstos patriotiskā ietvarā rakstus, denuncējot citu domas? Gribu lūgt, V. Š. un visus aktīvos jauniešus padomāt, vai šāda satura raksti dod ko pozitīvu latvju jaunatnei? Nekādā ziņā tie nepamudinās malā stāvētājus būt aktīviem, bet gan vienu otru atbaidīs no jaunatnes kopējā darba. Neticu, ka šādi rīkojoties V. Š. savu nodomu īstenos un ALJAā iesaistīs 1000 biedru.

Lūdzu ASV jaunatni mani atvainot par iejaukšanos viņas lietās. Taču jaunatnes problēmās man kā jaunietim ir sirdslieta.

T. Kronbergs, Toronto

DIVAS ATBILDES VECTĒVAM — NUJORKĀ

Mīļo, ticīgo — vecotēv! Jums šķiet, ka esmu mācītājus nepatiesi apvainojis? Bet ir dažas lietas, ko mans mirstīgais prāts nesaprot un tādēļ protestē. Kristus pirmajā draudzē bija divpadsmit mācekļu, kas Viņa mācību izsēja pasaulē. Evaņģelijos uzrakstītās patiesības un kristīgās morāles normas vai to īstenošanas nepieciešamības savos pamatos taču nav mainījušās arī šodien — pēc divi tūkstošiem gadu? Un tomēr, cik dažādi šinī laikā ir radušies kristīgās ticības paveidi un nozarojumi, kaŗ katrs savam pulkam, ja ne skaļi, tad pusčukstus apgalvo, ka šī ir tā īstā, pareizākā un Kristus mācībām tuvākā kalpošana. Man grībās šīs attīstības iznākumu nosaukt par kristiešu pasaules parlamentu, kur loti bieži — tāpat, kā laicīgajos parlamentos — partijas, resp. konfesijas intereses ir pamats, un valsts, resp. Kristus — tikai cildena deklarācija. Vai, Jūs, vecotēv, esat kādreiz pārdomājis, kādas lūgšanas tiek Kristus vārdā skaitītas, ja divas kristīgas valstis saimniecisku vai politisku mērķu dēļ sāk karu? Bet tas jau vēl nebūt nav launākais. Daudz neizprotamāk un drausmīgāk ir, ja cilvēki, kas jūtas izredzēti un aicināti sludināt Kristu, ir gatavi ne tikai vienoties ar sātanu par koeksistenci un demarkācijas robežām zemes virsū (atcerieties lielo baznīcas vīru sanāksmi ASV!), bet pat viesojas „ellē" (sarkanais dekāns) un slavē velna priekšzīmīgo kārtību! Vai te var būt vairs runa par saturu? Ir tikai formas nesēji, kas sava garīgā vājuma pēc iet remdeno ceļu un kristietību pamazām pārvērš tīri laicīgā „svētdienas biznī". Tas pūlis, kas auro šīs zemes regbija sacīkstēs, vai klausās džesu, — ir kristīts. Tāpat daudzi no šiem kārtīgi apmeklē savu baznīcu un noziedo prāvas summas gan altāra telpā, gan pagrabā pie bingo spēles. Kaut kā tomēr nav. Varbūt, vecotēv, es esmu nostājies aplamā vietā, bet tā tomēr ir loti tuvu tai, no kuŗas Kristu man pirmo reizi visā viņa skaidrībā un vienkāršībā parādīja mans vecais tēvs.

J. K. KGM — LINKOLNĀ

Netieku īsti pie jēgas, kas par lietu un kādā sakarā Jūs no rindām:

Starp to, kas ir ūn — bija,
Nu cirsta dziļa aiza,

— esat izsecinājis, ka raksītāja ar to būtu apzīmējusi kādu nacionālas domāšanas vai jūtāšanas aizu, kas šķirtu latviešu bēglus brīvajās zemēs no dzimtenē verdzībā palikušajiem. Viņa ar to ir tikai mēģinājusi izteikt starpību tiem apstākļiem un videi, kam mēs abi reiz bijām līdzi audzēji un dzīvotāji, un tam, kas tur ir radies desmitgadīgajā deportāciju un kolchozu traģēdijā. Laikā, ko viņa ir pārdzīvojusi pie miesas un dvēseles (2 brāļi deportēti, vīrs un dēliņš — kapos), bet es Rietumu brīvības aizsegā nočiepstējis, gaidīdams brīvības zvanus.

Par Jūsu temu varētu parunāt arī, bet varbūt to darīsim tad, kad atgriezīsimies Latvijā. Cerēsim, ka viņi uz mums neraudzīsies tādām acīm, kā mēs, te atbraukuši, raudzījāmies uz dažu no vecajiem 1905. gada „patriotiem".

Valentīns Pelēcis

DAUGAVAS VANAGI

ATSAUKSMES KAVĒJAS

Jau DV Rietumvācijas delegātu pilnsapulcē Etlingenā š. g. 10./11. jūlijā, pārrunājot iespēju, ka daļa invalidu nama fondam ziedoto līdzekļu varētu tikt izlietota invalidu ģimenes mājiņu celšanai, DV pr-ks plkv. V. Janums, kā arī citi valdes locekļi norādīja, ka šādā gadījumā vispirms izprasāma ziedojumu devēju atļauja. Tā kā ziedojumus visur vāca DV organizācijas zemju valdes ,noteikumu projektu par pabalstu un aizdevumu piešķiršanu invalidiem — ģimenes mājiņu celējiem — Rietumvācijas valde oktobŗa beigās piesūtīja vācu zemju valžu atsauksmei un eventuālam akceptam. Līdz šim saņemtās atbildes liecina, ka ziedotājos valda liela atturība, lai neteiktu — tiešs projekta noraidījums. Atbildes pagaidām iesūtījušas ASV, Austrālijas un Zviedrijas zemes valdes.

ASV un Austrālijas zemju valdes pagaidām atturējušās pieņemt noteiktu lēmumu, kamēr nav savākta informācija par nodaļu viedokli šajā jautājumā. Katrā ziņā paies vēl ilgāks laiks, līdz attiecīgās atbildes būs zemju valžu rīcībā. Tādēļ jau tagad var teikt, ka līdz š. g. decembŗa sākumam, kad Rietumvācijas valde bija paredzējusi lūgumu izšķiršanu, nekādas noteiktas skaidrības par pārējo zemju valžu viedokli nebūs. Iesniegto lūgumu izšķiršana tādēļ, droši vien, būs jāatliek līdz nākamā gada sākumam.

Zviedrijas zemes valde cel iebildumus vienīgi pret pabalstu piešķiršanu mājiņu būvei, kamēr aizdevumu izsniegšanu, ievērojot zināmus priekšnosacījumus, tā akceptē.

ZIEDOJUMI ZIEMASSVĒTKU ĀRTAVAI

Kara invalidiem:

I. Krafts $1.00, R. Cazers $1.00, Arvīds Purgailis $2.00, E. Sausais $1.00, Z. Grimsteins $2.00, Lonija Mednis $1.00, Maiga Nordstrand $1.00, A. Timermanis $1.00, St. Cukulis $2.00.

Veciem ļaudīm:

A. Bodnieks $5.00, A. Mednis $1.00, Gunars Grimsteins $2.00.

Kopējiem norādījumiem:

I. Klanis $1.00, R. Liepnis $2.00.

Kopējiem norādījumiem:

E. Helds $2.00, K. Sevelis $1.00, E. Bergs 2.00, R. Zariņš $1.00, J. Treijs $3.00, A. Kristapsons $1.00, Adolfs Kristapsons $5.00, Augusts Zariņš $3.00, E. Zariņš $2.00, K. Erdmanis $2.00, I. Vilpors $1.00, M. Sebris $1.00, R. Skrastiņš $1.00, Ezergailis $3.00, M. Poruks $3.00, E. Ārgalis $1.00, E. Fišers $1.00, A. P. Kuze $2.00, V. Teteris $1.00, R. Kārkliņš $1.00, J. Jansons $3.00, Lidija Dargevics $2.00, O. Cielava $2.00, A. Budrevičs $1.00, R. un V. Kusmanis $2.00, V. un A. Burkevics $2.00, A. Kuze $1.00.

Kopā ar iepriekš. ziedojumiem $678,05.

Ziedotājiem un ziedojuma vācējiem latvisks paldies.

DV Toronto nod. Aprūpes kom.

Atcerēsimies trūkumcietējus Ziemassvētkos!
ZIEMASSVĒTKU ĀRTAVAS
var iemaksāt Latvijas Amerikā kantorī vai piesūtīt pa pastu 123 Huron St., Toronto, Ont., ar atzīmi — Ziemassvētku ārtava DV Toronto nod. Aprūpes komiteja

Atcerēsimies trūkumcietējus Ziemassvētkos

Ziedojumi iemaksājami DV Kanadas valdes kasierim Mr. A. Putniņam 280 Wright Ave, Toronto, Ont., vai vietējās Daugavas Vanagu nodaļās
Ziedojumi atbrīvoti no ienākuma nodokļa

Kāpēc sociālisms nav pienemams?

Ja vērojam vēstures attīstību, redzam, ka sociālisms dažos posmos spēji uzliesmo, tad lēnām sāk izdzist un dažās vietās tas pilnīgi panīkst.

Sociālisms Eiropā guva panākumus parasti pēc revolūcijām vai pēc karie.. Franču revolūcija deva auglīgu zemi sociālisma mācības attīstībai sakarā ar franču tautas gara depresiju. Krievu un japāņu karš deva impulsu krievu sociālismam. Pirmais pasaules karš pastiprināja vācu, franču, italiešu, beļģu, dāņu un zviedru sociālisma kustību. Otrs pasaules karš pārvērta britu strādnieku partiju no strādnieku aizstāvjiem par simtprocentīgiem internacionālā sociālisma akliem sekotājiem. Ikviena tauta pēc revolūcijas vai kara jutās garīgi un materiāli pagurusi, vienalga, vai šī tauta ir uzvarētāja vai kara zaudētāja.

Šo tautas pagurumu tad nu izmanto uzņēmīgi cilvēki, spēlēdami uz tautas psiholoģiju.

Cilvēks, kurš uz laiku ir izrauts no normālas dzīves, kura garīgais spēks tiek piespiedu kārtā virzīts vienā virzienā, kļūst immūns, lai individuāli reaģētu uz jauniem virzieniem, vai tiem, kas uz vecās bazes tiek strauji atjaunoti. To visu pastiprina katra atsēviška indivīda materiālās rūpes, kas traucē pārdomāt un sekot nākotnes problēmām.

Asa propaganda, solījumu plūsma, lepriekšējā nepārtraukta kritika vietā vai nevietā spēj indivīdu ievirzīt plāksnē, kurā viņš bieži ieiet, pašam to nezinot.

Tā ātrai propagandai radās sekotāji angļu karavīros, kuri gadiem ilgi bija sēdējuši ierakumos un kuŗus nepārprotami bija skārusi Staļina dzirkstelīte. Tā pati propaganda ķēra pārmocīto britu tautu. Tas pats notika ar franču un itaļiešu strādniekiem.

Vācu sociālisti guva panākumus vācu tautā, kas nonīkusi stāvēja pie Vācijas lielās drupu kaudzes.

Pagāja gadi un sociālistu solījumi palika tikai solījumi.

Aklais sekotājs, pārvarēdams savu garīgo nogurumu un atspirgdams arī materiāli, sāka visu piedzīvoto un solīto pārdomāt. No masas cilvēka viņā sāk pamosties individuālists, kam rūp nākotne.

Šīs sekas mēs redzējām otrās pēckara Vācijas, Francijas un Anglijas vēlēšanās. Tā pavirši skatoties, tagad vēl nav atmodies vienīgi itaļiešu un zviedru strādnieks. Itaļieši, būdami temperamentīgi, gan ir ātri sekotāji idejām, bet vāji politiskie domātāji. Bet tikpat ātri šis pagrieziens var nākt, kad sociālistiem solījumu avots reiz apsīks un kad vēlētājam atspīdēs tā perspektīva, kas rādīs tikai tukšumu.

Zviedru strādnieks tiek baidīts ar krievu milzīgo spēku un preses saldajiem izpušķojumiem. Bez tam zviedru strādnieks politiski ir vēl pilnīgs analfabēts.

Trimdas latviešu saimei sociālisma idejas ir baigs rēgs pagātnē. To propagandē tikai Brunītis savā avīzē. To cenšas aizstāvēt viens otrs par vēlu atmodies trimdas politiķis, kas, gramstīdamies nezinībā, veido savas politiskās vadlīnijas.

Sociālisti vēl nekā jauna nav izgudrojuši, bet aizvien turas pie sen jau novecojušās, zinātniski nepamatotās, praksē bankrotējušās Marksa mācības. Ja daudzās zemēs ir izdarītas sociālās reformas, tad tas gan panākts ar arodbiedrībās sīki izpētītām doktrīnām, kas īstenotas ar valsts un pašvaldības kopēju atbalstu. Britu arodbiedrības ilgi cīnījušās pret kapitālistisko pārspēku, bet iztikušas bez sociālistiskām revolūcijām, galu galā tomēr vairāk panākot ,nekā māca Marksa bībele. Amerikāņu arodbiedrības izveidojušās stipras un neieņemamas, iztikdamas bez sociālisma tukšajiem solījumiem. Protams, marksistiskajiem sociālistiem tas nepatīk, un viņi amerikāņu arodbiedības dēvē par kapitālistiskām.

Marksa sociālisti šodien acu priekšā redz pasaules katastrofu, kuŗā to novedusi pārboļševizētās Marksa mācības praktiska lietošana, bet nesaskata pašu ieto ceļu, kuŗa gājienā viņi ar vienu kāju jau atrodas bezdibeņa malā. Ja šodien daudzu valstu sociālistu vadītāji no Anglijas un Kanadas (Kaldvels) dodas uz praktiskā boļševisma „brīnumzemēm" skatīt to brīnumus, lai atgriezušies mājās, savām strādnieku masās pataisītu baltu par melnu un otrādi, tad viņi aizmirsuši veco Platona izteicienu, ka individs ir akls tikai līdz zināmai robežai.

Arī plašās tautas masas, kas viņu partijā iestājušās, var kursu mainīt un pāriet no pasliem sekotājiem par aktīviem opozicionāriem. Ja šodien vēl tas nenotiek, tad tam pamatā ir vienīgi bailes no kara. Bet neaizmirsīsim, ka vecos, kaŗu pieredzējušos cilvēkus, visur aizstāj jaunā paaudze, kas visu redz un visu vērtē daudz asāk. Mēs redzam, ka visās zemēs, kā Vācijā, Anglijā, arī pa daļai Francijā jaunatni visgrūtāk piesaistīt Marksa sociālismam. Bet sabiedrības ideoloģija bez jaunatnes ir ieskatāma par mirstošu. Jaunatne būs tā, kas meklēs jaunus ceļus un atradīs ko labāku, ar ko aizstāt satrunējušo, tukšo Marksa sociālismu.

Arī mūsu trimdas sociālistu saimi veido tikai pieci vai seši satrunējuši pārstāvji, kuŗi paši dzīvo tikai no atmiņām. Viņiem nav nākotnes, jo, lūk, mūsu latviešu jaunatne ir tā — ar prieku to var konstatēt, — kas neļaujas sevi iekārdināt ar kaut kādām nepieņemām svešām idejām. Un vispār ir labāk, ka mūsu jaunatne iemācās ko amerikānisku, nekā tā sekotu siseņu tukšajām idejām.

J. Zariņš

NENOCIETINĀSIM SIRDI!

Iepriecināsim Ziemassvētkos trūkumcietējus

Mēs, trimdinieki, pārjūrās pastāvam un dzīvojam no tā, ko savien desmit pirkstiem izcīnām. Mums ir iespējas to darīt, mums ir dotas līdzīgas tiesības ar tiem, kuŗu vidē mēs atrodamies. Maizes kumoss un jumts virs galvas mums nav vairs problēma, ja vien ir griba strādāt un cilvēcīgi iekārtoties. Mūsu ģimenēs aizvien ir kāds darba spējīgs un tādēļ atkrīt bažas par dienišķo maizi. Dažkārt jau ir sasniegts stāvoklis, kas liecina par materiālo turību, bet reizē arī sirds siltuma padzišanu un devības izplēnēšanu. Tā ir jauna pazīme.

Tur — Eiropā sniega baltā dzīves rotā mūsu sirmās māmuļas un tēvi bez piederīgiem, bez atbalsta. Daudzi izaudzējuši karavīrus — tie krituši. Un viņu piederīgiem dzīves novakarē jāmitinās veco ļaužu mītnēs, jāiztiek no svešas valsts druskām, ko tiem atmet.

Tur — kaŗā sakropļotie karavīri ar satriektiem nerviem vai plaušu nāvekļa mocīti. Vai viņiem visa kā pietiek, ko tiem dod? Palasiet viņu vēstules un jums sirds sažņaugsies. Viņi cieta un upurējās toreiz, tagad tie kļuvuši par nastu svešai valstij.

Tie, kas paši spēj kādu locekli darbā likt, kaut ko vēl gūst vairāk. Bet kas jau gadiem sirgst slimnīcās vai sakropļoti stipri, tiem dienas aiziet domājot par svētīgāku kumosu.

Tur — prāvs pulks latvju bāreņu, — kam nav ne tēva mīļā glāsta, nedz māmiņas padomiņa. Vai arī viņu augumiem un mazajai sirsniņai pietiek ar to, ko tiem līdzjūtībā atlicina?

Viņu skaitam pievienojami vēl daudzi citi nelaimīgie, kuŗus gadiem ilgi moka sāpes un slimības. Neaizbildināsim sevi ar to, ka mums katram atsevišķi ir jau kāds, kam vajadzīga palīdzība un ko mēs tiem sniedzam. Bet ir taču milzīgs skaits arī tādu mūsu brāļu un māsu, kuŗiem n a v neviena tuvinieka, kas tiem palīdzētu. Lūk, pie tiem lai iet mūsu devīgā sirds. Nenocietinot sirdi neapšaubāmi tiek sasniegti divi mērķi: stiprināta k o p ī b a s sajūta un palīdzēts grūtdieņiem. Tā ir pirmā prasība — justies visiem, kā v i e n a s tautas locekļiem. Un tas tiks panākts, ja mēs visādos veidos jutīsimies kā palīdzētāji un iepriecinātāji tiem, kam šis vajadzības visakūtākas.

Trimdas gadu rītējumā, kas mūs nav vēl pietuvinājuši brīvības rītam, pavīd zīmes, kas liecina par aizjūras tautiešu daļēju atsaļšanu. Radies pat ignums par to, ka jāziedo. Būsim pavisam vaļsirdīgi un atzīsim, ka ļoti bieži no maka izņemts dolars aiziet nevajadzīgām lietām, bez kā var iztikt ikviena kārtīga un stingra ģimene vai atsevišķs cilvēks. Dosim to aprūpei un paši mēs iekšēji silsim par to, ka esam atkal vienu labu darbu sekmējuši, bez kā ciestu mūsu personiskās vajadzības.

Ziemassvētki stāv pievārtē ar to siltumu un svētību. Bet košāks tūs svētku baltums, ja tam līdzi dosim savu devībā silušo sirdi.

Eiropā mūsu brāļus un māsas vēl baismina pagājušā kaŗa rēgi: drupas, postaža, trūkums. Kaut visu šo baigo iespaidu kaut uz mirkli izklīdinātu mūsu Ziemassvētku dāvana! Vienalga, vai tā skanētu naudā, drēbēs vai pārtikā. Un vienalga arī — ar kādas organizācijas starpniecību tā aizsniedz saņēmēju. Daugavas Vanagi šo akciju izdara visplašāk, jo bijušie kaŗa vilki izjūt cietēju stāvokļa baigumu vislabāk. Nenocietināsim savu sirdi!

A. Sedasdēls

LATVIJAS PROKLAMĒŠANAS ATCERES SVINĪBAS ASV

BOSTONĀ

Bostonā Latvijas valsts svētku dienas atceri ievadīja svinīgi dievkalpojumi visu latviešu draudžu baznīcās 18. novembŗa vakarā. Tie bija pulcējuši pilnas baznīcas dievlūdzēju par Latviju un brīvību. Dievkalpojumus kupliināja māksliniecisku priekšnesumi patriotiskā garā, dievkalpojumi beidzās ar tautas lūgšanu.

20. novembŗa vakarā Bostonas latviešu organizāciju savienība rīkoja Bostonas latīņu skolas lielajā aulā, ko bija dekorējis A. Mangulis, laicīgo aktu. Tajā pulcējās vairāk kā 1000 tautiešu. Šogad nebija lūgti un nepiedalījās amerikāņu politiķi, bet aktā bija ieradušies lietuviešu un igauņu pārstāvji.

Aktu ievadīja mācītāja J. Sīpola svētruna un lūgšana. Skaistos salīdzinājumos viņš pauda ticību Latvijas brīvībai un atgriešanās dienai dzimtenē.

Pēc 18. novembŗa dienas rīcības komitejas priekšsēža F. Hervarta uzrunas un ASV himnas nodziedāšanas svētku runu teica zvērināts advokāts Jūlijs Šmits. Sirmais tiesībnieks starp citu teica:

„Latvijas atbrīvošanas dēļ vien mums draudzīgās brīvās valstis kaŗu ar Padomju Savienību nesāks. Mūsu problēma ietelp Austrumeiropas 9 apspiesto tautu problēmā, un to atrisinās reiz kopā ar visas Austrumeiropas likteni. Kad atbrīvos Austrumeiropas valstis no komūnisma un kā to izdarīs, to neviens nezina, bet ka tā nepaliks, kā tagad, par to visiem vajaga būt pārliecinātiem. Kopš pag. gada 18. novembŗa ir ASV prezidenta un valsts sekretāra apliecinājums, ka ASV nekad neatzīs citu tautu apspiešanu un to brīvības iznīcināšanu. Tam seko Kerstena komitejas izmeklēšanas darbs par Baltijas valstu okupāciju un genosidu, kā arī Apspiesto tautu savienības nodibināšana. Lai mēs sagaidītu Latvijas atbrīvošanu, mums jābūt vienprātīgiem. Sūtnis prof. A. Spekke mūsu šīsdienas lielāko uzdevumu ir izteicis divi vārdos: „Turieties kopā!" Ar šo atziņu latviešiem ir jādzīvo un jāstrādā Latvijai."

Pēc Latvijas himnas latviešus apsveica Lietuvas konsuls Bostonā Šalnas un igauņu apvienības Bostonā priekšsēdis, bet rakstveida sveiciens bija no Lietuvju — latviešu vienības.

Svētku koncertā aktrise Ance Rozīte dainoja Andreja Eglīša un Raiņa dzejas. Velta Meihūbere-Stotta un prof. Viktors Stotts dziedāja J. Vītola, J. Mediņa, J. Norviļa u. c. skaņražu patriotiskas dziesmas un tautas dziesmu duetus. A. Žilinska Karogu (arī duetā) vajadzēja atkārtot. Pie klavierēm bija Māra Eferte un Rita Saliņa. Koncertu noslēdza vīru dubultkvartets Tēvija ar A. Skultes, G. Vernera, A. Jurjāna un A. Valles patriotiskām dziesmām.

Šajā dienā atkal latvieši apliecināja savu ticību — mēs viena tauta, viena saime; mums zeme viena, liktens viens. Ja tauta zels, es arī zelšu, ja tauta nīks, nīkt man arī.

V. L.

ČIKĀGĀ

18. novembŗa vakarā sv. Jāņa baznīcā bija svinīgs dievkalpojums, ko vadīja māc. G. Straumanis, bet Ciānas draudzes baznīcā bija pulcējušies skauti un gaidas, lai nodotu svinīgu solījumu tautai un tēvzemei. Svētbrīdi vadīja māc. A. Rautenšilds, laicīgo daļu A. Osis. Tai pašā laikā svētku programmu noraidīja latviešu radiofons.

20. novembŗa vakarā Čikāgas latviešu organizāciju apvienība Lane technikuma zālē rīkoja svinīgu svētku aktu ar plašu programmu, ko noklausīties bija ieradušies apm. 2.000 tautiešu.

Pēc māc. G. Straumaņa svētruna tenors Valdemās Salna nodziedāja ASV himnu, sekoja org. apv. pr-ža A. Ūbumaņa uzruna un Latvijas himna. Akta runu teica pulkvedis Artūrs Galindoms no Bostonas, bij. studentu rotas komandieris, kalpakietis. Viņš sniedza pārskatu par latviešu brīvības cīņām. Salīdzinot to laiku, kad latvju tauta bija viena ar tagadējo laiku, kad mums ir sabiedrotie — lielas un labi apbruņotas valstis un miljoni tādu pašu dzimtenes zaudējušu, — pulkvedis atzina, ka tagad mēs esam labākā situācijā, un ja tagad uzliesmos cīņa, tad par uzvaru būs mazāk šaubu nekā toreiz.

Latviešu valsts svētkos apsveikt bija ieradušies lietuvju, igauņu, baltkrievu (apsveica latviešu valodā), ukraiņu, ASV 5. armijas un Illinojas gubernātora pārstāvji.

Koncerta daļā Ed. Ramata koris dziedāja V. Dārziņa Birzēm rotāts un A. Ābeles Mēs latvju tautas daļa esam; Edgars Gulbergs skandēja J. Raiņa Pūt, vējiņi un E. Virzas Karogu; tenors Valdemārs Salna dziedāja A. Melli Tu, augstais Dievs, A. Matisona Dzimtene (pirmatskaņojums) un A. Melli Lauztās priedes; vīru koris Daugavieši dir. Vl. Višteļa vadībā atskaņoja J. Vītola Dieva lūgums, A. Valles Dzimtene un J. Straumes Pie Baltijas jūras, ko vajadzēja atkārtot. Ārpus programmas koris vēl nodziedāja Daugav' abās malās.

Klavieru pavadījumus veica Valdis Treimanis.

Publikas atzinums par šo sarīkojumu bija: „Labāk nemaz vairs nevar vēlēties; tik labi vēl līdz šim nekad nav izdevies." Skauti bija norīkoti pie mašīnām, un viņi pelnījuši vislielāko paldies un uzslavu.

S. C.

KALAMAZŪ

Kalamazū Latvijas valsts dibināšanas dienas atceri ievadīja ar svinīgiem dievkalpojumiem. 18. novembŗa vakarā Sv. Jāņa ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumu vadīja mācītājs J. Turks. To ar solo dziesmām kuplināja E. Freimane un prof. A. Ābele — ērģeles.

Ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumu vadīja draudzes mācītājs A. Piebalgs, solo dziedāja E. Reinvalde. Abi dievkalpojumi bija apmeklēti ļoti labi. Mācītāju divi izjustie vārdi ikvienam atkal atgādināja mīļo dzimteni.

Atceres akts notika svētdien jaukajā Masoņu templa zālē. Aktu atklāja vietējās latviešu b-bas pr-ks P. Austriņš ar šim gadījumam piemērotu uzrunu. Svētku runu teica dzejnieks Artūrs Kaugars par temu Mainīgais un pastāvīgais latviešu trimdinieku garā. Sekoja koncerts: prof. V. Ruševics (vijole) sniedza Vītola, A. Žilinska, J. Kalniņa, J. Kepiša un J. Vītoliņa darbus, Alises Mullenas klavieru pavadījumā. Dziesmu Vairogs brīvmāksl. A. Kalnāja vadībā dziedāja J. Norvila, A. Kalnāja, A. Jeruma un A. Kalniņa dziesmas. Solo partijas korī dziedāja Austra Sīle un Biruta Ziemaņa. Sniegumus uzņēma ļoti atsaucīgi. Pēc tam apakšējā zālē notika kopīgs svētku azaids pie dāmu komitejas bagātīgi klātajiem galdiem. Te mag. iur. J. Mangulis runāja par Pretkomūnistiskās cīņas degpunktiem.

Svinības notika lielā sirsnībā, bija reti kupli apmeklēta.

Kalns

GRAND RAPIDOS

Jauku ieskaņu mūsu valsts svētku svinībām deva abu luterāņu draudžu dievkalpojumi tieši 18. novembŗa vakarā, kad draudzēs iesvētīja arī dāvātos valsts karogus. Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. - lut. draudzēs dievkalpojumā piedalījās mācītāji prāv. J. Ozols un māc. Kr. Hermanis, bet Vienības draudzē to vadīja māc. J. Lazda, dziedāja Ivars Gaide, meitenu sekstets, bet pie klavierēm pavadīja Lilita Buša. 18. novembŗa svinību turpinājums notika 20. novembrī Sieviešu literārā kluba telpās. Svētku aktā uzrunu teica Latviešu biedrības prks O. Leimanis, bet svētku runu — J. Mežraups. Viņš deva konspektīvu apskatu par mūsu valsts kultūrālās, saimnieciskās un politiskās dzīves izveidošanos. Latviešu biedrības priekšnieks O. Leimanis un Skolotāju kopas priekšsēdis Ed. Avots izdalīja jauniešiem Daugavas balvas, kam sekoja E. Reinvaldes un Dziesmu vairoga kora koncerts diriģenta A. Kalnāja vadībā. Patriotiskā dziesmu izvēle koncerta programmā deva jauku un pacilātu baudījumu daudzajām klausītāju sirdīm. Noslēgumā latviešu biedrības telpās bija svētku azaids.

V. Z.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

NUJORKĀ

Nujorkā un apkārtnē dzīvojošie Latviešu nacionālā centra biedri sapulcējās 17. novembrī Arlington Hall telpās, lai atzīmētu Latvijas valsts proklamēšanu. Svētku uzrunu teica galvenās valdes prdis J. Vinters. Valdes loecklis K. Skapars lasīja referātu par 18. novembŗa ideju LNC pamatos. Ar deklamācijām Latviju pieminēja dzejas mākslinieki Austra Šteinberga un Jānis Neimanis. Pēc tam notika sadraudzīgs vakars.

ČIKĀGĀ

21. novembrī Ciānas draudzes baznīcā aktu rīkoja draudzes svētdienas skola. Svētrunu teica māc. J. Strautnieks, skolnieki bija sagatavojuši svētku programmu — patriotiskus dzejoļus un klavieru solo. Referātu lasīja pulkvedis Ozoliņš. Viņš pastāstīja savus piedzīvojumus kaujas laukos, atbrīvojot Rīgu no Bermonta pulkiem un Latgali no sarkanarmiešiem.

S. C.

KOLORĀDO SPRINGĀ (COLO).

Kolorādo Springas latvieši Latvijas valsts svētkus svinēja 13. novembrī lauru kokiem un karogiem greznotā zālē. Svētku aktu ievadīja Latv. b priekšnieka N. Rasiņa uzruna. Viru kvartets pianistes V. Delles-Grāvītes klavieru pavadījumā nodziedāja Svēto mantojumu un Daugavas Vanagu dziesmu, arī pati pianiste nospēlēja dažus latviešu skandarbus. Iespaidīgi izskanēja svētdienas skolas kopkorī deklamētā Dievs, tava zeme deg O. Štrauses iestudējumā un J. Raiņa Daugavas fragmentu skandējums (B. Zīle, I. Trumpmane, V. Žīgure, A. Timermane, A. Timermanis, O. Rītums un O. Sāpe). A. Janumas režijā lika pamirdzēt daudziem asaras acīs. Pēc akta kuplā svētku saime pulcējās sadraudzīgās stundās kopmielastā, ko bija sagatavojusi biedrības dāmu komiteja priekšnieces E. Līces vadībā. Ar rakstu bija sveicinājuši Kolorādo vicegubernātors G. Alots un senātors V. Čicers. Arī svētku dievkalpojums 18. novembŗa vakarā bija pulcinājis pilnu dievnamu lūdzēju par dzimteni.

10. novembrī Adolfa Grāviņa un Bruno Ranca ģimenes ieguva ASV pavalstniecību. Šai pašā dienā Adolfam Grāvītim piepildījās 50 gadu. Šejienes Gazette Telegraph bija ievietojusi Grāvīšu fotogrāfiju un plašāku interviju.

E. Z.

ROČESTRĀ, N.Y.

18. novembŗa atceres ieskaņu ar svētbrīdi latviešu sestdienas skolai ievadīja māc. T. Ziraks, bet sirsnīgu uzrunu mazajiem teica skolas priekšnieks J. Ozols, kam sekoja pāris deklamāciju ar J. Raiņa un Z. Lazdas tekstiem. Svētbrīdis bija labi apmeklēts. Vakarā notika dievkalpojums sv. Paula baznīcā, pēc tam svētku akts citās telpās, ko ar uzrunu atklāja Ročestras komitejas priekšsēdis stud. G. Reimanis, bet svētku runu teica V. Pāķis. Bija arī apsveikums no lietuvjiem. Jaukts koris dir. M. Bergmaņa vadībā dziedāja tautas dziesmas. Bija arī klavieru priekšnesumi (Lilita Dzene) un deklamācijas.,

14. novembrī Ročestras un tuvākās apkārtnes amerikāņu luteriāņu mācītāji un draudžu pārstāvji, piedaloties arī latviešu draudzes pārstāvjiem, iztirzāja luteriāņu iecelošanas akcijas aktivizēšanu amerikāņu draudzēs, lai sagādātu galviniekus iecelotājiem. Sanāksmes noskaņojums liecinājā par sirsnīgu vēlēšanos palīdzēt jauniebraucējiem.

Latviešu organizāciju rīcības komitejas rīkotais Ziemsvētku ēglītes vakars visiem tautiešiem notiks sestdien, 18. decembrī Ukraiņu strādnieku nama telpās, 975 Joseph Ave. Azaids no līdznestiem groziņiem.

Ar nākamo gadu Ročestras latviešu ev.-lut. Krusta draudze, kas sastāv ULCA sinodē, uzsāk saimniekot ar savu budžetu, kas paredzēts 2400 dolaru apmērā. Draudze segs daļu no mācītāja algas, dzīvokļa un ceļa naudām; otru daļu sedz Sirakūzu draudze. Tāpat draudzes izdevumos ietilpst baznīcas un telpu īre sestdienas skolai, palīdzības darbs, Baznīcas Vēstis izdošana un komandējumi. Niecīgo iztrūkumu paredzēts segt no uzkrātiem draudzes līdzekļiem.

Balerinas Beatrises Krieviņas debija Eastman'a teātrī sestdien, 27. novembrī plkst. 8.15. Mūzikālajā daļā Ročestras Civic orķestris dir. prof. P. White vadībā. Ieeja $1.25 — $1.50. As

NO SENATNES LĪDZ MŪSU DIENĀM

LATVIJAS CHRONIKA 19. n-rs)

1410. — Maijā Lietuvas karalis Vitauts Dižais atjauno līgumu ar Livonijas ordeni. Vitauts ar šo līgumu cenšas Livonijas ordeni atšķirt no Teutoņu bruņinieklem.

— Jūlijā apvienotie poļu - čechoslovaku, lietuvju - baltrutēņu - ukraiņu bruņotie spēki pie Tannenbergas sakauj Teutoņu ordeņa bruņiniekus.

1411. — Ar Tornas miera līgumu starp Poliju, Lietuvu un Teutoņu bruņinieku ordeni Vitauts Dižais atgūst visu Žemaitiju uz mūžu. Austrumprūsija un visa Livonija paliek vācu varā.

1414. — Rīgas pilsēta sūta delegāciju uz baznīcu padomi Konstancē, kur Rīgas archibīskaps Valenrods asos vārdos apsūdz Livonijas ordeņa bruņiniekus.

1418. — Archibīskaps Jānis VI Ambundijs izstrādā Livonijas federācijas projektu ar Livonijas kopēju landtāgu.

1419. — Pirmais Livonijas landtāgs sanāk Valkā. Parlamenta locekļi ir archibīskaps, biskapi, Livonijas ordeņa, vasaļu un pilsētu pārstāvji.

1422. — Livonijas landtāgs atjauj zemnieku verdzību.

1426. — Rīgas tirgotāju gilde nodibina tiešas tirdzniecības attiecsmes ar Holandi un Angliju, atjaujot šo zemju kuģiem iebraukt Rīgas ostā ar precēm. Tādējādi Rīga nelevēro Hanzas pilsētu noteikumu, kas atļāvās holandiešu kuģiem iebraukt Livonijas ostās.

Jāņa Šķirmanta grāmatu apgāds Čikāgā

Pēc daudz dzirdētiem bēdu stāstiem un nopūtām par iepirktām mājām, kuŗas nevar un nevar beigt izmaksāt, par apdauzītām mašīnām, par visādiem jaucējiem, kaucējiem, un par tādiem laundarjiem kā mākslas, tikumu un pacilātu jūtu izsmējējiem (tādi pat šinī dūmainajā metropolē esot), ir patīkami satikt cilvēku, kas pats saka, ka viņš esot optimists. Visvairāk pārsteidz šī cilvēka pārgalvība — teikt, ka viņš ir optimists tāpēc, ka viņš ir grāmatu cilvēks. Vairums grāmatu apgādātāju pieder pie tiem ļoti noskumušajiem latviešiem, kas — ja tiek vaicāti: kā jums klājās? — atbildes vietā mēdz nopūsties ar

Jānis Šķirmants

tik dziļu un dvēseligu elpu, kas varētu nākt tikai no pašas sirds dziļumiem.

„Kāds gan jums speciāls iemesls būt optimistam?"

„Tāpēc, ka es neceru uz peļņu," saka Jānis Šķirmants.

Vaicāts tālāk par apgāda darbu, viņš stāsta, ka esot iesācējs. Grāmatu izdošanas darbu sācis tikai pirms gada.

„Nevaru teikt, ka es būtu bijis kādu spožu ideju vai lielu plānu apsēsts un ka tāpēc būtu sācis grāmatu izdošanas darbu. Tas viss notika daudz vienkāršāk. Pie šī darba nonācu tāpēc, ka par dažām lietām man dziļi iesāpējās. Piemēram, tāds rakstnieks kā Alberts Sprūdžs, kuŗu Latvijā jaunatne, kā saka, nesa uz rokām, pa trimdas laiku bija piemirsts un viši izdevēji tam bija pagājuši pilnīgi garām. Es vaicāju sev: Kāpēc tas tā? Nezināju nekādu atbildi. Tad es nolēmu, kā vislabāk šo atbildi es varētu dot. Man bija skaidrs, ko iesākt un darīt. Kā pirmo laidu pie lasītājiem Alberta Sprūdža stāstu krājumu Daugavas vēji, ko savā laikā bija godalgojis Latvijas Kultūras fonds. Nākošā grāmata, kas aizgāja pie lasītājiem, bija Alekša Rubuļa sakārtotā dzeju antoloģija Latgaļu dziesminieki. Ar to nemaz nebija domāts pasauli pārsteigt ar kaut kādiem dzejas šedevriem. Gribējās tikai savākt kopā un paglabāt iespējamo no dzimtenes dvēseles un balss skaistuma, kas arvien vairāk attālinās un izzūd."

„Kas gaidāms nākotnē?"

„Ap Ziemassvētku laiku pie lasītājiem ies Alekša Rubuļa romāns Ar nāvi uz tu. Šinī darbā latviešu karavīri redzēs savas sejas un ceļus no Krievzemes līdz gūsta dienai Rietumeiropā. Tur latviešu lasītāji redzēs savu dēlu un brāļu cīņu ugunis, viņu kapus un viņu bezgala cerētās cerības. — Pašlaik sagatavošanā ir arī otra Alberta Sprūdža grāmata, stāstu un noveļu krājums Asaru liekņa, ko savā laikā godalgoja Latvijas preses biedrība. Literatūras vērtētāji šo Alberta Sprūdža grāmatu ieskata par viņa augstāko sniegumu. — Ir vēl arī šis tas cits padomā, bet par to varēs runāt kādreiz vēlāk."

„Jūs tik maz sludināt un reklāmējat savus izdevumus. Kā jūs varat cerēt, ka arī jūsu grāmatas tiks pie lasītājiem, kas, šinī kontinentā dzīvodami, arī ir jau padevušies skaļas reklāmas ietekmei?"

Jānis Šķirmants te padomā, pasmaida savu mierīgo smaidu un tad saka:

„Ne viss ir labs, kas apmirdzēts ar pasūtinātām un samaksātām reklāmu ugunīm un kam pa priekšu un aizmugurē iet pa pūtēju orķestrim. Ne viss ir slikts, kas iet pie cilvēkiem ar dabisku, nekrāsotu seju un kas izvēlas klusāku ceļu... Varbūt jums sava taisnība — vajadzētu vairāk padomāt par sludināšanu... Man par maz laika, lai paspētu visas apkārtceļu lietas izdomāt. Redzat, nakts mainā es strādāju fabrikā. Arī līdzekļu par maz, lai es varētu nopirkt kādas smagākas reklāmas bungas... Tomēr nevar sūdzēties, ka latviešu lasītāji neatrastu to grāmatu, kas iziet pasaulē pa klusāku ceļu."

Latvijā Jānis Šķirmants studējis jurisprudenci, gan vēsturi, bijis skolotājs, piedalījies pētījumos un rakstījis presē par senajiem pilskalniem Latgalē, kā arī par pierobežas latviešu iekšuānu citās tautās. Arī trimdas dienās ir lasīts pa Jāņa Šķirmanta apceļrei gan par latviešu rakstiem, gan par citu tautu literatūru. Pieskaroties mūsu sadzīves problēmām, savos rakstos viņš šad un tad ir palaidis pa uguns rīkstei.

Vaicāts — kā viņš apmierināts grāmatu izdevēja darbā ar visu to, ko devusi līdzšinējā pieredze, Jānis Šķirmants atbild:

„Pilnīgi. Man dod apmierinājumu tas, ka darbā, ko es daru, redzu kādu dziļāku jēgu."

Jāņa Šķirmanta un viņa kundzes Annas dzīvoklis 2415 S. Kedzie Ave. Čikāgā ir bieži vien sapulcēšanās vieta cilvēkiem, kam arvien vēl gribas pārrunāt par latviešu rakstu un kultūras lietām. Ir gadījies, ka reizēm pārrunās par latviešu rakstu un grāmatu lietām Jānis Šķirmants ir palicis vienīgais optimists no visa pulka. Tādās reizēs aizdomājot atpakaļ uz mūsu pagātni, vai arī domājot par mūsu nākotni, rodas atziņa, ka mēs būtu daudz spēcīgāki, ja mums šādu cilvēku būtu vairāk.

P. P.

Intervija par Latviju CJAD raidītājā

Latvijas konsuls Montreālā V. Tomsons sakarā ar brīvās Latvijas proklamēšanas atceri devis CJAD raidītājam pārskatu un interviju par Latvijas valsti un Padomju Savienības nelikumīgo iebrukumu zemē. Intervijā uzsvērts, ka koeksistence ar komūnitsiem nav iespējama. Pārskats un intervija noraidīti 21. un 22. novembrī

Latviešu raidījumi ASV

Antiboļševistisko nāciju bloka latviešu sekcija izkārtojusi raidījumu pūsstundu Latvijas valsts svētku atzīmēšanai. Raidījums notiks sestdien, 27. novembrī, no pl. 5 līdz 5,30 p. p. no raidstacijas WSOU-FM, viļņu garums 89,5 (īsviļņu raidījums). Šo raidstaciju pārzin Seton Hall universitāte South Orange, N. J. Programmā paredzēta latviešu mūzika skaņu platēs un paskaidrojumi angļu valodā par 18. novembri un Latvijas okupāciju.

o

Grand Rapidu WGRD radiofons Reitera kora jauniedziedātās Latvian Music skaņu plates noraidīs svētdien, 28. novembrī, no plkst. 15.00 līdz 15,30 pēc vietējā laika.

Grand Rapidu raidījumu izkārtoja latviešu grāmatnīcas vadītājs Viktors Puriņš.

Tautieši, kas vēlas raidījumu noklausīties, dziesmu tekstu lapiņas bez maksas var saņemt visās latviešu grāmatnīcās.

AICINĀJUMS

Prof. L. Bērziņa godināšanas vakars notiks š. g. 28. novembrī, pl. 5,30 Centrālās YMCA's telpās, 40 College St. Par L. Bērziņa dzīvi un darbiem referērs rakstn. B. Senkēviča, par L. Bērziņu kā dziesminieku referērss māc. A. Lūsis. Sekos aktrises M. Znotiņas un aktiera V. Brastiņa, Lāpas biedru un skolu jaunatnes L. Bērziņa literāro darbu priekšnesumi. Visi laipni ielūgti. Rīcības komiteja

PIEŅEMŠANA 18. NOVEMBRĪ ŅUJORKĀ

18. novembŗa dienā Komiteja Latvijas Brīvībai rīkoja pieņemšanu Baltijas brīvības namā, aicinot mūsu amerikāņu draugus, pārējo apspiesto tautu pārstāvjus un latviešu organizāciju vadītājus. Viesu starpā bija arī Rietumvācijas konsuls Ņujorkā Reichers, Komitejas Lietuvas Brīvībai pr-dis Sidzikauskas, Komitejas Igaunijas Brīvībai pr-dis Perandi, Lietuvas ģenerālkonsuls Budris un citi.

Ar ziediem dekorētās telpās viesus apsveica KLB priekšsēdis Dr. V. Māsēns, izceļot draudzīgo atbalstu, ko mēs saņemam no lielās amerikāņu nācijas. Brīvās Eiropas Komitejas prezidents Šepardsons savā runā izteica cerību, ka tā diena nāks, kad latvieši varēs brīvi svinēt savus svētkus dzimtenē. Apspiesto Eiropas nāciju apvienības vārdā runāja bulgāru pārstāvis Dimitrovs. Viņš pieskārās „miermīlīgas sadzīvošanas" jautājumam, par ko tagad daudz runā. „Kur ir miers? Kur ir brīvās un neatkarīgās nācijas? Bez tā nekāda „miermīlīga sadzīvošana" nav iespējama," teica runātājs. Tālāk viņš pieminēja, ka kāds latviešu dzejnieks esot brīvprātīgi piedalījies turku kaŗā, lai atbrīvotu Bulgāriju. „Mēs visi esam gatavi piedalīties kopējā cīņā, jo brīviba un miers ir nedalāmi," viņš nobeidza.

CEĻA VĀRDI

Tauta, kuŗai stipra un dziļa tēvzemes mīlestība, bojā neāizies. Gan viņa var tikt pārspēka nomākta un uz laiku vārdzināta, bet ne iznīcināta.

Augusts Saulietis

o

Savu spēku, savu dzīvi vajag katram atrast pašam sevī. **Kārlis Krūza**

o

Cilvēks dzīvō tikai tik augstu dzīvi, cik augsti lido viņa domas. **Kārlis Štrāls**

o

Tā ir jaunatnes priekšrocība — atrasties arvienu laikmeta avangardā. Tas ir jaunatnes pienākums — iedzīvināt savu lāpu pie nācijas tīrākajām liesmām, lai tad dotos tālāk ar mūžīgajām dzīvības ugunīm.

Edvarts Virza

OSKARS PERRO REAL ESTATE BROKER

Aktīvākais latviešu nekustamu īpašumu birojs Kanadā. Bezmaksas aizdevumu sagāde un padomi māju pirkšanas un pārdošanas jautājumos katrā laikā

1597 BLOOR ST. W. (pie Indian Rd.) **LL 5555**

Ziemeļrietumos liela 8 istabu dubultķieģeļu māja, 180 pēdu dārzs, 2 garāžas, liela moderna virtuve. Iemaksa apm. $4.500. pilna cena $16.500.

Oakmount — Bloor liela atsevišķa 8 istabu 2 stāvu māja, privāts iebr. ceļš un mūra garāža, jauna eļļas-ūdens apkure, grezna viesistaba pagrabā. Iemaksa apm. $5.000. Pasteidzieties!

Ziemeļrietumos gaiša 6 istabu 10 g. veca dubultķieģeļu māja, silta ūdens apkure, moderna virtuve, 2 garāžas. Iemaksa apm. $3.000, pilna cena apm. $14.000.

ELZA PĒRKONE runājama ik dienas
AMARYLLIS COSMETOLOGICAL INSTITUTE
61 Charles St., West., Toronto, tel. WA 1-9011
Sejas, galvas ādas, matu kopšana. Kalna saule, diatermija, galvanizācija. Ilgviļņi, matu krāsošana. Amaryllis preparāti.

APDROŠINĀŠANA — CEĻOŠANA
Pieņemiet, ja jums vajadzība:
UGUNSGRĒKU, AUTO, VESLIBAS, NELAIMES, DZĪVIBAS VAI KĀDA CITA VEIDA APRDOŠINĀŠANA
IZKARTO CEĻOJUMUS PA VISU PASAULI AR LIDMAŠĪNU VAI KUĢIEM VAI ARĪ PĀRVEST KĀDU UZ KANADU
O. K. JOHNSON & CO LTD,
697 BAY ST., TORONTO 2, ONT. Tel. EM 6-9488

DAUGAVAS VANAGU TORONTO NODAĻA
rīko 1955. gada 8. janvārī, pl. 8.30 EATON AUDITORIUM College ielā
MĀSU
KARINAS UN INGRIDAS GUTBERGU KONCERTU
DUO-KLAVIERU
Programmā.: J. S. BACH-GUY MAIER, STRAVINSKY, SAINT — SAENS, JĀNIS MEDIŅŠ un RACHMAŅINOVS
Biļetes iepriekš pārdošanā Latvija Amerikā kantorī, 123 Huron St., EM 8-0792 un, sākot ar 28. decembri, Eaton's Auditorium biļešu kasē: I v. — $2.50, II v. — $2.00, III — $1.50

ARNOLDS BĒRZIŅS
1247 ST. CLAIR AVE, W., tel. ME 4655, Toronto
Piedāvā: Mājas — Farmas — Apdrošināšanu — Aizdevumus — Mortgages — Apbūves gabalus
STARKMAN'S - BĒRZIŅŠ REAL ESTATE

PĒC POLICIJAS ZIŅĀM NOVEMBRA MĒNESIS IR VIENS NO MĒNEŠIEM,

KAD VISVAIRĀK NOTIEK SATIKSMES NELAIMES

TĀPĒC BŪSIM UZMANĪGI.

Miglainas un tumšas dienas, gājēji valkā tumšas krāsas drānas, slapjas lapas uz ceļiem, apmigloti automobiļu logi ir iemesli, kas pavairo nelaimes gadījumu skaitu; tie daudziem pilsoņiem atnes nāvi un ievainojumus... Tikpat satiksmes līdzekļu vadītāji, kā arī kājām gājēji pēc saulrieta esiet uzmanīgi, lai mazinātu nelaimes gadījumus.

Sekojošie noteikumi jāievēro satiksmes līdzekļu vadītājiem:

1. SAMAZINIET ĀTRUMU — atcerieties, ka ātrums ir regulējams pēc apstākļiem — un tumsa ir brīdinājuma sauciens.
2. JŪSU AUTO JĀBŪT LABI PĀRBAUDĪTAM, speciālas ugunis — drošība ir tad, kad satiksmes līdzeklis ir labā kārtībā.
3. ESIET UZMANĪGI — vienmēr paturiet acīs kājām gājējus, kā arī satiksmes līdzekļus, kas nav apgaismoti vai vāji apgaismoti.
4. LIETOJIET PRIEKŠĒJOS UGUŅUS PRĀTĪGI — lietojiet tālos uguņus vienīgi uz šosejām un nepiemirstiet tos nogriezt, ja brauc pretī cita mašīna. Pilsētās un miglās lietojiet tuvos uguņus.
5. MAINIET UGUŅUS, TAD ARĪ PRETIM BRAUCĒJS ATCERĒSIES, KA TIE JĀMAINA — paturiet vērā šosejas labo malu.
6. PĀRBAUDIET, VAI JŪSU MAŠĪNAI IR ATTIECĪGĀS UGUNIS, pirms uzsākat braukšanu naktī.
7. NEKAD NEAPSTĀJIETIES UZ ŠOSEJAS, KAD LIELA KUSTĪBA — nobrauciet sānus un atstājiet signāluguņus.
8. DODIET IESPĒJU OTRAM BRAUCĒJAM AIZBRAUKT ATTIECĪGĀ VIRZIENĀ — iegaumējiet, ka kapsētā nav vairs vajadzīga braukšanas priekšrocība.

Arī kājniekiem ir jāievēro zināmi noteikumi, lai tie paliktu neskarti — dzīvā satiksmes laikā, tie būtu:

1. Naktī nesiet vai valkājiet kādu baltu priekšmetu.
2. Nepaļaujieties uz motoristu cerībā, ka tas vajadzīgā vietā apstāsies
3. Šķērsojiet ielu krustojumus vai pie zaļām ugunīm.
4. Nekad nekrustojiet ielu starp noparkotām mašīnām.
5. Uzmanieties, kad ejat — esiet skaidrībā, kurp jūs ejat.

Šie aizrādījumi jums palīdzēs paliķt dzīviem — bet vienīgi, ja jūs tos ievērosit, jo — Ontario provincē nav neviena lieka iedzīvotāja

Sludinājuma telpa rezervēta JOHN LABATT firmai

Labatt's BREWERS SINCE 1832

Prof. Pēteris Ķikauka

SVEŠO ĪPAŠVĀRDU RAKSTĪBA

III

Grieķu Atlās (no agrākās nōminātīva formas Atlants) grieķiski lokāms: ģen. Atlant-os, dat. Atlant-i, ak. Atlant-a. Vārda celms tātad ir Atlant-. Franči, angļi un vāci lieto nōminātīva formu Atlas negrozītu. Ja mēs tā rīkotos, tad mums iznāktu neloģisks nōminātīvs „Atlass" ar divām galotnēm, kur pirmais s būtu grieķu nōminātīva, bet otrs s latviešu nōminātīva galotne. Tikpat neloģiskas būt pārējo locījumu formas, kur grieķu nōminātīvam būtu piekārtas latviešu locījumu galotnes (tas būtu tāpat, kā ja kāds locītu Vītolsa, Vītolsam utt.). Taču arī pārējie atvasinājumi no šā grieķu īpašvārda ir ņemti no celma un nevis nōminātīva formas, piem. Atlantiskais (un nevis Atlasiskais) ōkeans, Atlantīda (un nevis Atlasida). Tāpēc arī ģeografisko karšu kopojums, ko agrāk sauca (vācu un krievu valodas ietekmē) par atlasu, tagad pārdēvēts par atlantu.

Latīņu Venus, gan Veneris, dat. Venerī u. t. t., celms Vener- (no agrākās formas Venes-). Angļi, franči un vāci lieto nelocītu nōminātīva formu Venus, latviešu tulkojumā celmam Vener- pievieno attiecīgās lokāmās galotnes: Venera, Veneras, Venerai u. t. t. Pie Venus vārda vēl nesen pakļuva kāds rakstītājs vai tulkotājs, kas savā rakstā runā par „Venusa" cilvēkiem, tādā kārtā dievieti Veneru, kuŗas vārdā nosaukta mūsu zemei vistuvākā planēta, pārvērdams par līdz šim vēl nedzirdētu vīriešu dzimtes Venusu. Spriežot pēc virsraksta: „Miermīlīgie vīesi no Venus" (kur īpašvārds pēc angļu - franču - parauga paliek negrozīts!), varētu domāt, ka rakstam pamatā ir kāds vienā no trim minētām valodām sarakstīts raksts vai nolasīts referāts. Tā atgadās, kad pārāk paļaujas uz modernajām „oriģinālrakstībām".

Kāds cits rakstītājs lieto izteicienu „Milosas Venera". Te nepareizi ir tulkots dieves vārda priekšā stāvošais apzīmētājs. Jo iznāk, ka sala, kur tika atrasts dieves tēls, sauktos Milosa. Šai sakarā varbūt nebūtu lieks paskaidrojums par grieķu īpašvārdiem, kas nōminātīvā izskan ar -os.

Izskaņā -os patskanis o pieder pie vārda celma (tie ir tā saucamie -o celmi), bet s ir nōminātīva galotne. Grieķu -o celmi atspoguļo vēl pirmatnējo indoeiropisko stāvokli, kamēr citās valodās izskaņa -os ir pārveidojusies: latīņu valodā agrākais -os tapis par -us, bet sanskrītā un baltu valodās par -as (mūsu -a celmi). Latviešu valodā šais celmos īsais a ir izzudis un palikusi tikai galotne -s. Piemēri: gr. bios (no agrākā givos, dzīve), latīn. vīvus (dzīvs), sanskr. džīvas (dzīvs); liet. gyvas, latv. dzīvs; gr. lykos, latīn. lupus, sanskr. vrkas (no agrākā vlkas), liet. vilkas, latv. vilks.

Tāpēc grieķu īpašvārdu ar -os un latīņu īpašvārdu ar -us tulkošana latviešu valodā nerada nekādu grūtību: šiem celmiem latviešu valodā atbilst -a celmi ar nōminātīva galotni -s. Piemēri: grieķu personu vārdi Homēros, Alkaios, Pindaros, Philippos, Theokritos ir latviski: Homērs, Alkajs, Pindars, Filips, Teokrits. Tam pašam tulkošanas likumam jāpakļauj arī jaungrieķu personu vārdi ar -os. piem., Venizelos, latviski Venizels (nevis Venizeloss, kas pārņemts no angļu, franču vai vācu „oriģinālrakstības").

Šaubas varētu rasties par to, kā tulkot tos grieķu vārdus ar galotni -os, kuŗi ir sieviešu dzimtes. Tādi ir salu un pilsētu nosaukumi ar -os (tāpēc, ka vārds sala, grieķiski nēsos, un pilsēta, grieķiski polis, ir sieviešu dzimtes, tāpat kā latviešu valodā), piem. salas: Dēlos, Kypros, Lesbos, Mēlos, Rhodos, Samos u. c.; pilsētas: Ephesos, Korinthos, Milētos u. c. Salu un pilsētu nosaukumi arī latviešu valodā lielāko tiesu ir sieviešu dzimtes (piem. Doles sala, Rīga Jelgava, Liepāja, Valmiera, Rēzekne, Daugavpils u. c.). Tāpēc ir dabiski šos vārdus pielīdzināt sieviešu dzimtas -ā celmiem un latviski tulkot: Dēla, Kipra (vai Ķipra), Lesba (vai Lezba), Mēla, Roda, Sama; Efesa, Korinta, Milēta. Tā ir tulkojis jau Gliks, bet ne konsekventi.

Tāpēc arī minētā „Milosas Venera" jāpārdēvē par Mēlas Veneru, vai vēl labāk, par Mēlas Afroditi (jo nepiestāv grieķu dievietei romisks vārds). „Milosas Venera" nākusi no krieviem („Milosskaja Venera), kuŗi senos grieķu īpašvārdus tulkojuši pēc jaungrieķu izrunas. Mēs turamies pie grieķu klasiskā laikmeta izrunas: grieķu Athēnai mums ir Atēnas, bet krieviem Afiny; grieķu Thēbai latviski Tēbas, bet krieviski Fivy.

Ne tikai rusismi, bet arī ģermānismi un anglosaksismi no grieķu valodas pārņemtos vārdos nav kultivējami. Dažiem laikrakstu autoriem grieķu Zevs pēc vācu izrunas vēl arvien ir „Ceiss". Tikpat labi, Amerikas kontinentā tagad dzīvodami, viņi varētu to saukt par „Zjūs". Šai kontinentā daži sākuši lietot arī „čartu" likumīgās „chartas" vietā (gr. Chartēs, lat. charta).

Daži nepareizi tulkojumi no grieķu un latīņu valodas mums palikuši no Glika laikiem. Minēšu tikai divus mums labi pazīstamus vārdus: Jēzus Kristus.

Pirmais no tiem ir gluži pareizi pieskaitīts pie mūsu -u celmiem. Izskaņu ar u apliecina šā vārda ebrējiskā forma Jehošua, Jōšua, kā arī grieķu tulkojums Iēsūs. Bet intervokālais z gan tur radies dažu jauno valodu, it īpaši vācu, izrunas ietekmē. Oriģinālizrunā bija š, kas tiklab grieķu, kā latīņu valodā tulkots ar s, jo abās šais valodās nebija šņāceņa š, bet bija tikai svilpenis s. Latviskā forma Jēsus, kas vistuvāk stāvētu Jēzus vārda oriģinālizrunai, mums tagad varbūt liksies neparasta un sveša. Vispiemērotākā tāpēc būtu forma Jēsus, kas saskan ar grieķisko un senlatīnisko izrunu, kuŗā šis vārds tika senajai pasaulei sludināts. Varbūt vēl tagad nebūtu par vēlu deģermanizēt Jēzus vārdu, apmainot z pret s.

Nepareizi ir tulkots otrs vārds. Grieķu Chrīstos (ar kuŗu tulkots ebrēju Māšiah, „svaidītais", Mesija") ir -o celms, kuŗam baltu valodās, kā redzējām, atbilst -a celms, tātad latviski tulkojams Chrīsts vai Krīsts. Abi vārdi tad būtu deklinējami: Jēsus Krists, Jēsus Krīsta, Jēsum Krīstam, Jēsu Krīstu, Jēsū Krīstā, Jēsu Krīst. Latīņu valodā abi vārdi gan beidzas ar -us (Jēsus Chrīstus), bet tā ir tikai šķietama vienādība, jo Jēsus lokāms pēc -u celmu, bet Chrīstus pēc -o celmu deklinācijas, piem. ģen. Jēsū Chrīstī, dat. un abl. Jēsū Chrīstō. To Gliks nav ņēmis vērā un latviskojis šos vārdus tā, it kā tie abi piederētu pie -u celmiem. (Nobeigums seko).

MEKLĒ
VECĀKU SIEVIETI,
kas reizi nedēļā — vakarā — uzraudzītu 8 mēneši vecu bērnu.
Lūdz zvanīt
HU 9-5175, Toront

45 GADI
...lielākais kanadiešu vairums kā vīrieši, tā sievietes, valkā Tip Top drēbnieku pēc mēra šūtās drēbes vairāk kā citu firmu darinātās.

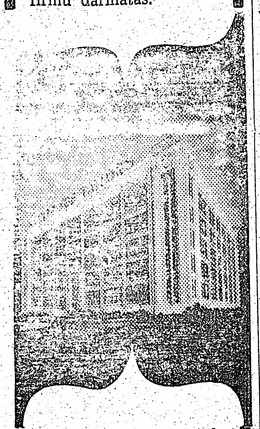

Tip Top Tailors jūs tiešām labi apkalpo:
MAINIET jūsu fabriku,
MAINIET jūsu pašreizējo stilu,
MAINIET jūsu krāsas,
IZDARIET pasūtinājumus — roku piegrieztiem un pēc jūsu mēra gatavotiem apģērbiem
KANADAS PLAŠĀKĀ DRĒBJU IZVĒLE kā vīriešiem, tā sievietēm
730
Tip Top Tailors

MIRIS NOZIEDZNIEKS...

(Pārnesums no 1. lapp.)

Pēc Staļiņa nāves abi atkal apmainījās lomām. Molotovs pievērsās Eiropas saspīlējumam, bet Višinskis deva savu „slīpējumu" Austrumvācijas problēmām AN forumā. Pēdējos mēnešos šo abu boļševiku varasvīru kopspēle saskaņēja lieliski. Viņiem piekrita pazīstamā „Nē!" teicēju loma. Molotovs no Maskavas signālizēja „draudzīgu sadarbību", kamēr Višinskis Rietumos „jauca gaisu", lai radītu iespaidu, ka tieši Rietumi ir tie, kas no šīs sadarbības atkrīt. Ar šādu manevri Maskava centās ietekmēt lielu daļu to eiropiešu prātus, kas boļševismu praksē vēl nepazīst.

Kāds Padomju Savienības majors reiz izteicies, ka Višinskis ir lielākais un rafinētākais aktieris uz pasaules politiskās skatuves. Viņš studējis jurisprudenci un komūnistisko masu psiholoģiju, lai beidzot nostātos Pad. Savienības ārpolitisko vadītāju priekšējā rindā. Savu artista talantu Višinskis pierādīja jau AN pilnsapulcē 1951. g. Parīzē. Aktuālajā atbruņošanās jautājumā katras tautas pārstāvis ar skaistiem vārdiem centās izsacīt savu miera gribu un nākt ar saviem priekšlikumiem, kas izraisīja debates. Kad saspīlējums pieauga un prāti sakarsa, situāciju izmantoja Višinskis. Viņa rokās tad parādījās dzīvs „miera balodis" kuŗu tas pie ieejas AN saņēma no kādas iepriekš noorganizētas komūnistiskas jauniešu grupas. Višinskis kā vienīgais „miera aizstāvis" sāka runāt patētiskā balsī, jaujot vaļu savai melu kanonādei un cinismam, sitot ar dūrēm uz runātāju pults, tālu uz priekšu izbīdot savu trekno zodu un bieži ielaižot savus resnos pirkstus baltajos matos.

Višinsks nekad nav apjucis pat visneveiklākās situācijās. Kad viņam kāds amerikāņu AN delegāts reiz rādīja Pad. Savienības karti ar daudzajām vergu nometnēm plašajā Padomijas territorijā, Višinskis pēkšņi karti saplēsa sīkos gabalos un sabradāja kājām, lai radītu iespaidu: Lūk, jūs atkal mums netaisni uzbrūkat!

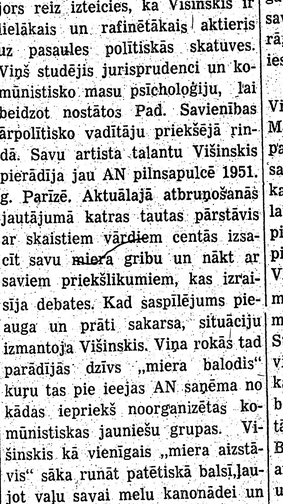

Ar sātanisku smaidu uz lūpām Andrejs Višinskis pazudināja veselas tautas un atsevišķus cilvēkus.

Andreja Višinska izcelsme, kā daudzu boļševistisko vadoņu, bijusi aristokratiska. Viņš piedzimis 1883. g. 9. decembrī Odesā, cariskajā notāra ģimenē. Uzaudzis labi koptā mājā, Višinskis kā poļu izcelsmes saņem rūpīgu katolisku audzināšanu. Ģimnaziju viņš beidz ar zelta medaļu. Pēc vecajām ģimenes tradicijām viņš Ķijevas universitātē studē tieslietas. augstskolu sekmīgi beidzot 1913. g. Kā students viņš iekļaujas toreizējās Krievijas revolūcionāru kustībā un piekeras sociāldemokratu partijas klubam, kuŗā sastāv jau no 1902. gada. Bet viņš ir uzmanīgs un savu diplomdarbu sastāda tādā garā, ka toreizējā cara valdība to iespiež uz valsts rēķina.

No 1913. g. — 1917. g. Andrejs Višinskis darbojas par advokātu Maskavā. V. ar veiklu paņēmienu panāk, ka cara valdība viņu neiesauc karā, un Pirmais pasaules karš tam paiet secen. Revolūcijas laikā Višinskis savas zināšanas piedāvā komūnistiem, vispirms pievēršoties meņševiku grupai. Viņš pieteicas arī sarkanajā armijā, kur kādu laiku figurē kā maza vēriena politiskais komisārs. Starp boļševikiem un meņševikiem viņš svārstās līdz 1920. gadam, kad nepārprotamu pārsvaru gūst boļševiki. Un tad ar lielu aktivitāti metas boļševiku partijas dzīvē. Bet viņu biedē agrākās saistības ar meņševikiem ,tāpēc ir uzmanīgs un piesardzīgs. Ar Ļenina nāvi daudz kas grozās. Višinskim par labu. Vispārējā nedrošība un intelīģences trūkums boļševiku rindās paver Višinskim ceļu uz docenta posteni Maskavas universitātē. Viņš instinktībi nojauš, ka pēc Ļenina nāves tā vietnieks var būt tikai Staļins, un tāpēc savus priekšlasījumus ietur partijas garā, vilto zinātni un stūrē uz Staļina pusi. Tas, protams, nepaliek neievērots partijā, un Višinskis drīz ieņem rektora vietu, pēc tam, kad viņš savu priekšgājēju pazudinājis kā trockistu. Pēc diviem gadiem Višinskis ir jau Tautas komisāriāta kollēģijas loceklis, pārzinot notiesātos, un pēdīgi — padomju varas prokurors. Ar to Višinskis savas dzīves īsto uzdevumu ir sasniedzis. Tālāk seko visi viņa jau iepriekš minētie asinsdarbi, un tad — kā politiskais akrobāts viņš ienāk pasaules politiskajā arēnā.

Višinski var pieskaitīt pie laimīgajiem padomju varas vīriem, jo miris dabiskā nāvē. Šādu nāvi Višinskis nebija pelnījis — viņam pienācās Nirnbergā notiesāto gals. Taču labi, ka cilvēce atbrīvota no noziedznieka, kuŗa rokas mirkušas nevainīgu cilvēku asinīs. Labi, ka viņa vairs nav, jo katra diena, ko Višinskis pavadītu zemes virsū, nestu jaunu postu un nelaimi.

Tā iznīks arī citi Latvijas kaprači, bet latvju tauta dzīvos un brīvā Latvija atkal celsies!

IZTURĪGĀKAS PAR CITĀM
Penmans
WARRANTED HIGH GRADE PENMAN'S KNIT-GOODS
IZTURĪGĀS DARBA ZEĶES

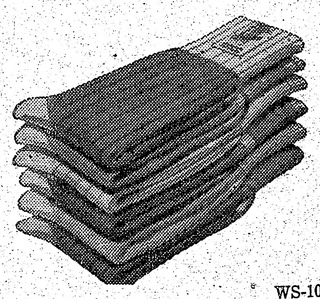

Katra veida un svara jums vajadzīgas, jūs tās dabūsit plašajā PENMANS DARBA ZEĶU izvēlē. Un ko vien jūs izvēlētos, jūs izlevīgi iegādāsities par piemērotām cenām.
ARĪ VEĻA VIRSDRĒBES
WS-10-4
Pastāv kopš 1868. gada

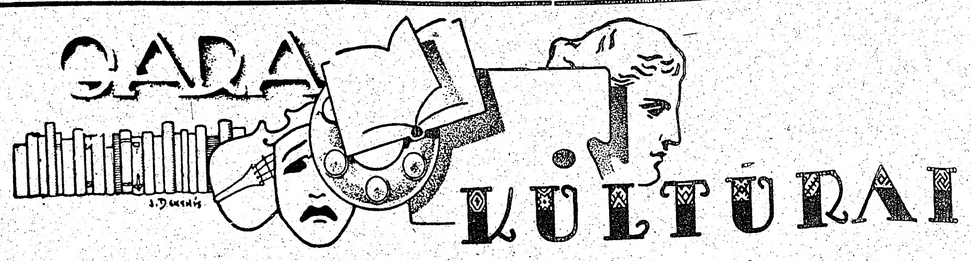

Liela darbu dažādība Tēlojošo mākslinieku darba skatē Toronto

Skate atvērta līdz 28. novembrim

Ka latviešu radošais gars arī svešumā ir spraigs, to rāda vairāk kā pussimts veco un topošo gleznotāju darbi, kas kopš 20. novembra izstādīti Latviešu tēlojošo mākslinieku darbu skatē Toronto Latviešu biedrībā. Skatē piedalās 17 autoru, kas reprezentējas kopskaitā ar 68 gleznām.

Ar vislielāko gleznu klāstu nācis O. Grebže (11), bet no mūsu topošajiem māksliniekiem — Girts Tiltiņš (9). Ar lielāku vai mazāku darbu skaitu kā viesi piedalās J. Deksnis un A. Kalniņa, bet no kopas dalībniekiem — vēl: M. Baumane, Z. Belte, E. Dzeguze, I. Hertele, M. Jaunzeme, A. Jaunzems, A. Ķerāns, J. Kuga, J. Lapiņš, V. Pāvuls, E. Pakalns, A. Vajenieks un V. Viškere. Publikai par darbu skati liela interese, un pagājušās svētdienas pēcpusdienā apmeklētāju skaits bija tik liels, ka Latviešu biedrības telpas izrādījās jau par šaurām, lai apmeklētāji nopietni spētu iedziļināties katrā izstādītā darbā. Darbu dažādība ļoti liela, vairums gleznojumu eļļā, kuŗus nomaina vairāki akvareļi, tuša, ogle un maigie pasteļi. Figurē arī vairāki dzimtenes motīvi, kā: J. Dekšņa akvarelis Atmiņas par dzimteni (bērzi), E. Dzeguzes tušas mazgājums Rīga, J. Lapiņa Daugava u. c., bet vairuma darbos jau parādās svešumā gūtie pārdzīvojumi, arī Kanadas ainavas, piem., O. Grebžes Otavas upe. Mākslinieks devis arī skaistu Kanadas meža gleznojumu eļļā — Mežs, Tilts uz Detroitu, Alpi, ko daudzi esam skatījuši arī paši, un šie motīvi mums vairs nav sveši, tāpat kā Zviedrijas latviešiem V. Pāvuļa Ciems Zviedrijā. Bet visi tie ir ziemeļu motīvi; iztrūkst tikai eksotiskās dabas vieglums un misteriozais skaistums, tad mūsu gleznotāju darbu traktējums būtu turpat vai globāls. Visumā, mūsu svešnieciības gadu ietekmē nupat apskatītais latviešu autoru darbu klāsts ir ļoti raibs un dažāds, un skatītājs tajos sākumā it kā apmulst, kaut gan izstādes rīkotāji zināmu sistēmu mēģinājuši rast darbu sagrupējumā. Logāti un novietojums, tāpat apgaismojums — skaisti. Itin izteikti figurē klusās dabas, bet to gleznojumi savā zināmā vienveidībā, šķiet, skatītāju saista mazāk. Arī gleznā publika meklē „jaunumus", un šīni skatē, liekas, viņa to atrod diezgan daudz, kaut vai tikai motīvos un temu izvēlē. Jau pirmajās divās dienās pārdoti 5 darbi, no tiem 1 Grebžes, 2 Tiltiņa un 2 — Beltes. Šīs dienas praktiskais cilvēks arī mākslas darbu cenā meklē mērenību, un šoreiz mākslinieks viņu ir sapratis. Darbu skate spējusi saistīt arī kanadiešu apmeklētājus.

Atzīmējams, ka O. Grebžes piecu darbu reprodukcijas krāsās iespiestas šīgadā Haidro gada pārskatā. Tie ir: Chenaux, Otto Holders spēkstacija, Des Joahims, Tunelis zem Niagāras un Sir Adam Back. Latviešu tēlojošo mākslinieku darbu skate, kas notiek 18. novembŗa zīmē, turpināsies līdz 28. novembrim. Kas vēl nebūtu paspējis iegriezties pašlaik tik izskaistinātās TLB telpās, ieteicams to izdarīt, lai ar savu ierakstu apmeklētāju grāmatā dotu jaunu impulsu un morālu atbalstu tiem, kas arī turpmāk grib droši stāvēt latviešu gleznieciības sargpostenī. Nemaldīsimies, ja teiksim, ka ieraksti jau tagad sniedzas krietni pāri tūkstotim, cerams, līdz skates beigām tie vēl ievērojami pleaugs, tāpat kā pārdoto darbu skaits. Nebūsim pārāk stingri arī jauno mākslinieku darbu kritikā, kā to, izstādi atklājot, krietna viesu skaita klātienē teica TLB pr-ks J. Popelis, jo pašu topošo mākslinieku darbs rādīs, kā virzīsies viņu attīstības un augšanas ceļš. LNAK valdes pŗdis A. Svenne tanī pašā sakarā norādīja uz lielo audzinošo darbu, kādu veic mūsu vecā un jaunā gleznotāju audze. Šinī sakarā gribas piezīmēt, ka tas ir arī entuziastu darbs, ko ārpus sava maizes darba veic cilvēki ar otu un paleti rokās. Enerģija un gleznošanas prieks šeit ir apbrīnojams! Nemaldīsimies, ja teiksim, ka ar tādu pašu darba sparu krāsām uzticīgi palikuši arī visi pārējie gleznotāji, kas ar saviem darbiem reprezentējas pašreiz notiekošā Latviešu tēlojošo mākslinieku darba skatē Toronto Latviešu biedrībā. Laŗas sekmes!

-rs

Mākslinieku grupa skates atklāšanas laikā. No kr.: V. Viškere, I. Hertele, E. Pakalns, O. Grebže, A. Jaunzems, G. Tiltiņš. Pa labi Portrets (eļļa) E. Pakalns — Abi J. Kreiļa uzņēmumi

DEMONSTRĒ JAUNĀS SKAŅU PLATES

Svētdien, 21. novembrī Toronto sv. Andreja baznīcas telpās komp. T. Ķeniņš demonstrēja Hertas Lūses un Ingus Nāruna jaunās skaņu plates, sniedzot atzinīgus paskaidrojumus. Mazā zāle bija interesentu pārpildīta un tāpēc nācās pārcelties uz lielo.

Dzintars Freimanis

REIZ BIJA

Zem rasas zvīņām rāmas pļavas snauda
Kā zivis miglas straumju skavienos,
Un likās — zvaigznēm sevi savienos
Drīz Jāņu sārts, kas pusnakts pieri glauda.

Kā gudri kaldināta zelta nauda
Bij dzirkstis smagas liesmu sprakstienos,
Ar viņu versmi krita plakstienos
Spējš noreibums, ko sirds ar trīsām jauda.

Bet bargais uzvarētājs — bālais rīts —
Ar nebūtības lāpstu beda nakti,
Lai tikai ilgu smiltis birst un sīc.

Kad mirkļu zvirgzdi šop iz miņām rakti,
Pār plēnēm lūkodamies, teicam šad:
— Reiz bija šā, kā nebūs vairs nekad.

DV TEĀTRIS KANADĀ GATAVOJAS 5 G. ATCEREI

Jau trešo mēnesi DV teātris Kanadā rež. F. Lintiņa vadībā iestudē M. Zīverta lugu „Cilvēks grib dzīvot". Pirmizrāde paredzēta marta sākumā. Pēc tam ar šo lugu iecerēts viesoties citās DV nodaļās, ja tās izteiks vēlēšanos (Hamiltonā, St. Katarīnēs, Niagārā, Kičenerā, Sadberijā, Bramptonā u. c.). Lai to labāk veiktu, mākslinieks K. Bērziņš dekorācijas gatavo viegli pārvadājamas. Teātŗa valde piešķīrusi lielāku naudas summu inventāra iegādei, sevišķi apgaismošanas iekārtai.

Teātŗa kopas Ziemassvētku eglīte paredzēta sestdien, 18. decembrī, DV namā ar priekšnesumiem, savstarpēju apdāvināšanos un kopējām vakariņām.

Gadskārtējā teātŗa balle notiks piektdien, 11. martā, Odds Fellow Hall, 115 Broadview Ave. ar kārtējo raibo balles programmu un telpu krāšņu dekorējumu.

1955. gada rudenī DV teātris Kanadā svinēs savu 5 gadu darbības atceri. Šim gadījumam paredzēta izrāde 1955. gada rudenī DV dienu ietvaros. Izvēlēta A. Allunāna luga (dziesmu spēle) „Visi mani radi raud". Svētdien, š. g. 28. novembrī, plkst. 10.00 DV namā režisore A. Mača iepazīstinās tēlotājus ar lugas saturu. DVTK valde laipni aicina ierasties visus teātŗa dalībniekus, kā arī citus interesentus.

Grāmatu lugas izrādei aizdevis un no Zviedrijas atsūtījis bij. Latvijas Nacionālā teātŗa direktors A. Bērziņš.

Š. g. 28. oktobrī māksliniece Alma Mača nosvinēja savu 60 dzimšanas dienu. DV teātŗa kopa apsveica viņu, dāvinot latvisku rokas sprādzi.

Latviešu teātŗa tēva A. Bērziņa grāmata „Allunāna laikmets latviešu teātrī" ar daudz illustrācijām atradusi dzīvu atsaucību ne tikai DV teātŗa saimē, kuŗas locekļi to pasūtījuši gandrīz bez izņēmuma, bet arī pārējos latviešu teātŗos Toronto. -ka.

Pēteris Ērmanis

VECAS SIEVAS, VECI VĪRI

ATMIŅU SKICĒJUMS

Ir dažādas vecas sievas un māmiņas, gan mīļigas kukažiņas, gan lepnas pašapzinīgas matronas, bērnu un mazbērnu suminātas, gan klusas sāpinātas cietējas, kam bieži norit asaras. Šeit dažos vārdos patēlošu divējādus sevišķus vecenīšu tipus: nerātni priecīgās un nikni dusmīgās.

Nerātni priecīgās vēroju bēgļu nometnēs, bet pirmais vērojums ir no agrākiem laikiem, no Latvijas valsts sākuma gadiem. Dzelzceļa vagonā, braucot no Valmieras uz Rīgu, man tuvumā sēdēja jautra sabiedrība, kuŗas centrā māmuļa, jau krietni veca (varēja būt ap 70), īsta lauciniece, pabiezu lakatu ap galvu. Viņas sarunas biedri visi bija vīrieši, dažāda vecuma. Saruna bija tāda jēla, vairāk pastāvēja no divdomībām, tika lietoti vairāki vārdi, kuŗiem var būt divējāda nozīme: gan gluži godīga, gan simboliski bezkaunīga. Vecā māmuļa izrunājās tik vaļīgi, ka cita sieviete, netālu sēdēdama, neizturēja un paklusām norāja: „Beidziet taču. Kā jums nav kauna!" Vecā atcirta ar pilnu muti: „Pati kaunies! Es saku godīgu vārdu (viņa atkārtoja šo vārdu) un šī te iedomājas velns zin kādas neškīstības!"

Bet tad Ieriķos vai Līgatnē iekāpa dūšīgs vecais, varbūt drusku iemetis, varbūt ne. Neatceros, kā viņš, svešs būdams, sabiedrojās ar jautrajiem laudīm, bet drīz viņš sāka apcelt vaļīgo māmuļu. Viņš viņu āzēja, valodā rupjāks un tiešāks nekā vecā. Šī cirta, cirta pretī, līdz pagura un pretiniekam vairs neatbildēja. Vecās biedri viņu vairs neatbalstīja, cits ēda, cits snauda. Bet arī dūšīgais uzbrucējs bija piekausēts un ap Juglu klusēja abi.

Bēgļu gaitās Vircburgas ziemeļu nometnē, laužu pārblīvētā garāžas telpā gadījās vērot jautru vecomāti bērnu un mazbērnu pulkā. Dzīves prieks viņai liels, viņa runāja, smējās skaļi, no rīta, dienā un vakarā. Un runāšana bieži, bieži gāja pāri zināmām pieklājības robežām, saucot dažas lietas un izdarības ļoti īstos vārdos. Vecāmāte staigāja kruķos balstīdamās, bet reiz, stāstīdama, kā to un to danci viņas jaunībā dancojuši, nolika kruķus un mēģināja uzdancot. Bet nekas īsts no šīs demonstrēšanas neiznāca.

Pēc gadiem kādu daļu Vircburgas dīpīšu nometnes iemītnieku pārcēla citur. Brauciens bija diezgan ilgs. Vagonā redzējis liela auguma sievieti (kad piecēlās, pastaigājās, manīju, viņa pakliba), apmēram 60 gadu vecumā. Viņai blakus dēls, tā ap 30 gadu. Māte un dēls visu ceļu duetā dziedāja visvisādas romances. Gan dēls iejautājās: „Māt, vai tu šito māki?" — gan māte mudināja: „Uzrausim nu atkal šito." Citi braucēji, ilgi vagonā nīkdami, īgni un noguruši, bet māte ar dēlu dziedāja vien. Un jaunajā nometnē mana sieva, bijusi kādu dienu kopā ar dziesmoto māti kartupeļu mizošanas darbā, stāstīja: „Vijuma kundze visu laiku dziedāja. Un tikai par mīlestību."

Atraitnē Mežiniecē bija apvienoti abi tipi, priecīgais un rāmais. Es viņu ievēroju jau uz bēgļu kuģa klāja. Uznāca salikusi gardegunīga māmuļa — vispār tādā pasaku raganiņas paskatā — atpakaļ līgodamās un šņāca: „Nošaut tikai!" Kāds jautāja, kas tur šaujams. — „Nu es atkal uzskatīju to garo tēviņu, kas pirmīt gribēja pakert manu zaptes podu. Vai tad tādu nevajaga nošaut!" Pēc tam Mežinieci redzēju un dzirdēju Lušicā, mūsu nometnē Sudētijā. Viņa bieži dzēlīgi izsmēja dažus citus istabas iemītniekus, indīgi lamājās, bet arī jautrības un dzīves spara bija pa pilnam. Pēc gadiem, kad viņai jau pāri 70, Kanadas konsuls pārbaudē jautājis, ko šī tik veca Kanadā darīšot. Mežiniece atbildējusi: „Vai! Es jau tur vēl gribu otrreiz apprecēties!"

Bet kādu īsti nervozi sirdīgu māmuļu es mācījos pazīt divās nometnēs; vispirms viņa dzīvoja vienā, tad kļuva pārcelta uz otro. Viņa staigāja ar spieķi un tas laikam bija viņas vienīgais tuvinieks; nemaniju viņai ne bērna, mazbērna, ne rada, ne draudzenes. Viņa bija vieniniece vārda īstākā nozīmē. Pirmoreiz viņu redzēju, kad viņa ar saviem traukiem pienāca pie pusdienas izsniedzamā lodziņa un visi visapkārt kliedza, lai stājās rindas galā. Tad māmuļa šņākdama pagrūda tuvākai sievai pie deguna kādu dokumentu: „Skaties, kas tas!" Tā bija apliecība, ka viņai tiesība visu ko saņemt ārpus rindas.

Arī vecie latviešu vīri redzēti nometņu sabiedrības raibumā. Te gribētu īsi pieminēt tikai divus, kas kaut kā īpaši dzīvo atmiņā. Lušicas nometnē Sudētijā pēc 1945. jaungada mūsu istabā no citas barakas pārnāca dzīvot vecais Meldriņš ar ģimeni. Sievas viņam vairs nebija, bet bija meita, klusa, jauka sieviete, bija znots, divi mazbērni: slima jaunkundze, kas staigāja ar kruķiem, un zēns. Meldriņš bija vecs lauksaimnieks, baltu bārdu, un no muguras izskatījās pēc mūsu „lāgerfīrera," kaut gados vecāks par to. Meldriņš smēķēja vienā smēķēšanā — nejauko smirdīgo tabaku. Kad mūsu istabas sievietes (atskaitot Meldriņa meitu un mazmeitu) protestēja pret šo sulķēšanu, Meldriņš klusi un mierīgi nosacīja: „Jums būs vien jāpierod."

Meldriņš pa dienu bija ļoti kluss, neķildojās, nečaloja, bet naktīs bieži kliedza pa murgiem: jābēg no krieviem! Kaut nerunājāmies daudz, kaut Meldriņš ar savu tabaku bojāja mūsu zemās barakas gaisu, būdams mans tuvākais kaimiņš, mēs it kā sadraudzējāmies. Un, kad es, mana sieva un meita pēc krievu ienākšanas Sudētijā Lušicas nometni atstājām, lai būtu par laukstrādniekiem čechu muižā, no Meldriņa atvadoties, mums acīs bija pa asarai. Meldriņš ar znota ģimeni vēl palika Lušicā.

Čechu muižai, kuŗas īpašnieks advokāts Hrachs ļoti resns un ļoti cienīgs kungs, nupat bija atguvis savu īpašumu no vāciešiem, laukus pavasara darbos sāka apstrādāt latviešu bēgļi. Mums mūsu kalpu mājas istabiņā bija jādalās ar inženieri Brazdu, sirmbārdainu, vecpuisi, kas gandrīz pēc ik vārda teica „sak." Ar mūsu resno kungu mums bija vien jārunā vāciski, kaut viņam tas nepatika, bet krieviski viņš neprata, tikai ukrainiski. Tad nu Brazda, arī vāciski runādams, allaž iesprauda savu „sak," piemēram: „Sollen wir, sak, zwei Pferde nehmen, sak? Oder, sak, Ochsen, sak?"

Es biju drausmīgi vājš laukstrādnieks, pa ziemu un pavasari Lušicā badodamies, arī fizisko spēku gandrīz pazaudējis. Turklāt man jau nebija nekur īstas apķērības. Brazdam, kā jau inženierim, veicās labāk, bet novājējis bija arī viņš, kustējās un soļoja vēl lēnāk nekā es. Viņš diezgan ātri saskaitās, reizēm mani pabāra, bet visnepetnāk mani dīdīja, lamāja, strostēja mūsu trešais un jaunākais darba biedrs, kāds drēbnieks, kam darbs gāja kā smērēts. Atpūzdamies, runājāmies. Brazda no visas sirds izsaucās: „Grūtākos vergu darbus strādātu, sak, ja vien dzimtenē tiktu, ja nesūtītu, sak, uz Sibiriju." Citreiz jautāja drēbniekam: „Vai neesi, sak, kādu sapni noredzējis?" Drēbnieks paskatījās izbrīnījies; viņš nebija no sapņu redzētājiem, viņš tā kā taisījās iedzīvoties čechos, bet nekas viņam gan neiznāca.

Mūsu kungs Hrachs, pārliecinājies, ka no mana „darba" vairāk zaudējumu, kā labumu, lika mani pie vieglākiem lauku darbiem, kopā ar sievietēm. Tad nu ar Brazdu un drēbnieku vairs neiznāca kopā strādāt. Drēbnieks bija sācis ņemt arī Brazdu uz grauda: „Viens nekur nederēja, otrs arī nav daudz labāks." Brazda gāzis pretī: „Es vis neesmu, sak, Ērmanis, sak, ar mani, sak, tu tā nedomā ķēzīties!"

Brazda pārgāja pie kāda lauksaimnieka par vasaras strādnieku, bet tur bijis vēl grūtāk. Mums, muižas kalpiņiem, vasaras vidū laimējās tikt uz Bavariju pie amerikāņiem. Brazda turp nokļuva vēlāk. Kad neģēligie skrīninggi sāka malt un sijāt latviešu bēgļus, kāds skrīnings bija Brazdu aiz kādiem formāliem taisnības iemesliem izskrīnējis. To inženieris pastāstīja reiz atbraucis Vircburgā ciemā, vēl sirmāks un vājāks. Arī tad izsaucās: „Kad, sak, kad mēs reiz tiksim Latvijā?" Tad redzējāmies beidzamo reizi.

Un tad es atradu avīzē nāves ziņu ar melno krustiņu un melno aplodu. „Smagākos darbus strādātu, ja dzimtenē tiktu"... Tas nebija lemts. Inženieri Brazdu paņēma Vāczemes smiltis.

Jaunas kompozicijas nākošajos dziesmu svētkos

Dziesmu svētku komitejas prezidija sēde notika 15. novembrī H. Rudzīša vadībā. Par dziesmu svētku virsdiriģentiem nolēma vēl aicināt Bruno Skulti un Arnoldu Kalnāju. Par Teodora Reitera aicināšanu no Zviedrijas prezidijs lēma jau iepriekšējā sēdē. Tālāk prezidijs pieņēma dziesmu svētku programmu. Pēc konsultēšanās ar virsdiriģentiem programmu izsūtīs kopiem.

Dziesmu svētku programmā uzņems arī jaunas dziesmas un kantātes, kādēļ izsludinās sacensību komponistiem. Paredzētas šādas godalgas: kantātēm pirmā godalga — 300 dol., otrā — 150 dol.; dziesmām pirmā godalga — 150 dol., divas otrās godalgas pa 100 dol. un divas atzinības balvas pa 50 dol. katra. Žūrijas komisijā aicinās prof. Adolfu Ābeli, Jēkabu Poruku, Voldemāru Ozoliņu un Bruno Skulti.

MĒĢINA DZĪVOT

(9. turpinājums).

„Ko nu niekus! Domā, ka Ķipuks sasaucis savas trīs draudzenes kopā, tad jau tūliņ šām jānīstas, jāmūk. Nekā nebija! Mēs vēl viņu plucināsim. Ar divām vēl kaut kā, bet kā viņš tiks ar trim galā?" runāja brašā Juze tādu valodu, ka Zelmai tvīka vaigi.

„Es neesmu viņa draudzene," Zelma pretojās.

„Toties mēs ar Veru esam. Abas mūs viņš iemānīja savā komūnistu šūniņā, solīdams mīlestību, abas mēs sēdējām cietumā viņa dēļ. Kas tad vārēja tolaik redzēt tos melus, tās briesmas? — Mēs te atvedām pēdējos lauku labumus, kamēr krievi vēl nav galīgi iztukšojuši mūsu klētis un pagrabus. Nākamgad neviens tā nevarēs ne ēst, ne dzert. Sēsties, ģimnaziste, klāt."

Zelma tiešām piesēdās klāt, lai baudītu pēdējos lauku labumus. Stāvokļi viņu valdzināja. Juzes brašums, skaļā graudainā valoda, sievišķīgā bezbēdība, šmaugi pilnīgā auguma kustības likās piepildām visu mazo, dūmaino telpu. Viņa nekautri dēvējās par Ķipuka draugaļu, Verai netieši jautādama, kuŗa gūs šonakt, bet tūliņ sevi pārlabodama, ka nu jau jaunajai kārta, vecās var iet atstaukā. Smiedamās viņa ielēja vīnu sev, Verai, Zelmai, spieda abas dzert. Zelmai cēlās īgnums pret šo brango palaistevi, viņas tīrā, nemaitātā daba pretojās — nē, tāda viņa negribēja būt, reizē juzdamās vaļīgās, nenoliedzami skaistās sievietes aizrauta. Savā izrīcībā Juze bija tik brīva, nepiespiesta, dabiska, ka viņai nepielipa paļas. Bālā Vera reizēm uzplauka smaidā, klausoties Juzes divdomības, taču mēdza viņu arī apsaukt ar vienkāršu vārdu: „neāksties," iznīcināja mirklī Juzes valodas iespaidu. Veras jaukais smaids aicināt aicināja, Zelma pieglaudās tai. Izdzērusi pāris glāzes vīna, viņa starp acu plakstiem vēroja Juzi, kas bija piesarkusi kā jorģīna. Ķipuks bija vienādi mīļš kā ar Juzi, tā ar Veru, bet pret Zelmu izturējās laipni, pavēsi.

Savādi, neviens no šiem cilvēkiem, kas taču sacījās bijuši vai esam lielinieki, nepieminēja to, kas trakoja ārā, kas žņaudza tautu. Šai vakarā viņiem viss tas aizgrima tālu, apzinīgi vai neapzinīgi viņi centās to izdzēst. Zelma, atkal nākusi Ķipukam padomu prasīt, aizmirsās maigā uzbudinājumā, reibuma vieglumā, kur nevienu neapdraudēja nāves briesmas. Abas sievietes aizmirsa savu greizsirdību, lai meklētu patvērumu viena pie otras. Kļuvušas draudzenes, viņas sirdī atzina, aizstāvēja viena otru.

Kad kļuva jau stipri vēls, Zelmas galvā bija sakāpis tāds sprindzīgs reibums, kas rāva pret sienu, it kā viss būtu pēkšņi sakustējies. Piecēlusies, viņa pirmajā mirklī nevarēja nostāvēt uz kājām. Ķipuks viņu saķēra rokās, jo citādi viņa būtu apkritusi. Piromreiz viņas jaunais augums bija tik tuvu šim vīrietim, pirmoreiz viņa ieskatījās negantā puiša dzirnīgajās acīs, tās centās viņu valdzināt. Viņa smējās pati par savu noreibumu, tad izrāvās no „bļāvēja" rokām, paķēra zemē nokritušo grāmatu saini, izskrēja ārā.

6.

Skolā Velta bija sanīdusies ar Ievu. Ārēji tas gan bija mazāk manāms, tomēr starp abām augošo sasprindzinājumu juta visa klase. Viņas nesveicināja viena otru, nestāvēja blakus, nestaigāja saķērušās. Velta bija apdziņusi Ievu mācībās, kaut gan pērn vēl abas turējās vienā līmenī. Ieva tuvāko draudzeņu vidū dvēsa: — Neiešu puļķu dēļ censties. Lai cenšas komūnistes. — Ar komūnistēm viņa domāja ne vien Naidu, Zelmu, bet arī Veltu. Ieva ģērbās glītāk nekā citas skolnieces, kas centās zināmā mērā pieskaņoties jaunajam proletāriskajam paskatam. Ievas pirkstos reizēm parādījās gredzeni, iegūti vēl tēva veikala ziedu laikos.

Politiskais audzinātājs Urbucēns skatījās ziņkārīgi uz šo sīkpilsonības atvasi, kas uzsmaidīja viņam tik mīļi, ka pat lielinieka raupjā, norūdītā sirds atmaiga. Viņš izmeta pret Ievu vārdus, ka arī buržuji varot pāraugt. Ļeņins bijis cariska skolu inspektora dēls.

Starpbrīžos Ieva palika drūmi sēžam savā solā, jo gaitenī viņai būtu jāredz Velta staigājam ar glīto Pēteri Vildavu. To sirds nevarēja panest. Reizēm tiem pievienojās arī Zelma. Tad Ievas bēdu mērs bija pilns, viņa skrēja dzert ūdeni. Kā tāls aizmirsts sapnis likās vienkāršā, dabiskā dzīve uz laukiem pie jaunsaimnieka Jāņa Grauda, vieglā ķircināšanās, saldā gulēšana sienā zem bezdelīgu lizdām. Zemnieks laikam bija sirsnīgi iemīlējis nebēdnīgo pilsētas skuķi, jo rakstīja tai vēl tagad smagas, neveiklas vēstules, bet, prātīgs cilvēks būdams, netīkoja dibināt savu nākotni uz paša celtiem māņiem. Dzīve jau tā bija grūta, rītdiena tumša, nezināma, kopš iebrucēji saimniekoja Latvijā.

Ieva izlasīja Grauda vēstules, reizēm pasmējās par to izteiksmi, reizēm noskuma, ka nevar uz tām nekā atbildēt, jo kopš rusdens viņu bija savaldzinājis skaistais Pēteris, ar ko tik labi bija sapratusies, čalojot pirmajās atsāktās skolas dienās. Īstenībā lūzums ar zēnu bija noticis viņas pašas gražu dēļ. Viņa bija pārāk kaitinājusies, tēlojusi aukstu, nepieejamu, tā pazaudēdama īsti vēl kaitinājusies, tēlojusi aukstu, nepieejamu, tā pazaudēdama īsti vēl neiegūto Pēteri, kuŗam tiešām netrūka meiteņu laipnības. Viņa bija joprojām pārliecināta, ka pietiktu vienreiz ar puisi sirsnīgi izrunāties, un Velta pazustu no viņa sāniem kā nebijusi. Taču viņa negribēja spert pirmo soli uz izlīgšanu; nejauši satiekoties ar Pēteri, gāja tam vīzdegunīgi garām it kā tukšai vietai. Savu sataukumu manīja tikai pati.

Skolotāji viņai lika bezkaunīgi mazas atzīmes, nemaz neatgādāmies iepriekšējo gadu sekmes, bet viņa parasti stāvēja to priekšā kā mēma, grozīdama skaistās acis, valšķīgi smaidīdama. Sevišķi viņa sāka kārināt politisko audzinātāju Urbucēnu, kas, būdams gan vecumā starp četrdesmit — piecdesmit, vēl bija brašs, kaut arī pamaza auguma vīrietis. Viņš tē tagad bija noteicējs, viņa priekšā drebēja kā direktors, tā arī visi skolotāji. Bet jaunatne pret viņu izturējās kā pret kuru katru audzinātāju, pat vēl zobgalīgāk, jo viņa krievismiem piemētātā valoda bija tik jocīga ka jāsmejas gribot negribot. Kaut gan viņš bija ar lielu varu, tomēr skolnieces, drusku uzmanīdamās, āķīgi jautāja.

„Kāpēc krievietes staigā ar bubļičkām? Vai tā Maskavas jaunākā mode?"

„Kur paliek mūsu kūkas?""

„Vai esat redzējis Staļinu bez ūsām?"

Jautājumi nāca bez iepriekšējas sazināšanās. Visbiežāk tos nolika zīmītēs uz katedras pirms mācību sākuma. Urbucēns tos klausījās vai lasīja dusmodamies, bet kad tie nerima, piedraudēja bargāk: „Mēs, komūnisti, panesam daudz. Kad mēra pilna, mēs savus pretiniekus iznīcinām."

Ieva sēdēja pirmajā solā, tvīkdama no skolotāja dusmu vārdiem. Otrā solu rindā Velta nēdza visvairāk draiskoties. Pat visnopietnākos īsā kursa lasījumos tai iešāvās prātā kāda ačgārnība, ko viņa nekavējās pateikt gan blakus sēdētājai Zelmai, gan klasei, gan pašam Urbucēnam. Dīvainā kārtā arī pioniere Zelma bieži jautāja, izlikdamās pamācāma, ar tādu vientiesīgi izgudru pamattoni, ka lielinieks nonāca lielās sprukās, nezinādams ko atbildēt.

Tad kādu dienu pēkšņi neierādās nedz Velta, nedz Zelma. Veselu nedēļu viņas iztrūka, tad parādījās gan, bet bālas, novārgušas, izmocītas, drudžaini mirdzošām acīm. Uz biedreņu vaicājumiem viņas neatlaidīgi klusēja, izvairījās no atbildēm vai deva nenozīmīgas. Tikai vēlāk vienatnē Velta tuvākajām atzinās, ka abas bijušas izsauktas uz čeku drausmu pilnajā namā Stabu ielā.

(Turpinājums sekos).

Bruno Puriņš

REAL ESTATE BROKER

Active Member of Toronto Real Estate Board

PIRMAIS LATVIEŠU NEKUSTAMO ĪPAŠUMU BIROJS KANADĀ

PĒRKOT: PIEDĀVĀJAM PLAŠĀ IZVĒLĒ MĀJAS, VEIKALUS, FARMAS UTT.

PĀRDODOT: 20 LABĀKIE AĢENTI JŪSU RĪCĪBĀ

FARMAS: ORANGEVILLĒ, SHELLBOURNĀ UN DUNDALKAS APKĀRTNĒ

AIZDEVUMU SAGĀDE: LĪDZ $2.500 PAR 3% GADĀ

PĀRSTĀVJI FARMU LIETĀS
VALTERS GOBA. Tel. 94J13 Dundalk
NICK. BORISS, R.R.3. Waldemar, Ont.

GALVENAIS BIROJS **OL 7561**

1318 BLOOR St. W. Toronto. Birojs atvērts no pl. 10-10

Pārbaudiet mūsu pārdodamo namu sarakstu

JANE — BLOOR $3.000 iemaksa, 5 istabas, eļļas apkure, garāža. Pirkuma cenā ieskaitīts ledus skapis, plīts un virtuves mēbeles. Pilna cena $13.800.
YONGE — BROOKDALE 6 istabu atsevišķa māja, ūdens—eļļas apkure, garāža. Prasītā cena $17.500.

JANE — ANNETTE atsevišķa 6 istabu māja, ļoti labas cietkoka grīdas, garāža. Pilna cena $12.900. Iemaksa tikai $3.500.
7 ĻOTI LIELAS istabas, garāža, eļļas apkure. Viena no labākajām mājām High Park rajonā. Pilna cena $17.200, iemaksa $5.000.

Par augšminētiem un daudz citiem īpašumiem zvanīt
E. PUĶĪTIM, OL 7561 vai
R. ŠILDERAM

LIELĀ IZVĒLĒ 1954. GADA

METEOR, MERCURY un LINCOLN

vieglo un vairāk kā 125 jaunu modeļu — katram darbam piemērotu — MERCURY smago automašīnu. Tāpat vairāk kā 100 visu firmu lietotu mašīnu izvēle

PUDDICOMBE MOTORS LIMITED

1543 BLOOR ST. WEST, TORONTO
Pārstāvis P. BERNĀTS
Tel.: darbā OL 7531, mājā LL 1470

Iris PUĶU VEIKALS

598 BLOOR ST. W. TORONTO. Tel. ME 5665

Pēdējais mēnesis Holandes puķu sīpolu izpārdošanai.
Tulpes, hiacintes, krokusi, dzeltenās narcises.
Līdzīpašniece latviete — sējēja ar ilggadīgu praksi. Organizācijām rabats.

MATINEE HATS

DĀMU CEPUŖU VEIKALS

850 Bloor St. W. (pie Ossington Ave), tel. LO 7076
Toronto

Krājumā: velūra, filca un kokteiļa cepures

Pagatavo arī no pienestā materiāla un pārveido lietotas cepures. Gatavojam kažokiem piemērotas cepures un uzročus

MARTA ŠVERNS

Dr. P. BĀRDIŅŠ

740 Spadina Ave (pie Bloor), Toronto
no plkst. 5—7 vak. Tel. kabinetā WA 1-7203, mājās MU 6324

Dr. JĀNIS KAROLS

LATVIETIS

Toronto, 404 Delaware Ave (pie Hallam St.)
no pl. 9—11 un no 5—7, izņemot trešdienas. Tel. OL 1681
Ar Harbord tramvaju vai Ossington autobusu

Dr. ANNA LAUKS

86 BLOOR ST., WEST. TORONTO
Physicians & Surgeons Buliding, ieeja no sāniem, istaba 614, no plkst. 6—8 vakaros, sestdienās no plkst. 10—12 priekšpusd.
Tel. kabinetā WA 2-8855, mājā LY 6349

Dr. SILVIJA UZANS

BĒRNU, IEKŠĶĪGĀS UN ĀDAS SLIMĪBĀS
No pl. 6—7 ik dienas, izņemot sestdienas. Otrdienās, ceturtdienās, sestdienās arī no plkst. 12—1
52 Linsmore Cresc. (pie Danforth), tel. GL 2892
TORONTO

Dr. ROMAN PNIEWSKY

Ar ilggadīgu praksi slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē
SPECIĀLISTS IEKŠĶĪGĀS, SIEVIEŠU UN VENERISKĀS SLIMĪBĀS (158)
3537 PARK AVE, MONTREAL, P.Q., tel. HA 7623, Montreal
Runā vāciski un krieviski Pieņem no 3—9 vakarā

Dr. Inese Ziediņš
ĀRSTE ZOBU SLIMĪBĀS
218 Greenwood Ave, Toronto, Ont. RI 2922
Pieņem no 1—9 katru dienu, sestdienās no 9—1

ZOBĀRSTE

ŅINA ČERNAVSKIS, Dr. med. dent. D.D.S.

pieņem pirmdien un trešdien no 2—9 vakarā, otrdien un piektdien no 9—5 vakarā.
660 Broadview Ave, Toronto, tel. RI 4643

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS

(LIETUVIETIS)
Diplomēts Vācijā un Kanadā
345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave)
Zvanīt WA 3-2003 pēc norunas 9—5 pp. katru dienu
Runā vācu un slavu valodas Slēgts no 14. — 28. augustam

O.E.CARSON

Ltd., Realtor

O. INDZERS, 1318 Danforth Ave, RI 7541
K. KAMPE, 1245 St. Clair Ave, OL 3516
A. KAMPE, 490 College St., WA 4-7121

Sagādājam aizdevumus un sniedzam informāciju par nekustamiem īpašumiem.

HERMAŅA KLIGERA

FOTO STUDIJA

1 FIRST AVE, Toronto, Ont.
(Gerrard un Broadview)
RI 5697 HA 9908

Portreti, kāzu, bērnu, dokumentu un krāsu uzņēmumi.

Svinību un svētku gadījumos speciālas apsveikumu kartītes ar jūsu ģīmetni

Attīstu un kopēju arī amatieru darbus. Amatieru materiāliem atlaide. Pārdošanā: Kontax, Leica, Rolleicord, Rolleiflex (tieši no Vācijas) fotoaparāti.

GREGORY CHARLAP

B.A.M.Sc., M.C.L.
ADVOCATE, BARRISTER and SOLICITOR
Biedrs pie augstākās tiesas, runā vācu un slavu valodas.
Birojā UN 6-8791 MONTREAL, P.Q. Mājās AT 1858
University Tower Bldg., 660 St. Catharine St. W., Room 604.

Radio un televīzijas technikis A. EGLĪTIS

pieņem labošanā visāda veida radio un televīzijas aparātus.
Pārbūvē Eiropas aparātus. Garantēts darbs.
62 LANGLEY Ave Toronto. Tel. RI 6477

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC
68 WELLINGTON W. (tuvu Bay St.) Toronto, Ont., tel. EM 6-6451
Vecākais ceļojumu un notāriāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notāriālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietās. Runā krieviski, vāciski, latviski (234)

Dr. A. RATINOV

Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.
Runā arī vāciski un krieviski
479 1/2 EUCLID Ave, WA 1-6708
TORONTO (552)

Dr. S. V. FEINMAN

Vīnes universitātes ārsts-chirurgs
Tel. LL 5739
Pieņem 6—9 vak., sestdien no pl. 2—7 vak.
251 CRAWFORD St.
(Dundas stūrī) Toronto
Runā vāciski un krieviski

Dr. T. L. GRANOVSKY

ZOBĀRSTS-CHIRURGS
runā krieviski un vāciski
514 DUNDAS St., W.
Spadina stūrī.
Zvanīt EM 8-9038, Toronto (168)

Dr. med.
K ŻYMANTIENE

Ārste chirurģe sniedz dzemdību palīdzību 1189 Bloor St. W. Toronto (ieeja no 613 Brock Ave) Pieņem katru dienu no 1—4 un 5—8 un pēc vienošanās. OL 6851
Runā latviski un vāciski

Dr. Alexander Szatmari
nervu un noguruma slimībās
260 St. Clair Ave, W.
Toronto
Runas stundas no 2—7 pp vai uz iepriekšēju norunu pa tel
WA 1-0556 vai MA 5243

Dr. MICHAEL BALKANI
spec. sieviešu slimībās un dzemd. palīdzībā.
202 St. CLAIR AVE pie Avenue Rd. Toronto, pieņem slimniekus.
Tel. WA 1-9632 un HU 8-7841

Dr. JĀNIS REKAI
chirurgs un dzemdību palīdzība
Dr. PAULS REKAI
iekšķīgās slimībās un Rentgena uzņēmumi
219 St. Clair Ave, W.
Toronto, Ont.
Iepr. telef. pieteikšanās
WA 3-2395

GERALD H. MARSDEN

Advokāts un notārs
6 Adelaide St. E. Room 809
EM 6-9614
runā vāciski un krieviski
Mr. A. KERSON,
igauņu jurists,
mājās MA 6141, Toronto (697)

PIEPRASIET KONSERVĒTUS

ŽĀVĒTOS ZUŠUS

un

ZUŠU GALERTU

Pasūtinājumus līdz adresēt
A. ROSE
10 WIDMER ST., TORONTO
Tel. EM 8-7000

IECEĻOŠANAS, IZCEĻOŠANAS vīzu, pasu, uzturēšanās atļauju, laulības šķiršanu legalizācijas un citas lietas administratīvās iestādēs kārto
ALEKSANDRS KĀNBERGS
596 Sherbourne St., Toronto
(pie Bloor St.), tel. WA 1-7149

ANNA GARNEY

bijusī Elizabetes Jirgensons modes salona meistare Rīgā,
atjauno pasūtinājumu pieņemšanu
DĀMU TĒRPIEM
928 Bloor St. W., Toronto
(pie Concord Ave)
Lūdz zvanīt no plkst. 6.30 vak.
Tel. OL 7066

RUTA TĪRĪTAVA

PAGATAVO
KUNGU UZVALKUS,
Pieņem šūt, labot, kā arī tīrīt dāmu kleitas.
366 King St. W., Toronto
Tel. EM 6-2740

Kungu un dāmu drēbnieks
A. SILAVS
634 Ontario St., Toronto
Tel. WA 4-8855
Uzvalki un kostīmi, sākot ar $35

DĀMU FRIZIERSALONS

MODEL

VIJA KRĒMANIS
109 Moberly Ave, Toronto
Tel. GR 0464
Danforth—Woodbine, 2. stāvā

Re-elect ...
BRAND
First Choice for
CONTROLLER

EARL BROWN

ADVOKĀTS-NOTĀRS
AIZDEVUMU UN OBLIGĀCIJU SAGĀDE
221 Victoria St. Toronto
EM 3-5179

ASTRAS JAUNĀKĀS GRĀMATAS
PASAULES SLAVENĀ SPĀŅU RAKSTNIEKA FILOZOFA

ORTEGAS-Y-GASSET
MEDITĀCIJA PAR MĪLESTĪBU

IZMEKLĒTĀS ESEJAS

Lasītāju ilgi gaidītā grāmata, kurā autors dziļi, patiesi un skaisti iztirzā mīlestības rašanos, tās īpatnības un ietekmi cilvēka dzīvē. Iesieta, glītā apdarē ar māksl. ED. DZEŅA vāka zīmējumu iznāks 30. nov. Cena $3.35. Šo grāmatu ar 20% atlaidi, t. i., par $2.70 saņems tie, kas līdz š. g. 30. nov. iesūtīs samaksu apgādam ar čeku vai M.O.

Latviešu trimdas desmit gadi

— raktu krājums ar pazīstamu autoru rakstiem par diplomātisko, politisko — sabiedrisko darbu, rakstniecību., presi valodu, mākslu, zinātni, baznīcu un organizāciju darbību trimdas laikā. Dr. phil. H. TICHOVSKA redakcijā.
Vērtīga grāmata ikvienam visos gadījumos. Cena $4.30

K. Raudives jaunākais romāns Neredzamā gaisma
„K. Raudive ar Neredzamo gaismu sniedzis līdz šim labāko darbu." P. Ērmanis, Latvijā Nr. 40. Cena $3.90

J. Klīdzējs — Viņas un viņi
— jaunākās noveles un stāsti Cena $3.35, broš. $2.65

Z. Mauriņas — Pilsētas un cilvēki
— autores viena no labākām eseju grāmatām. Cena $3.45 ies., $2.75 broš.
Pasūtinājumi adresējami:

ASTRAS APGĀDS,

c/o ANNA TICHOVSKIS, 129 Indian Rd.,
Toronto, Ont., Canada. Tel. LL 8682

Ziedu sakārtojumi līgavām, ziedu sakārtojumi katram gadījumam.
Plašā izvēlē griezti ziedi, podu puķes greznuma stādi,
Kanadas latviešu daiļamatnieku savienības salons.
802 Bathurst ielā pie Bloor, KE 3884
Toronto

AUSTRAS ŠMITS

DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W. Toronto, tel. LL 6792 (pie Grace)

LATVIEŠU
PUĶU SALONS

CALLA

727 Danforth Ave, pie Pape,
tel. HA 9911, Toronto

Griezti ziedi, podu puķes, mirtes un zaļumu stādi bagātā izvēlē. Krāšņi ziedu sakārtojumi laulībām un citiem gadījumiem eiropiešu un kanadiešu gaumē. Palmas dekorācijai.

Diplomētas puķu sējējas — Latviešiem atlaide
Laipna apkalpošana — Piegāde mājās

VAI JŪS INTERESĒ APKURES JAUTĀJUMS?

PIEDĀVĀJU

WINKLER

zema spiediena eļļas apkures ierīci — Burneru garantējot 25% eļļas ietaupījumu, kā arī citu labāko firmu apkures. Paskaidrojumus sniedzam pa telefonu vai rakstveidā

GARNEY & Co

15 Barton Ave. Toronto. Tel. ME 2554

Tautieši, sagaidiet Ziemassvētkus un Jaungadu paša mājā!

JO AR MŪSU AIZDEVUMU SAGĀDI PAR 3% GADĀ UZ 2 GADIEM TAGAD JUMS IR IESPĒJAMS PAŠIEM IEGĀDĀTIES SAVUS ĪPAŠUMUS

V. PALMA

sniedz pakalpojumus latviešu valodā

MĀJU PIRKŠANAS-PĀRDOŠANAS LIETĀS

RI 3670

G. BATCHELLER, BROKER, 33 FAIRVIEW BLVD.

MŪSU REKLĀMA — IZDEVĪGS TIRDZNIECISKS DARĪJUMS!

Šinī nedēļā labākais piedāvājums:

RUNNYMEDE — ANNETTE rajonā 6 istabu ķieģeļu māja, cietkoka grīdas, garāžas iespējas, ļoti izdevīgs darījums. Kopcena $11.500, paša nauda iemaksai tikai $500.

DAINAS KOŖA 5. GADA SVĒTKU KONCERTS

sestdien, 4. decembrī, plkst. 8 vakarā

PARKDALE COLLEGIATE AUDITORIJĀ, 209 JAMESON Ave, Toronto

Programmā.: J. VĪTOLA, A. KALNIŅA, E. MELNGAIĻA, V. OZOLIŅA, J. CĪRUĻA, J. ZĀLĪŠA, H. PAVASARA, E. FREIMANES, A. JĒRUMA u. c. latviešu komponistu darbi.

Diriģente: ERIKA FREIMANE

Ieejas maksa: $1.00, skolēniem puscena. DAINAS KORIS

AMERIKAS LATVIEŠU TEĀTRIS

(NJUORKAS ANSAMBLIS)

1954. g. 27. novembrī, pl. 7.30 vakarā uzvedīs Ītona auditorijā Toronto

MĀRTIŅA ZĪVERTA KOMĒDIJU **ČŪSKA** Režisors OSVALDS URŠTEINS. Dekorātors EVALDS DAJEVSKIS

Tēlotāji: MILDA ZILAVA, HELGA GOBZINE, HILDA PRINCE, KĀRLIS LAGZDIŅŠ, KĀRLIS ĢĒRMANIS, OLĢERTS PARŅICKIS

Ieejas cenas $2.50, $2.00 un $1.50. Ieejas biļetes pārdošanā Lotus puķu veikalā, 802 Bathurst St., Latvija Amerikā redakcijā, 123 Huron St.

SV. JĀŅA DRAUDZES DĀMU KOMITEJA

š. g. 4. decembrī, no plkst. 1—6 pp. Toronto Sv. Trīsvienības baznīcā (Bloor un Sherbourne ielas stūrī) rīko TRADICIONĀLO

ZIEMASSVĒTKU TIRDZIŅU

Lielā izvēlē skaista un vērtīgas Ziemassvētku dāvanas: Latviešu daiļamatnieku savienības biedru darbi; latviski audumi; rotas lietas; keramika; kokgriezumi; lelles, bērnu rotaļlietas u. c.

PLAŠS GRĀMATU GALDS. LOTERIJA. BUFETE. PĪPARKŪKAS

Ieeja brīva. Visi mīļi aicināti Atlikums grūtdieņu aprūpei

DV ST. KATARĪNES NOD. VANADŽU KOPAS

GADSKĀRTĒJAIS

KONCERTS - BALLE

notiks š. g. 4. decembrī, Slovaku zālē, Page un Welland ielu stūrī, St. Katarinēs

PROGRAMMAS SĀKUMS PRECĪZI PLKST. 20.00

Ieejas maksa $1.25. Viss atlikums aprūpes darbam

Ciemiņus no tuvienes un tālienes ar prieku sagaidīs

VANADŽU KOPA

IZNĀCIS

K. Lazdiņa, B.Sc. (Com.)

DARBS

Sanskrit-Latvian Words

Interesanta un pamatota viela ar ierosinātājām piezīmēm dziļām pārdomām un attiecīgiem secinājumiem par mūsu tūkstošiem gadu veco un ievērojamo pagātni.

GALVENIE NODAĻĪJUMI:

Sociālā iekārta, Būvniecība, Amati, Zemkopība, Reliģija, Rīgas nosaukuma atrisinājums

Pateicoties sanskritu un latviešu vārdu lielajai līdzībai, darbs saprotams arī angļu valodas nepratējiem. Grāmata gliti izdota un piemērota svētku dāvanām.

Maksā $1.75

Nauda pārvedama ar Money Order.

Pasūtināma pie autora:

Room 12, 1501 St. Catherine St., W., Montreal, P.Q., Canada

MEKLĒ

mašīnburtlici-latvieti

pastāvīgam darbam

Lūdz atsaukties uz adresi:

Mr. MILKAUDZE

16 Sewall St.

Boston, Mass., U.S.A.

Drēbnieks

J. Grīslis

188 Davenport Rd. Toronto

WA 3-5295

Agrāk: Rīgā, Berlīnē Stokholmā

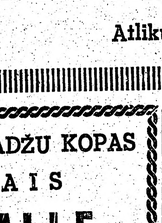

FRANK VASS, B.A.

ADVOKATS — NOTARS

455 Spadina Ave, Apt., 403

COLLEGE un Spadina ielu stūrī

Tel. biroja — WA 2-4989

WA 1-9424

DAVID R. JOSEPHSON

R.O.L.B.E.O.

OPTOMETRISTS

336A BLOOR ST. W., TORONTO

(Spadina Rd.) birojā WA 3-8434

Acu pārbaude Recepte

Nopietnā precību nolūkā

Materiāli nodrošināts kungs, 39 gadi vecs, 166 cm garš, nedzērājs, nesmēķētājs, mierīgas un klusas dabas cilvēks ar auto, 4 gadi Kanadā, vēlas iepazīties ar nopietni domājošām latvju sievietēm, kurām būtu nolūks dotīes svētā laulībā. Atbildēšu visas vēstules.

Ofertes šīs avīzes kantorī ar Nr. 553.

IZĪRĒJAMS 4 istabu dzīvoklis. Lūdz zvanīt MU 0951, Toronto. (483a)

IZĪRĒJAMAS 2 nemēbelētas istabas ar virtuves lietošanu 2. stāvā. Ģimenei vai vieniniekiem, Coxwell — Gerrard rajonā, klusā ielā, tuvu satiksmei uz vēlēšanos garāža. Zvanīt GE 2194, Toronto. (576)

IZĪRĒJAMAS 2 istabas ar virtuvi un vannas istabu. Garāža. — 56 Lyall Ave, Toronto. Zvanīt tel. OX 0578. (578)

BROADVIEW — GERRARD rajonā izīrējams 1—4 istabu dzīvoklis bez mēbelēm (satiksmes centrā). Zvanīt RI 5697, Toronto.

IZĪRĒJAMS dzīvoklis, Mount Pleasent rajonā, trīs istabas un virtuve. Zvanīt pēc pl. 6. Tel. — MO 8219, Toronto. (551)

IZĪRĒJAMAS 3 nemēbelētas istabas un virtuve, 17 Bertram St., (Keel-Eglinton). Zvanīt MU 1243, Toronto. (567)

IZĪRĒJAMAS 2 mēbelētas istabas kopā vai atsevišķi ar virtuves lietošanu. Pape — Riverdale, Harbord tramv. piestātne. GE 0756. Toronto. (454)

CHURCH — GERRARD rajonā izīrējamas 2 mēbelētas istabas ar virtuves un ledusskapja lietošanu. EM 6-4528, Toronto. (556)

IZĪRĒJAMAS 2 nemēbelētas istabas kopā vai atsevišķi. Zvanīt RI 4688, Toronto. (554)

MĒBELĒTA istaba ar vārīšanas iespējām izdodama Lawrence - Mt. Pleasant rajonā. HU 8-8214 pēc plkst. 5. Toronto. (574)

HAIGH PARK — BLOOR izīrējama nemēbelēta istaba vienai vai divām personām. Uz vēlēšanos atsevišķa virtuve. Zvanīt — JU 3081, Toornto.

IZĪRĒJAMA istaba un virtuve 2. stāvā, 93 Marion St. LA 9914, Toronto. (577)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba pārim vai vieniniekam Bloor — Runnymede rajonā. Zvanīt tel. — RO 3131. (570)

FAIRBENKS-MORSE

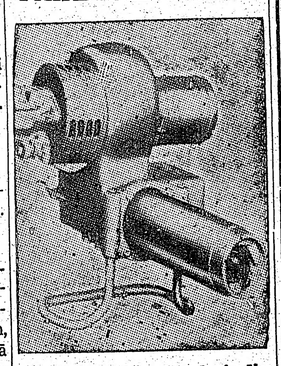

Laboju un iekārtoju pēc izvēles visu firmu eļļas apkures (burner)

sākot ar $320.00

uz nomaksu 6%

Gada garantija.

Tiem, kas vēlētos pasūtināt eļļu $5.00 PRĒMIJA

Iekārtoju un laboju visu veidu ūdens un gaisa apkures vecās un jaunās mājās. Garantēts darbs.

Kanadas inženieru atbildība

A. LAGUNS

964 Bathurst St., Toronto

Tel. ME 6583

BLOOR — DUFFERIN rajonā izīrējama mēbelēta istaba ar virtuvi 3. stāvā, nemēbelēta istaba un virtuve 2. stāvā un mēbelēta istaba vieniniekam 1. stāvā. Trīs garāžas. Apskatīt katrā laikā, 84 Armstrong Ave, Toronto. (555)

BROADVIEW — GERRARD rajonā izīrējama mēbelēta istaba 1 vai 2 personām. Uz vēlēšanos pansija un garāža. 52 First Ave, Toronto. Tel. RI 3214. (558)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba sievietei $5.00 nedēļā. GL 2043, Toronto. (560)

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

izdara pakalpojumus katrā laikā

Zvanīt OL 1403, Toronto

IMANTA

Apgāda IMANTA jaunās grāmatas

ANDERSENA

PASAKAS

Izraudzījusi un tulkojusi Lija Kronberga

1955. gadā paiet 150 gadu, kopš dzimis pasaku ķēniņš — dānis HANSS CHISTIANS ANDERSENS. — Šai laikā ir iznīkusi daža laba ķēniņvalsts, bet pasaku ķēniņa valstība ir nemitīgi augusi augumā un tagad tā ir tik liela kā visa pasaule, jo ikviens, kas reiz dzirdējis vai lasījis tādas pasakas kā NEJAUKAIS PĪLĒNS, ĶEIZARA JAUNĀS DRĒBES, IKŠĶITE, KRIETNAIS ALVAS ZALDĀTIŅŠ vai citas, ir visu mūžu palicis uzticīgs pasaku ķēniņa pavalstnieks. Šī jaunā Andersena pasaku izlase ir bagātīgi illustrēta. Grāmata vēl sevišķi ievērojama tādēļ, ka tā ir **vienīgais Andersena pasaku izdevums visā pasaulē, kam katru pasaku ievada un nobeidz paša pasaku autora darinātas vinetes.**

Šī grāmata ir visskaistākā un piemērotākā dāvana Ziemsvētkos kā mazajiem, tā lielajiem lasītājiem, jo Andersena pasakās bieži ir tādas vērtības, ko īsti izprot tikai pieaugušie, kas šīs pasakas lasīs ar tikpat lielu sajūsmu, kā tās klausās un lasa bērni.

Cena: broš. $1.95 (ies. $2.50)

Apgādā IMANTA iznācis arī gadskārtējais

LATVIEŠU KALENDĀRS 1955

Šis kalendārs ir ērtā kabatas formātā, skaisti iesiets, ar 14 kar. zelta spiedumu uz vāka.

Kalendārā bez kalendārija ar visplašāko latviešu kristāmvārdu sarakstu ir arī 13 Latvijas skaistāko dabasskatu un celtņu fotogrāfijas, pāri par 800 (!) Latvijas diplomātisko un konsulāro pārstāvju, organizāciju, draudžu, periodisko izdevumu un grāmatnīcu adreses visā brīvajā pasaulē, dažādu mēru, svaru, temperatūru un valūtu tabulas, auto piederības apzīmējumi, praktiski padomi traipu tīrīšanai u. c. ziņas, bez tam plaša nodaļa kalendāra īpašnieka piezīmēm. Cena $0.50

Grāmatas pērkamas un pasūtināmas visās latviešu grāmatnīcās vai tieši apgādā IMANTA. — Pasūtinot grāmatas tieši apgādā līdz 15. decembrim, iesieta grāmata par brošētas cenu vai 25% atlaide

IMANTA

POSTBOX 292, KOBENHAVN V.

DANMARK

UZ PASŪTĪNĀJUMU PAGATAVOJU KUNGU UN DĀMU APĢĒRBUS

V. KUČĀNS

387 Milverton Blvd. Tel. GE 6813, Toronto

Lielā izvēlē jaunākās un labākās angļu drānas, rudenim un ziemai. Rūpīgi pielaikoju, glīti nostrādāju, lietoju astru drēbi, kamieļvilnas audeklus, satīna oderes un labākos pārējos piederumus.

Ātrs pasūtinājuma izpildījums

Zemas cenas

Katru dienu no pl. 9-21, setd. no pl. 9-16

Lielākais literārais trimdas izdevums

R. BLAUMAŅA -- KOPOTI RAKSTI

Cena 1. grupa 5 sēj., 1520 lpp. $18; 2. gr. 6 sēj. 1800 lpp. $21.00

Pasūtinot apgādā šo lielo izdevumu, kas ir visas latviešu literatūras pamats, to var iegādāties uz nomaksu

Iznākušas jaunas, vērtīgas latvju grāmatas

A. Niedras romāns PIE AZANDAS UPES, ies. $3.50

A. Vesterlinda biograf. rom. MOCARTS, ies. $3.40

E. Andersones illustr. st. bērniem VASARA $1.20

Ziemassvētku kartes -- par puscenu

1. kast. 26 krt. $1.65; 2. kast. 19 krt. $1.75;

3. kast. 20 lux $2.00; 3. kast. 20 l. pap. $1.25

Mūsu jaunās grāmatas un kartes pieprasāmas visās grāmatnīcās. Krājumā visu apgādu grāmatas. Piepr. cenrāžus.

Mūsu turpmākās grāmatas būs:

Aidas Niedras romāns — MAIJA PURENE, II daļa

Andr. Niedras vēsš. rom. —KAD MĒNESS DILST

DULLAIS DAUKA, ar N. Strunkes krās. illustrācijām

Dāvinieti mūsu draugiem un labvēļiem lielāko no visiem izdevumiem par Latviju

CROSS ROAD COUNTRY — LATVIA

Ar šo darbu latvieši ieguvuši atzinību un cieņu

LATVJU GRĀMATA

P. O. Box 332, Waverly, Iowa, U.S.A.

BAZNICAS ZIŅAS

Nujorkas latviešu ev.-lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15., N. Y.

1. adventā, 28. novembrī, pl. 3 p.p. Betlemes baznīcā dievkalpojums, māc. R. Zariņš.

Pl. 5 Sv. Toma baznīcā Bronksā dievkalpojums lieliem un maziem, māc. A. Ozols. Pēc tam Nikolaja Kalniņa referāts; dziedās Fanija Vīksne, deklamēs Austra Šteinberga - Nāruna.

Hempstedē, pl. 2 dienā, dievkalpojums Metodistu baznīcā, māc. D. Grauds.

2. adventā, 5. decembrī, pl. 2, Mūsu Pestītāja baznīcā Port Vašingtonā māc. E. Treus.

Pl. 3 regulārais dievkalpojums Betlemes baznīcā, māc. R. Zariņš.

Pl. 6 Lūka baznīcā New Rochelle, māc. R. Zariņš.

Detroitā (Mich.). No 25.—28. nov. Kristus draudzē viesosies prāv. A. Skrodelis no Kanadas. Svētdien, 28. nov. sv. Markus bcā (1045 E. Grand Blvd.(pl. 1.30 pp. bērnu dievkalpojums (arī vecāki lūgti); plkst. 2 pp. Adventa dievkalp. Pēc dievkalp. referāts un pārrunas. Visās dienās māju apmeklējumi pie draudzes locekļiem. Būs dabūjami arī 1955. gada Baznīcas kalendāri un Bitītes kanlendāri. — Bet sestdienā, 27. nov., DV sanāksmē referāts par pozitīvo un negatīvo sabiedrībā un cilvēkā.

Detroitā (Mich.), ev. - lut. latviešu Kristus draudzes dievkalpojums 28. nov., plkst. 2-os p. p. Sv. Marka baznīcā, 1045 E. Grand Blvd. Plkst. 1.30 tai pašā dienā dievkalpojums bērniem.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archib. pārstāvis A. Skrodelis (99 Herkimer St., Hamilton, Ont tel. 7-0136)

Prāv. A. Mitulis, 331 Argyle St. Port Arturā, Ont. tel. 40302.

Svētdien, 28. nov., pl. 6.30, Adventa dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. V. Sēfers (650 Piccadilly Str., London, Ont.).

Niagārā, 5. dec., plkst. 2 p. p. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd., N. adventa dievkalpojums.

Londonā, 12. dec., plkst. 4 p. p., Trīsvienības baznīcā dievkalpojums. 18. dec., plkst. 7 vakarā, Trīsvienības baznīcas zālē kopīga Ziemassvētku eglīte. 24. dec., Ziemassvētku vakarā, plkst. 6, Trīsvienības baznīcā Ziemassvētku vakara dievkalpojums.

St. Katarinēs, 25. decembrī, I Ziemassvētkos Kristus baznīcā, pl. 12 dienā Ziemassvētku dievkalpojums.

Velandā, 25. decembrī, pl. 2,30 p.p. Ungāru baznīcā Ziemassvētku dievkalpojums.

Londonā, 31. decembrī, plkst. 6 vak., Trīsvienības baznīcā Vecgada vakara dievkalpojums ar dievgaldu.

Londonā, 28. novembrī, plkst. 4 p. p. Adventa dievkalpojums ar dievgaldu Trīsvienības baznīcā.

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th Street, Hamilton, Ontario.

Sestdien, 27. novembrī, plkst. 7 vakarā draudzes dāmu komitejas sanāksme mācītāja mājā.

Māc. A. Cops (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA-3-1873, Toronto, Sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu st., tel. WA 4-1563.)

Svētdien, 28. novembrī, pl. 11 Adventa dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis (50 Dawson St., Toronto, Ont. tel. LO 2510)

Māc. A. Briedis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. OL 8171.

28. novembrī, — pirmā adventē, plkst. 4 pp. dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā. Dievkalpojuma laikā filmas izrāde bērniem: Jāzeps un viņa brāļi un Apustulis Pāvils misijas ceļojumos (Skaņu filmas krāsās).

Māc. Elmārs Cauns, 8616 - 112 Ave, Edmontonā, Alta. Tālr.: 781788.

Edmontonā, sakarā ar Valstssvētkiem, Mirušo piemiņas diena svētdien, 28. novembrī, plkst. 4 p. p., Sv. Jāņa baznīcā, 10759—96 ielā, dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. Edg. Lange, 73 Putman Avenue, Apt. 3, Ottawa, Ont.

28. novembrī — 1. Adventā — dievkalpojums pl. 5 p. p.

Māc. K. Avotiņš, 1174 West 13 Ave., Vancouver, B. C., Vankuverā.

28. novembrī Adventa dievkalpojums.

Māc. Fr. Ruperts, 159 Maryland St., Winnipeg, Man. Dievkalpojumi notiek Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbroke ielu krustojumā.

Māc. E. Bērziņš, 5833 — 45 Ave Red Deer, Alberta. Tel. 2918. 218 Selkirk Ave Winnipeg, Man.

Māc. Ed. Kerģis, 153 Bancroft Dr. Sudbury, Ont., tel.: OS 3-3284.

Norsbejā (North Bay), svētdien, 28. novembrī, plkst. 17 ev. - lut. baznīcā dievkalpojums.

Māc. H. Kušils (4571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. tel. DE 8394).

Montreālā, Debesbraukšanas baznīcā, Outremont un Blair Ave stūrī:

28. novembrī, plkst. 1,30 p. p. Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

Bērnu dievkalpojumi — 14. un 28. novembrī, plkst. 12,30 p. p. Dziesmu lapiņas.

Otavā, Sv. Pāvila ev. - lut. baznīca, 210 Wilbrod St.

Māc. Art. Voitkus, Hamiltonā, Kristus ev. - lut. latviešu draudzē (87 Jackson St., W., tel.: JA 8-2259) dievkalpojums svētdien, 1. adventā, 28. novembrī, plkst. 5.30 p. p. Svētdienas skola plkst. 3,30 p. p.

Spānijā, Huelvas pilsētas kapos, ap 130 jūdžu uz ziemeļiem no Gibraltāra, apbedīts kāds angļu pavalstnieks, kurš 1942. g. rudenī Anglijā mira ar plaušu iekaisumu. Aizejot aizsaulē tas nezināja, ka atdusas vieta viņam būs zem Spānijas saulainajām debesīm. Savā dzīvē viņš dzimtenes labā nebija darījis nekā sevišķa, bet pēc nāves, pildīja dienestu, kas glāba dzīvību, varbūt tūkstošiem angļu un amerikāņu.

Šis stāsts sākās 1942. gada rudenī, kad Ziemeļafrikas invāzija virzījās uz priekšu pretim uzvarai. Sabiedroto lēmums bija, mēģināt taisīt nākošo triecienu Sicīlijā. Arī vācieši domāja, ka Sicīlija būs angļu uzbrukuma mērķis. Kā vinus pārliecināt par pretējo — izklīdināt vācu spēkus? lauziņa galvas slepenais dienests. Kādam drošības grupas virsniekam radās atrisinājums: vācieši zināja, ka sabiedroto virsnieki turpina lidot gar Spānijas krastu uz Ziemeļafriku. Kāpēc nenomest Spānijas ūdeņos kādu līķi, apgādātu oficiāliem dokumentiem, it kā tas būtu tur gadījies no bojā gājušas lidmašinas. Ja tas izpeldētu krastā, tad būtu droša cerība, ka tā papīri nonāks vācu spiegu rokās. „Priekšlikums kļuva nopietns.

Akcijas organizētāji apvaicājās medicīniskajam dienestam, lai iegūtu līķi, kura nāves cēlonis būtu sakarā ar noslīkšanu. Beidzot pienāca atbilde: kāds vīrs tikko miris ar plaušu iekaisumu, kas nozīmē, ka viņa plaušās ir šķidrums.

Daži mirušā piederīgie bija dzīvi. Bez sīkākas lietas izskaidrošanas tika iegūta viņu piekrišana. Un tā mirušais vīrs, kurš bija gadu 30 vecs, kļuva „Karaliskās flotes mai. Viljāms Martins". Tika nolemts ,ka viltotos dokumentus, kodos līķim līdzi, apgādās augstākā priekšniecība. Tāpēc vienojās ar ģen.-ltn. Nye, imperijas ģenerālštāba vicešefu, ka viņš rakstīs vēstuli ģenerālim Alekzanderam, 18. armijas grupas komandierim Afrikā. Šajā vēstulē uzrādīja divus neīstus uzbrukuma mērķus: vienu Grieķijā, otru vietu kaut kur Vidusjūras rietumos.

Bez šīs vēstules nolēma „majoram Martinam" dot līdzi Vidusjūras flotes komandierim no lorda Luisa Mountbattena šāda satura ziņojumu:

„Es domāju, jūs atradīsit Martinā īsto vīru. Lūdzu sūtīt viņu man atpakaļ tikko uzbrukums būs beidzies. Viņš varbūt atvedīs sev līdzi dažas sardīnes, šeit tās tiek cienītas."

Šo joku ar sardīnēm, bija domājams, vācieši ievēros un tas vērsīs viņu uzmanību uz Sardīniju.

Nākošais grūtākais uzdevums bija izgatavot „majora Martina" identifikācijas karti ar fotografiju. Bet arī tas laimējās: kādā sanāksmē ieraudzīja „majora Martina" līdzinieku, viņu pierunāja pozēt fotografam. Un tā pagatavoja „majoram Martinam" personības dokumentu.

Lai lieta būtu ticamāka, nolēma ka „Martins" bijis jauns, iznesīgs vīrs, invāzijas eksperts, kas būtu patiess iemesls viņa lidojumam uz Ziemeļafriku, viņa kabatā tika ielikts arī Lloyds Bank galvenā biroja paziņojums, datēts 14. aprīlī 1943. gadā, kurā viņš tika aicināts samaksāt kādu vekseli par 80 angļu mārciņām.

Katram jaunam virsniekam ir arī kāda romantiska saistība un „majoram Martinam tāda bija ar šarmanto meiteni Pamu, kuru viņš bija nesen saticis. No viņas Martinam bija fotografija, un kabatas portfelī atradās divas meitenes vēstules. Šīs vēstules bija vairākas reizes locītas un burzītas, kas liecināja, ka tās ir neskaitāmas reizes lasītas. 80 mārciņu aizņēmums varēja būt sakarā ar viņa saderināšanos, jo „majora" kabatā atradās rēķins par 53 mārciņām par saderināšanās gredzena pirkšanu. „Majoram Martinam," bez šaubām, klāt bija pastaigas lietas: rokas pulkstenis, armijas identifikācijas numurs, cigaretes, vecas autobusa biļetes, piezīmju lapiņas un atslēgas. Tālāk tika nolemts, ka „majors" nodomājis vest savu saderināto uz teātri „Strike ar New Note," un tāpēc viņa kabatā tika ieliktas divas biļetes uz 22. aprīļa izrādi.

Tā piemulkošanas akcija bija sagatavota. Slepenā dienesta vīri nolēma līķi izmest mazajā ostā Huelvā pie Portugales robežas. Spāņiem to atrodot, tas būtu jānodod britu vicekonsulam apglabāšanai, bet līdz tam vācu aģenti iegūs viltoto papīru kopijas un pasākums izdosies.

Par laimi ap šo pašu laiku zemūdens Seraph, ko komandēja ltn. Dževels, bija devusies uz Maltu.

Tika pārbaudīti laika apstākļi, kādus varēja sagaidīt Huelvā, un atkal laimējās: galvenais vējš pūta uz krastu.

Pēdējo rīkojumu deva ministru prezidents Čerčils. Viņš bija jābrīdina, ka, ja vācieši saskatīs viltību, Sicilija tiks atzīta par sabiedroto uzbrukuma mērķi. Čerčils deva savu piekrišanu un norādīja, ka ģenerālis Eizenhauers, augstākais invāzijas komandieris, ir informēts.

Zemūdene Seraph devās jūrā 1943. gada 19. aprīlī, plkst. 6 pp. Uz zemūdenes atradās „majors Viljāms Martins," kurš bija ievietots 6 pēdas garā metalla kastē, pildītā ar sausu ledu. Desmit dienu laikā zemūdens parādījās virspusē tikai naktīs. Tad, 30. aprīlī, tā atradās 1600 jardu no Huelvas. Pēc tam plkst. 4.30 no rīta metalla kaste, ar „majoru Martinu" tika uzvilkta uz klāja, Dževels pieņāca majoram domāto laivīņu un četri jauni virsnieki nolieca kailās galvas, kamēr viņu komandieris skaitīja apbedīšanas vārdus. Tad ar atgrūdienu „majors Martins devās karā." — Apmēram pusjūdzi tālāk Dževels iemeta jūrā kādai sabiedroto lidmašīnai piederošu gumijas laivīņu un tikai vienu aluminija airi — lai simulētu steigu.

1943. gada 30. aprīļa rītā spāņu zvejnieks redzēja kādu slikoni tuvu krastam. Iestādes konstatēja nāves cēloni: „Noslāpis mirkstot jūrā." Britu vicekonsuls bija jau informēts, un 1943. gada 2. maijā „majors Martins" tika apbedīts ar militāru godu.

Tik tālu bija labi: slīkoni atdeva, bet par dokumentiem nekas netika minēts.

Tad, 4. maijā, sabiedrotie izsūtīja steidzošu slepenu paziņojumu, ka majors Viljāms Martins vedis sev līdzi „ļoti svarīgus slepenus papīrus." Neitrālai spāņu valdībai tika iesniegts formāls pieprasījums atdot visus dokumentus. Šajā laikā vācu aģenti Huelvā darīja, ko varēja. Viņi saprata ziņu svarīgumu pēc aplokšnes izskata un sūtītāju tituļiem. Un tad vairs nebija šaubu, kas notika pēc tam, kad aģenti dokumentu saturu paziņoja saviem priešniekiem. Un tikai 13. maijā spāņu flotes štāba šefs atdeva dokumentus angļu atašejam, piezīmēdams, ka katra lieta pie viņiem atrodas drošībā.

Tad pieprasīja uzstādīt „Martinam" kapa piemineklī, kas stāv vēl šodien. Beidzot „majora Martina" vārds tika ierakstīts kādā sarakstā, kas parādījās London Times 1943. g. 4. jūnija numurā.

Invāzijas panākumi Sicīlijā, pateicoties šai viltībai, jūlija mēnesī bija tiešām ļoti labi. Bet īstie pierādījumi atklājās vēlāk, kad pētīja ienaidnieka atstātos dokumentus.

Kādu dienu pēc kara kāds britu virsnieks vācu flotes atstāto dokumentu pārbaudes daļā sastraukts ziņoja angļu flotes slepenā dienesta direktora vietniekam, ka: augstāks armijas virsnieks, kara laikā sūtījis visslepenākā rakstura vēstules, kas kritušas vācu rokās.

Pilnīgi droši, tie bija „majora Martina slepenie dokumenti." Tur, vācu archīvā bija šo vēstuļu fotokopijas, pārtulkotas ar slepenā dienesta atzīmēm. Tur bija admirālim Dēnicam speciāli sagatavots raksts. Dienas 14 pēc slīkoņa izskalošanas Spānijas krastā, vācu kara flotes štāba dienas grāmatā bija atzīme, ka vācu armijas štābs nācis pie atziņuma, ka dokumenti bijuši īsti, un ka galvenais sabiedroto uzbrukums nebūs viss Sicilijā, bet gan Sardīnijā, ar blakus uzbrukumu Grieķijā.

Izrādījās, ka vācu virsvadība bija pārvietojusi veselu tanku diviziju no Francijas uz Grieķiju, lai segtu divu jūras līču savienojumu. Tā bija nevajadzīga operācija, kas vācu diviziju atrāva no kara lauka uz ilgāku laiku. Tālāk virspavēlniecība bija pavēlējusi izlikt mīnas gar Grieķijas krastu, ierīkot krasta baterijas un sagatavot torpēdlaivu bāzes utt. Vesela grupa torpēdlaivu jūnija mēnesī tikusi pārsūtīta no Sicīlijas uz Grieķiju. Rietumos feldmaršals Keitels bija parakstījis šo pavēli pastiprināt Sardīnijas aizsardzību. Stipri tanku spēki bija sūtīti uz Korsiku, aizsardzība bijusi pastiprināta arī Sicilijas ziemeļu krastā, kur sabiedrotie nemaz neuzbruka. Pat tad, kad invāzija Sicīlijā bija jau sākusies, vācu virspavēlniecība vēl pieprasījusi speciāli novērot Gibraltāra šaurumu, lai iegūtu ziņas, vai kuģu konvoji nedodas uzbrukumā Korsikai un Sardīnijai. Citos dokumentos bija rūgtas atzīmes, ka torpēdlaivu sūtīšana uz Grieķiju atstājusi vajadzīgā vietā tukšu robu.

„Majora Martina" misijas panākumus vislabāk var vērtēt pēc feldmaršala Romella vārdiem, ka sabiedroto uzbrukums Sicilijai vācu aizstāvjus novirzījis uz nepareiza ceļa.

Arī Hitleram vajadzējis redzēt šos dokumentus. Admirāļa Dēnica dienas grāmatā protokolēti šādi vārdi:

„Vadonis tam nepiekrita ... ka vislabākais angļu invāzijas punkts ir Sicīlija. Viņš ticēja, ka atrastā angļu sakšu pavēle apstiprina, ka galvenais uzbrukums būs pret Sardīniju un Grieķiju."

S. S.

Vai atomeksplozijas mainīs klimatu?

Vai atomeksploziju ietekmē mainās klimatiskie apstākļi? Šāds jautājums sācis pēdējā laikā nodarbināt zinātniekus, it īpaši pēc Salermo dabas katastrofas Italijā, kur gāja bojā ap 300 cilvēku. Itālijas meteorologi pēkšņo laika pārmaiņu izskaidro ar atomeksplozijām. Arī angļu atompētnieks Dr. Frederiks Sadijs (Soddy) un japāņu meteorologs Dr. Jasmo Mijake (Yasmo Miyake) ātzīst, ka smagās lietus gāzes un sniega nokrišņi Ziemeļjapānā ir radioaktīvitātes sekas, ko radījušas krievu atomeksplozijas Sibirijā. Italiešu fiziķi un meteorologi ir pārliecināti, ka atomeksplozijas ietekmē klimatu.

Vēl uztraucošāka, pēc pētnieku domām, ir informācijas, ka Padomju Savienība, ar milzīgu spridzinājumu palīdzību mainot lielo upju gultnes un virzienus, apūdeņojot Turkestanu, klimatu Ziemeļsibirijā padarot maigāku. Sibirijas klimatiskie apstākļi esot galvenie laika apstākļu noteicēji Centrāleiropā un Vidusjūras apgabalos. Meteorologi bīstas, ka augšminētās pārvērtības liks virs Centrāleiropas un Vidusjūras apgabaliem blīvēties mākoņu masām, Alpos sniega vietā līs lietus un saulainā Riviēra būs mākoņiem klāta. Šīs bažas neesot sliktās meteorologu omas sekas, bet balstoties uz precīziem aprēķiniem.

ŽURKAS KĻŪST MŪMIJAS

Lielu popularitāti ir ieguvis kāds jauns holandietis Mijnhers Oliņšlagers ar savu māku īsā laikā iznīcināt milzīgus žurku barus. Žurku ķērējs gan neaizvedot žurkas prom ar svilpes palīdzību, kā tas darīts Viduslaikos, bet tās nonāvē ar īpašas ēsmas palīdzību. Parīzes pārtikas tirgū nedēļas laikā tūkstošiem žurku iznīcinātas, un par žurku ķērēju sākuši interesēties arī Sav. Valstis. Viņa preparāts ir tik pievilcīgs žurkām, ka tās nekam citam nepieskaras, ja saindētā ēsma izlikta, Indes ietekmē žurkas pilnīgi sakalst, kļūst kā mūmijas, un tā atkrīt visas briesmas, kas celtos, ja iestātos pūšanas process.

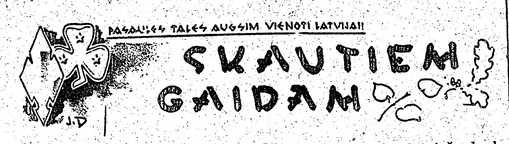

PATEICĪBA

Latviešu gaidu un skautu jendu vārdā izsaku sirsnīgu pateicību organizācijām, uzņēmējiem un privātpersonām, kas ar ziedojumiem sekmēja gaidu - skautu kopnieku kursu sarīkošanu š. g. 9., 10. un 11. oktobrī.

Ziedojuši: DV centrālā valde Kanadā $10.00, DV Toronto nodaļa $20.00, Toronto Latviešu mednieku un makšķernieku b-ba $10.00, V. Adītājs $1.50, Z. Belte $1.00, J. Dzegūze $2.50, A. Kūlainis $2.50, A. Roze $2.00 un O. Siliņa $1.00.

Savas telpas kursu sarīkošanai laipni atvēlēja DV Toronto nodaļa un Toronto Latviešu b-ba

Vad. J. Treimanis,
Jendas skautu pr-ks.

SKAUTI UN GAIDAS MEKLĒ PIEMĒROTU VIETU 1955. GADA NOMETNEI

„Gar lauku sētām, kur ceļš iet garām,
Stāv, brīnās vesels ļaužu bars:
Kur gan šīs skautu raibrindas siros
Vai netaps nolauzts katris zars?..

Ap 300 Kanadas latviešu gaidas un skauti vēl arvienu nav atraduši mājvietu savai 4. lielai nometnei, kuru sarīkos 1955. g. vasarā no 1.—4. jūlijam.

Gaidas un skauti savu nometni vēlētos sarīkot uz latviešu zemes, kādēļ laipni lūdzam latviešu lauksaimniekus un zemes īpašniekus, kuŗu īpašumā būtu nometnei piemērots zemes gabals, to laipni atvēlēt nometnes sarīkošanai.

Vēlams, lai nometnes vieta atrastos apvidū: Hamiltona, St. Katarīnes, Niagara un latviešu pagasts, bet mēs būsim pateicīgi arī par katru citu piedāvājumu kaut cik sasniedzamā attālumā.

Nometnes vietai nepieciešams laukums ap 300 nometņotājiem kuŗi sadalīsies 6 apakšnometnēs, dzeramais ūdens sasniedzamā attālumā, peldēšanās iespējas, kurināmais materiāls (sausi zari) un vieta nodarbībām un rotaļām (meži, krūmāji, ganības).

Laipnos piedāvājumus ar adresi un ceļa aprakstu lūdz sūtīt J. Treimanim, 170 Beatrice St., Toronto. Tel. LL 3706. Nometnes rīcības komisijai nepieciešamas nometnes vietu apskatīt vēl šajā rudenī, pirms sniega uzsnigšanas.

Jau skautu rindas sen aizgājušas,
Bet laudis stāv un raugās vēl.
Vai skautu dziesmas tiem patikušas,
Vai vēl cita kā tiem žēl...

SKAUTI GRAND RAPIDOS

14. Skrundas skautu vienības pulciņš nesen bija ieradies amerikāņu skautu stāba darbinieka Toma Šelbija mājās pie Zēlandes, kur Mičigenas ezera krastā iedēstīja 1400 priedītes. T. Šelbijs, sakarā ar vienības pārreģistrēšanu, izdarījis inspekciju un ar rezultātiem bijis visai apmierināts.

Vienības dižskautu saime pavairojusies un tā tagad sadalīta trīs grupās. Par dižskautu mantzini, kuŗa pienākumos ietilpst apzināt dižskautu iegūtās balvas, ievēlēts A. Roķis. Nākošā gada pavasarī skauti atzīmēs 5 gadu pastāvēšanu, kad notiks plaša izstāde, kuŗai jau tagad sāk gatavoties.

3. novada priekšnieks A. Grigors izteicis pateicību par vienības noorganizēšanu un nesavtīgo darbu līdzšinējam 60. Tērvetes skautu vienības Saginavā pr-kam J. Kesterim un mazskautu pulciņa vecākai vad. Z. Kesterei, kuŗi pārceļās uz Kalamazū. Tērvetes skautu vienības priekšnieka pienākumus uzņēmies vad. Edgars Strautnieks.

KAS NOTIEK KANADĀ?

Ontario un Kvēbekas provinču angļu baptistu apvienības iekšmisijas valde 3. novembrī bija sarīkojusi jaunkanadiešu dienu. Jaunkanadiešu baptistu mācītāji un misijas darbinieki pārrunāja problēmas sakarā ar jaunkanadiešu draudzēm. Bija ieradušies poļi, ukraiņi, krievi, vācieši, ungāri, čechi, igauņi un latvieši. Sprieda par nacionālām draudzēm, par to patstāvību vai atkarību no angļu savienības, par kursu noorganizēšanu pie McMastera universitātes un par sadarbību savā starpā. Diena nobeidzās ar plašu sapulci Walmer Rd. baznīcā, kur dziedāja ukraiņu, igauņu un krievu kori. Latviešu vārdā runāja Anita Zariņa. Vakara galvenais runātājs bija bijušais emigrācijas ministrs V. Harris, kas pats ir baptists.

Piektdien, 26. novembrī, pl. 8 vakarā Silverthorn'as angļu baptistu baznīcā, Silverthorn Ave un Rowntree Ave, stūrī, Toronto latviešu baptistu jaunatne rīko Kanadas vakaru, kur izrādīs filmas par Kanadas mežiem, mežu ugunsgrēku apkarošanu, Kanadas upēm un ezeriem un citas filmas. Aicināti arī viesi.

Svētdienas rītā, plkst. 3.38 sabruka 20 pēdu augstais Hoggs Hollow tilts, kad to šķērsoja kāds smagais auto. Mašīnā sēdošie braucēji laimīgi tika cauri ar viegliem ievainojumiem. Tikai 10 minūtes agrāk tiltu bija krustojis kāds autobuss bez pasažieriem. Šinī sakarā tika pārrauta Toronto galvenā astiksmes ādere no ziemeļiem uz dienvidiem.

Priekš 45 gadiem celtais tilts viesulvētras Hēzeles radītos plūdos bija pilnīgi zem ūdens, bet eksperti to bija atzinuši par satiksmei derīgu. Pašlaik notiek tilta steidzīgi atjaunošanas darbi. Satiksmi cer atjaunot dažu dienu laikā.

Pagājušās nedēļas nogalē Toronto notikuši daudz dažādi notiegumi. 24 stundu laikā notikušas divas slepkavības, divas bruņotas laupīšanas, kāds ārsts pakāries un pakāris arī savu 6 mēneši veco meitiņu, kāda sieviete King un Sherbourne ielu stūrī ar varu iesēdināta kādā automašīnā, bet laimīgā kārtā drīz policija atsvabinājusi; 3 vainīgie vīrieši arestēti. Četri vīrieši arestēti, kad tie mēģinājuši no automašīnām izzagt radio aparātus, bet kādā mājā Marguerette ielā ielauzušies divi laupītāji un aplaupījuši dzīvoklī esošos trīs vīriešus. Tikai stundu vēlāk King ielā kādā pārtikas veikalā aplaupīta kase. Vairākas personas guvušas ievainojumus kildās. Nelaimju un noziegumu virkne noslēdzās ar slepkavību un pašnāvību, H. Kersejam automašīnā nošaujot M. Hibsu un izdarot pašnāvību.

KAS JĀIEVĒRO VĒSTUĻU SŪTĪTĀJIEM

Ziemassvētkiem tuvojoties ievērojami palielinājušies gaisa pasta sūtījumi uz Eiropu. Diemžēl, pasta iestādēm bieži jākonstatē, ka ļoti daudz vēstuļu pārsniedz parasto svaru un tās nav pietiekami apmaksātas ar pastmarkām. Pasts šādos gadījumos aicina sūtītāju galvenā pastā nokārtot iztrūkstošo pastmarkas vērtību. Tas sagādā neērtības sūtītājam un pastam. Ja sūtītājs neizdara piemaksu, tad vēstuli aizsūta, bet saņēmējam jāpiemaksā dubulta iztrūkuma vērtība, kas nav patīkami ne saņēmējam, nedz izsūtītājam. Tāpēc pasts lūdz sūtītājus savus sūtījumus un vēstules ieprieks nosvērt, tā pasargājoties no neērtībām un laika kavēšanas.

GAISA PASTA TARIFS

1. Kanadā pirmās klases pasts līdz 8 uncēm 7 centi, katra nākošā unce 5 centi.
2. Savienotās Valstis, Havaja, un katra vieta Ziemeļamerikā 7c, katra nākošā unce 5c.
3. Bermuda, Meksika, Centrāl- un Dienvidamerika un Rietumindija 10c, katra pusunce.
4. Anglija, Īrija, Eiropa (ieskaitot Azoru salas, Korsiku, Krētu, Dodekanesu, Gibraltāru, Maltu, Kanariju salas, Cape Verde un Madeiru) 15c katra pusunce.
5. Guama, Filipīnas, Afrika, Austrālija un Okeānia 25c katra pusunce.

GAISA PACIŅU TARIFS

1. Anglija un kolonijas	$1.00	pirmās 8 unc.,	40c katras nāk. 4 unc.
2. Francija	$1.45	„	40c „
3. Beļģija	$1.25	„	40c „
4. Dānija	$1.30	„	45c „
5. Holande	$1.20	„	40c „
6. Norvēģija	$1.50	„	50c „
7. Zviedrija	$1.40	„	45c „
8. Šveice	$1.25	„	45c „
9. Austrālija	$2.00	„	85c „
10. Japāna	$1.30	„	50c „
11. Hong Kong	$1.80	„	70c „
12. Dienvidafrika	$2.15	„	90c „
13. Īrija	$1.15	„	40c „
14. Itālija	$1.75	„	45c „
15. Somija	$1.50	„	50c „
16. Pakistana	$2.50	„	90c „
17. Indija	$2.50	„	90c „

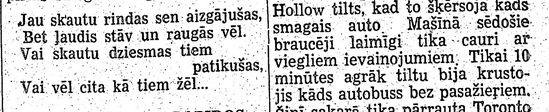

Sporta red. G. Gubiņa vadībā.

JAUNA ADRESE LSPT PREZIDIJAM

Latviešu sporta padomes trimdā Prezidijam domātā korespondence turpmāk adresējama Dainai Kazākai, 30 Dewson St., Toronto, Ont.

TLSK BIEDRU PILNSAPULCE

Toronto latviešu sporta klubs sasauc 1954. gada 5. decembrī, pl. 14.00, Sv. Andreja baznīcas telpās kārtējo biedru pilnsapulci. Darba kārtībā: 1) Sapulces darbinieku vēlēšanas. 2) Valdes un revīzijas komisijas ziņojumi. 3. Budžets un biedru maksu noteikšana 1955. gadam. 4) Valdes un revīzijas kom. vēlēšanas. 6) Dažādi jautājumi un priekšlikumi.

Sapulce, saskaņā ar statūtiem, pilntiesīga pie puses biedru skaita.

TLSK valde

DV TURPINA UZVARAS

Pēdējā līgas spēlē Toronto DV basketbola piecnieks ar 77:49 pārspēja St. Vlad's vienību, atzīmējot tiešo uzvaru līgas sacensībās. Šoreiz Vanagu pretinieks bija klasi vājāks, un ciņa nesasniedza gaidīto spraigumu. Vanagi spēles vadībā nonāca jau ar pirmo minūti un punktu starpību aizvien paaugstināja. Brīžiem uzvarētāju spēle pārākuma apziņā, kļuva pat pavirša, sevišķi aizsardzībā, kas atļāva pretiniekam gūt 49 punktus.

Ar enerģiju un veiksmi metienos izcēlās Andrejs Richters, kas guva 22 punktus un Alfrēds Spricenieks — 17 p.

*

Pilsētas Metro līgas spēlēs, kas notiek darbdienu vakaros, DV zaudējis trīs sacensības. Pēdējo 50:52 kanadiešu Grads piecniekam. Neveicās arī TLSK, kas ar 42:72 zaudēja Osgoode Hall vienībai, kas uzskatāma par vienu no labākām šajā līgā.

*

Pirms sieviešu līgas spēlu sākšanās TLSK meičas izmēģināja spēkus, pārspējot Manufacturers Life piecnieku ar 37:23 (20:a). TLSK sastāvā veiksmīgākā bija Dzidra Tora, gūstot 18 punktus.

PATEICĪBA

Toronto latviešu futbola vienpadsmits pateicas būvuzņēmējam Kārlim Pīlāgam par līgas spēlēm dāvāto futbola bumbu.

CIŅA AR NĒGERIEM VOLEJBOLĀ

Pirmās plašākās volejbola sacīkstes Toronto, kuŗās piedalījās spēcīgā nēģeŗu komanda no Detroitas — St. Anthony, notika sestdien, 20. novembrī. Viesi sacentās ar Latviešu YMCAs vienību un Kanadas meistarvienību — Centrālās YMCAs igauņiem. Spēles notika līdz 3 uzvarētiem setiem, 5 setu sacensībā. Pirmie ar viesiem tikās latvieši. Latviešu vienībā spēlēja A. Bergvalds, I. Cinovskis, R. Simsons, A. Stikuts, O. Stirājs un Z. Zāmuels. Šķiet, ka pirmā setā viesi nebija vēl īsti iejutušies un kaut seta beigu daļā tie sāka latviešus iedzīt, bija spiesti setu zaudēt ar 15:10. Daudz iespaidīgāki viesi sevi parādīja otrā setā, izceļoties ar ļoti spēcīgām gremdēm, labām servēm un bieži nobloķējot latviešu gremdes. Kādu laiku tie ved ar 7:4, bet tad latvieši iedzen un punkti līdz 10 aug ļoti vienlīdzīgi. Beidzot latviešiem laimējas gūt iespēju pie rezultāta 14:12 servēt seta bumbu, bet nelaimīgā kārtā R. Simsona asā serve iziet autā, Viesi iedzen un beidzot, bumbai daudzreiz mainoties, uzvar ar — 17:15.

Trešā setā Detroitas vienība spēlē stiprī paļāvīgāki un sīksti iet pa priekšu un uzvar ar 14:12 (notekot 8 minūtēm). Arī ceturtā setā viesi paspēj aiziet līdz 6:2, bet, latviešiem sākot labāk spēlēt, izdodas rezultātu iedzīt un kaut ļoti grūtā cīņā, arī uzvarēt ar 13: 11. Piektā setā latvieši ir pilnīgi sevi atguvuši un skaistā spēlē ar lieliskām gremdēm uzvar samērā viegli ar 15:8. Kādu laiku rezultāts bija pat 12:3 latviešu labā. Ar to tad Latviešu YMCA bija uzvarējusi spēli. Pēc neilga pārtraukuma Detroita dodas cīņā pret igauņu vienības labāko sastāvu, kas spēlē ļoti paspārlieciināti, un stipri nogurušie viesi 1. setā ir pavisam vāji pretinieki un zaudē setu ar 15:3. Arī nākošos setus tie spiesti zaudēt, bet daudz sīvākā cīņā, liekot arī igauņu vienībai cīnīties. Abi nākošie seti beidzās igauņu labā ar 15:8 un 14:8.

Sarīkojumā piedalījās igauņu sieviešu vingrotāju grupa, kas guva lielu atzinību.

AIZ KANADAS ROBEŽĀM

ASV latviešu basketbolisti, cerams, tuvākā laikā sagaidīs ļoti vērtīgu papildinājumu. No Francijas un Sav. Valstīm pārceļties paredz mūsu izlases spēlētājs J. Zebeliņš. Valstu sacīkstē futbolā Ungārija uzvarēja Austriju 4:1. Ungāri ļoti nopietni domā par pasaules futbola meistara nosaukuma iegūšanu. Vācijas amatieru bokseŗu izlase ar 16:4 pārspēja Īriju. Sacensības notika Dublinā.

Arnolds Šiņķis

KAD KAULU ZĀGI DZIED...

Fragments no „Kurzemes cietoksnis" 2. daļas

VI

Lēni plīvo blāvās liesmiņas, un kopā ar tām laimīgo dienu izjūtās aizsūpojas zēnu sirdis. Kaujās nocietināto leģionāru acis nu ir tik spožas, ka liekas, — tie vairs nesēž ierakumos Bērzupes krastā, bet savas ģimenes vidū. Kāds ar pulvermaku piesūkušos un nodriskātu mēteļa aproci noslauka valgās acis. Mēs tupam pie patšautenes un skatāmies svecīšu mirdzumā: tās mums veltījusi Kurzemes meitene Ilga savā svētku sainītī. Un klusēdami mēs domājam katrs savu domu.

Arī es garā aizstaigāju pie sievas, dēla un vecākiem. Redzu tos sēžam ap mazu eglīti, kurā deg tikai dažas svecītes. Uz galda rupjais kviešu plācenis, pagultē pa miegam murd vecais Duksis, bet aizkrāsnē žēli čirkst circenis. Ap mājas pakšiem elš ziemelis, un apkārt šķiet lodājam launi gari. . . Un man gribas viņiem sacīt: „Labvakar, mani mīļie! Es šovakar sēžu ar karabiedriem grāvī pie trīs svecīšu mirgas. Kur būsim rīt, to nezinām neviens. Artūrs cīnās Rumbu sētas rajonā, klausoties sava lielgabala balsī. Ja mēs nepārnākam, mani mīļie, neskumstiet par mums, jo labo garu svaidīts ir tas karavīrs, kas krīt par savu tēvzemi. . ."

Un tad mazā bunkura klusumā it kā no tālienes manās ausīs ieskanas mātes balss, kas maigi saka: „Lai Dievs tevi sarga, dēls!"

Pārbaudījis savas vienības grāvjus, atgriežos bunkurā un lieku zinnesim uzpost eglīti. Šovakar tai jāmirdz — par spīti briesmām un nāvei!

Atmiņā ataust iepriekšējie Ziemassvētki, kad tālu Krievijas klajumos dzēru latviešu vīnu, ko bija atsūtījis tēvs, un ēdu mātes ceptos pīrāgus. Un ne vien es, — viss vads slavēja Zemgales saimnieku vēlību. . . Bet toreiz jau mūsu tēvzeme vēl bija pasargāta no sarkanā posta.

„Šovakar tev, Lāča ķepa, būs jāsamierinās ar šito dzērienu," saka Ozols un pasniedz man no grānātas čaulas veidotu kannu ar melnu un rūgtu kafiju.

Pēc nepilnas pusstundas galda vidū, bērza ripā iestiprināta, jau deg svētku eglīte, un brīvo maiņu cīnītāju pulciņš, sastājies lokā, svētsvinīgi dzied! Klusa nakts, svēta nakts . . . Dziesmas svinīgie vārdi saliedējuši vīru balsis, kuŗām pāri skan kaprāļa Grīnberga tenors, bet visu acīs mirdz kluss cerību stars. Un man liekas, ka nekad neesmu vēl dzirdējis šo dziesmu skanam tik skaisti! Bet ne mazāk visus aizgrābj arī nākošā dziesma — Es skaistu rozīt' zinu . .

Ārā vēl vienmēr nav mitējušies grānātu kaukšana un ienaidnieka ložmetēju dukdināšana, bet vīri, šķiet, to nedzird. Viņi tikai dzied un raugās mazajā eglītē, kā darījuši to kopš bērnības. Un dziesmas skaņas, kaut klusas un maigas, no bunkura padzen baigos un dārdīgos kara trokšņus. Pat sēra smakas piesātinātais bunkurs svecīšu mirdzumā kļuvis gaišāks un jaukāks. Un aizmirstas liekas visi kauju pārdzīvojumi, briesmas, sals, izsalkums, bēdas, mokas un nāves draudi . . .

Granātu grāvienu pavadījumā kaprālis Grīnbergs negaidot sāk sparīgi teikt Edvarda Virzas Nakts parādi. Svētku izjūta un burvīgais miers katra krūtīs it kā pagaist. Grīnberga spēcīgā balss ar Virzas dzejas mazliet šaušalīgo ievadu atkal atgādinājusi katram īstenību. Un tiešām, vai nav tā? — Pār purvu, no kura bēg cilvēks, kur reti tik iemaldās vilks, šai naktī liels putenis griežas, un Dievs zin', cik ilgi tas ilgs . . .

Kaprālis Grīnbergs nepagūst deklamāciju turpināt, kad pēkšņi atsprāgst bunkura durvis un tajās parādās kaprāļa Jansona slaidais stāvs.

„Krievi nāk!" viņš iesaucas, un tad tikpat ātri atkal pazūd.

Mēs paķeram ieročus un metamies laukā fosforliesmās blāzmojošajā mijkrēslī. Un atkal ap mums auro cīņu klaigas, spraksķ patšauteneš un mašīnpistoles, skan lāsti un vaidi, zvīdz ložu strūklas krustām un šķērsām, kapājot koku kailos zarus un Ziemsvētku miera alkstošos cilvēkus. Tad iegaudojas zvērīgi izkliegts urrā, kam atbild mūsu mesto rokasgranātu sprādzieni un automatisko ieroču kārtas, kas cērtas uzbrucēju rindās. Un nav arī mums vairs klusās, svētās nakts . . .

Redzot, ka viņu ķēdes sabrūk viena aiz otras, boļševiki sāk steigā atkāpties, pametot savus smagi ievainotos biedrus priekšlaukā. Taču nav daudz to, kam laimējas nokļūt atpakaļ pie savējiem, jo mani zēni šoreiz tik ļoti saniknoti, ka gandrīz vairs nepazīstu tos. Viņi lec laukā no ierakumu grāvjiem, lai mestos vajāt bēgošos, un es tikai ar lielu lūgšanos varu tos kaut cik nomierināt.

Pēkšņais uzbrukums ir atsists un pozicijas noturētas, bet arī no mūsu vidus atkal izrauti daži drošsirži: nav vairs asprātīgā Kores, smaidīgā Straumes, nāves nicinātāja Ķikuta. Un arī kaprālis Grīnbergs — šis bezbailis, kura kaŗa dievs līdz šim bijis labvēlīgs — nu gul uz zaļo skuju paklāja. Spēcīgā vīra lūpas, no kuŗām pirms pārdesmit minūtēm vēl tik izteiksmīgi plūda Virzas nemirstīgie vārdi, tagad ir bālas un klusē, bet uz svārka, kur viz astoņas varonību apliecinātājas zīmes, nu izplaukuši tumšarti ziedi.

Pārsienot ievainoto kaujas draugu, konstatēju, ka viņa ievainojumi neliekas bīstami: šķembas tikai ieplosījušas krūšu muskuļus. Pēc pārsiešanas kaprālis jūtas jau labāk. Viņš pat atsakās iet uz pārsiešanas punktu, bet paliek pie vīriem grāvjos, lai veiktu savu pienākumu tālāk.

Daži sīkāki ienaidnieka uzbrukumi notiek kapteiņa Ādamsona rotas rajonā un arī pie Vinklera vīriem, taču visumā krievi šai rajonā paliek mierīgi.

Ap pulksten 23.00 saņēmu rotas komandiera pavēli palikt ar 2. vadu 7. rotas ierakumos atiešanas segšanai līdz plkst. 6.00. Pārējiem jāatiet uz Annenieku un Brūnmuižas mājām. Ātri sadalu vīrus, kuŗiem ieņemt rotas sektoru, un tad pie mums ierodas 2. bataljona komandiera adjutants virsleitnants Leimanis ar Ziemsvētku sveicieniem. Abi apstaigājam ierakumus, un viesis izdala vīriem atnestās svētku cigaretes un apsveic katru vada vīru ar

(Turpinājums seko).